

บทที่ 2

กลวิธีการประพันธ์นวนิยายของสุวรรณณี ตุกนธา

นวนิยายเป็นวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทหนึ่ง เนื้อหาในนวนิยายเป็นเรื่องราวในชีวิตมนุษย์ที่ผู้ประพันธ์นำมาเสนอโดยอาศัยอารมณ์และจินตนาการประกอบ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน (สุรางค์ แพรกทอง, 2536 : 14) องค์ประกอบของวรรณกรรมได้แก่เนื้อหาคือความคิดและอารมณ์ที่เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ที่ผู้แต่งได้เขียนขึ้น โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์และจินตนาการ กับรูปแบบคือวัสดุหรือตัวสื่อที่เป็นพาหะของสาร และการประกอบวัสดุเพื่อสนองวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร (ดวงมน จิตรจำนงค์, 2533 : 558) ดังนั้นบทประพันธ์ที่จะสร้างความงามและความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน ได้ก็ด้วยการที่ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีที่เหมาะสมกับเนื้อหา

การวิเคราะห์กลวิธีการประพันธ์ในนวนิยายของสุวรรณณีในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์กลวิธีการประพันธ์ใน 6 ประเด็น คือ เนื้อเรื่อง โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ฉาก และบทสนทนา

กลวิธีการประพันธ์นวนิยายเรื่อง ดอกไม้ในป่าแคด

1. เนื้อเรื่อง โครงเรื่อง

เรื่อง ดอกไม้ในป่าแคด เป็นนวนิยายที่ผู้แต่งใช้กลวิธีในการแต่งโดยให้ตัวละครเอกคือ เขียด คิดคำนึงถึงเหตุการณ์ต่างๆ ในอดีตตั้งแต่เขียดจำความได้จนถึงปัจจุบันอันเป็นตอนจบของเรื่อง การดำเนินเรื่องจึงใช้กลวิธีการเล่าย้อน (flash back) ในประเด็นผู้เล่าเรื่องในนวนิยายเรื่อง ดอกไม้ในป่าแคด ผู้เล่าเรื่องเป็นตัวละครในเรื่อง ตัวละครนั้นเป็นตัวละครหลัก ซึ่งใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 แทนตัวเองในขณะที่เล่าเรื่อง ที่เล่าผ่านมุมมองของฉันทน์ โดยผู้เล่าเรื่องเป็นตัวละครเอก ในการเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองประเภทนี้จะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่ากับบุคคลและเหตุการณ์ต่างๆ การเล่าโดยตัวของผู้เล่าเองจะทำให้เรื่องดูมีความสมจริง น่าเชื่อถือ ทั้งยังโน้มน้าวอารมณ์ของผู้อ่านให้คล้อยตามได้ด้วย

เนื้อเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้มีอยู่ว่า เขียดรำลึกถึงอดีตในสมัยที่พ่อของเขียดรับราชการเป็นตำรวจยศร้อยตรีส่วนแม่ทำหน้าที่แม่บ้านอาศัยอยู่ด้วยกันในที่พักที่ทางราชการจัดไว้ให้เป็นสวัสดิการแก่ข้าราชการตำรวจ ในวัยเด็กพ่อของเขียดคือผู้หมวดอาหารกับแม่มักจะทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เสมอและจบลงด้วยการทุบตีแม่

เมื่อพ่อของเขียดย้ายไปปฏิบัติงานที่ภาคอีสาน พ่อไม่ได้ให้แม่กับเขียติดตัวไปด้วย โดยพ่อให้เหตุผลว่าให้แม่อยู่ดูแลเขีย เพื่อให้เขียได้เล่าเรียนในโรงเรียนที่ดีๆ ในกรุงเทพฯ หลังจากที่พ่อย้ายไปปฏิบัติงานที่ภาคอีสาน พ่อก็ไม่ได้กลับมาเยี่ยมเยียนเขียกับแม่ พ่อส่งเงินมาให้แม่ใช้บ้างเป็นบางครั้ง แล้วพ่อก็เจียบหายไปไม่ส่งเงินมาให้แม่กับเขียอีก นานๆ ครั้งป้าของเขียจะมาเยี่ยมเขียกับแม่ เมื่อป้ามาเยี่ยมเขียกับแม่ความเป็นอยู่ของเขียกับแม่จะดีขึ้นเนื่องจากป้าให้เงินเขียกับแม่ไว้ใช้จ่าย แต่ก็ไม่เพียงพอ แม่ของเขียจึงตัดสินใจขายแหวนสมบัติชิ้นสุดท้ายที่ขายของเขียให้ไว้ เพื่อนำเงินไปเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปตามหาพ่อที่ภาคอีสาน

เมื่อไปถึงภาคอีสาน แม่ไม่ได้พบกับพ่อเพราะพ่อไปตามจับผู้ร้ายที่ต่างอำเภอ แม่ได้พบเพียงเมียใหม่ของพ่อ แม่เสียใจที่พ่อมีกรรยาใหม่แต่ก็ยังมีหวังว่าเมื่อพ่อกลับมาตนจะได้อยู่ร่วมกับพ่ออีก ระหว่างที่อยู่รอพ่อ แม่ต้องพักที่โรงแรม และไม่มีเงินจ่ายค่าที่พักและค่าอาหาร แม่จึงต้องขอมขยาคิวเพื่อหาเงิน เขียคออกไปเดินเล่นระหว่างที่อยู่รอพ่อ และได้พบรู้จักสนิทสนมกับจัน จันเป็นเพื่อนในวัยเด็กที่เขียประทับใจ เมื่อพ่อกลับมาพ่อและเมียใหม่ของพ่อก็แสดงอาการเหยียดหยามไม่ต้อนรับแม่กับเขีย แม่ทนความเสียใจที่ลูกสามีทอดทิ้งไม่ได้ และยังคงอายุใจที่ต้องไปขายตัวจึงตัดสินใจผูกคอตาย

เมื่อแม่ตายพ่อก็ไม่สนใจดูแลเขีย เขียจึงอยู่ในความดูแลของป้า ป้าของเขียเลี้ยงดู และอบรมเขียจนกระทั่งเขียเติบโตเป็นสาว ป้าเป็นผู้คอยสนับสนุนเขียในเรื่องการเรียน และเล่นกีฬาว่ายน้ำ จนเขียมีชื่อเสียงโด่งดังในฐานะนักกีฬาว่ายน้ำ เมื่อพ่อรู้ข่าวว่าเขียมีชื่อเสียงจากหน้าหนังสือพิมพ์ พ่อก็เข้ามาแสดงความรักความหวังดีต่างๆ ไม่เคยสนใจดูแลเลยหลังจากที่แม่ตาย เพื่อหวังจะให้เขียช่วยเหลือตนให้พ้นผิดจากข้อหารับสินบนและอยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติด พ่อขอร้องให้เขียเป็นนางบำเรอนายซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นผู้ใหญ่

เขียได้พบกับจันอีกครั้ง หลังจากที่เคยได้พบกันครั้งแรกเมื่อครั้งที่เขียยังเป็นเด็ก จันมาเป็นนักหนังสือพิมพ์อยู่ในกรุงเทพฯ เมื่อจันได้รู้ว่าเขียคือเพื่อนในวัยเด็กที่เคยพบกันที่ภาคอีสาน จันกับเขียก็คบหาเป็นเพื่อนสนิทกัน และต่างชอบพอซึ่งกันและกัน

นอกจากจันแล้วเขียยังมีเพื่อนที่เขียสนิทสนมด้วยคือพรรณาและด้อม ทั้งพรรณาและด้อมต่างก็มีปัญหาครอบครัว พรรณานั้นมาจากครอบครัวที่มีการศึกษา แต่ครอบครัวเลี้ยงดูเข้มงวดจนเกินไป ส่วนด้อมพ่อแม่แยกทางกัน ต่างคนต่างไปสร้างครอบครัวใหม่ ด้อมจึงไม่เป็นที่ต้องการของพ่อแม่ ส่วนเขียคนนั้นไม่มีทั้งพ่อและแม่คอยให้คำปรึกษา เขียจึงหันไปเสพยาเสพติด แต่เมื่อเสพแล้วเขียก็รู้ว่ายาเสพติดไม่สามารถช่วยให้ชีวิตดีขึ้น เขียจึงเลิกเสพ

ด้อมมีโอกาสได้รู้จักกับจัน โดยเขียเป็นผู้แนะนำ หลังจากนั้นด้อมก็ไปอาศัยอยู่กับจัน จนได้เสียกัน และพยายามเสพที่บ้านของจัน จันพยายามจะให้ด้อมเลิกเสพยาแต่ก็ไม่สำเร็จ เพราะเมื่อด้อม

ต้องการเสพยาคุ้มจะอาละวาด จันจึงต้องให้ยาคุ้มเพราะเกรงว่าชาวบ้านในละแวกใกล้เคียงจะเกิดความรำคาญ ทุกครั้งที่คุ้มต้องการเสพยา คุ้มจะอาละวาดจนชาวบ้านทนไม่ไหวไปแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มาจับกุมในข้อหาฆาตกรรมเสพยาเสพติด จัน เขียด และพรรณาก็ถูกจับกุมด้วยเพราะในวันเกิดเหตุเขียดกับพรรณาก็ไปเที่ยวบ้านจัน เมื่อคุ้มถูกจับผู้ที่มาประกันตัวเขียดกับคุ้มคือนายซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของพ่อของเขียด เมื่อนายเห็นคุ้มก็พึงพอใจในรูปร่างหน้าตา จึงชวนคุ้มให้ไปอยู่ด้วย คุ้มตกลงใจไปอยู่ในฐานะนางบำเรอของนาย ส่วนจันกับพรรณามีหัวหน้างานกับแม่มาประกันตัวออกไป แม่ของพรรณาก็ส่งพรรณาไปศึกษาต่อต่างประเทศหลังจากที่พรรณาสอบเข้ามหาวิทยาลัยในเมืองไทยไม่ได้

เขียดได้รู้จักกับน้ำโสพรรณซึ่งเป็นเพื่อนของป้า และศรัทธาน้ำโสพรรณที่มีความมั่นคงกับคนรักเก่าที่เสียชีวิตไปโดยไม่สนใจชายอื่น แต่เมื่อน้ำโสพรรณได้พบพ่อของเขียดก็เกิดชอบพ่อพ่อโดยมองข้ามข้อดีต่างๆของพ่อไปจนหมดสิ้น จนถึงขั้นยอมแต่งงานด้วย ความศรัทธาที่เขียดเคยมีต่อน้ำโสพรรณจึงหมดลง เขียดไม่รู้ว่าพ่อเลิกกับเมียคนที่เขียดเคยพบที่ภาคอีสานอย่างไร เขียดรู้เพียงว่าคงเป็นเช่นเดียวกับแม่ของเขียด คือเมื่อพ่อเบื่อ พ่อก็ไม่สนใจโยยอีกต่อไป

เมื่อป้าถึงแก่กรรม เขียดไปขอคำปรึกษาจากจันในเรื่องการจัดการธุรกิจสระว่ายน้ำของป้า จันกับเขียดมีความคิดสวนทางกัน จันคิดว่าทรัพย์สินสมบัติเป็นของนอกร่างไม่ควรจะไปยึดติด ส่วนเขียดนั้นมีความผูกพันกับทรัพย์สินของป้าเพราะว่าป้าได้สร้างขึ้นมาเพื่อให้เขียดมีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย ไม่ต้องลำบากเช่นในอดีตที่เขียดเคยอยู่กับแม่ ประกอบกับเขียดเป็นนักกีฬาว่ายน้ำจึงยอมผูกพันกับสระน้ำ เขียดรู้สึกเสียใจที่จันไม่เข้าใจความคิดของเขียดทุกอย่างที่เขียดคิดว่าจันเป็นผู้ที่เข้าใจเขียดดีที่สุด

เมื่อจันลาออกจากงานหนังสือพิมพ์ที่กรุงเทพฯ จันได้ไปใช้ชีวิตในชนบทด้วยการเป็นครูสอนหนังสือให้กับเด็กยากจน จันเขียนจดหมายถึงเขียดที่กรุงเทพฯ หลายฉบับ และบอกที่อยู่ให้เขียดตามไปเที่ยว เขียดไปพบจันโดยไม่ได้ออกให้จันรู้ล่วงหน้า เมื่อไปถึงที่พักของจันเขียดได้พบเด็กสาวชาวบ้านอยู่ในกระท่อมของจัน เขียดเดาเหตุการณ์ได้ว่าเด็กคนนั้นคงเป็นภรรยาของจัน เขียดรู้สึกผิดหวังและเห็นว่าจันก็ไม่ต่างจากพ่อและนายของพ่อที่เห็นเรื่องกามารมณ์เป็นของที่ต้องเสพ

เหตุการณ์ความผิดหวังตั้งแต่เด็กจนโตไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่พ่อไม่เคยให้ความสนใจดูแลเขียดและแม่ ทั้งยังผลักไสเขียดให้เป็นนางบำเรอของพ่ออย่างเลือดเย็น ส่วนแม่ของเขียดก็อ่อนแอเมื่อถูกพ่อทอดทิ้งก็ผูกคอตายจากเขียดไป รวมทั้งเขียดหมดศรัทธาต่อน้ำโสพรรณและจัน เขียดจึงจำยอมเป็นนางบำเรอของพ่อเพื่อให้นายของพ่อช่วยพุงกิจการของป้าไม่ให้ล้มจมและเพื่อช่วยพ่อให้พ้นผิด

จะเห็นได้ว่าโครงเรื่องของ **ดอกไม้ในป่าแคด** นั้นประกอบด้วยพฤติกรรมและความขัดแย้งของตัวละคร ที่มีปัญหาอันเนื่องมาจากครอบครัวที่พ่อแม่มีความขัดแย้งกัน และพ่อขาดความรับผิดชอบส่งผลให้ลูกขาดความอบอุ่น ขาดที่พึ่งทางใจ คือผู้ปัญหาตามลำพังอย่าง โดดเดี่ยว อย่างไรก็ตามปัญหาก็ตามปัญหาที่ตัวเอกต้องเผชิญ นอกจากปัญหาในครอบครัวแล้ว ยังมีปัญหาที่สังคมอ่อนแอทางจริยธรรม โดยเฉพาะความไม่ซื่อสัตย์ของข้าราชการ และการหาประโยชน์จากคนที่อ่อนแอกว่า

หากพิจารณาพฤติกรรมของตัวละคร ผู้แต่งได้ชี้ว่าพฤติกรรมของพ่อแม่มีผลต่อจิตใจของลูก ดังที่พ่อของเขียดทอดทิ้งครอบครัวให้เผชิญปัญหา และยังบีบบังคับให้ลูกช่วยเหลือโดยยอมเป็นนางบำเรอของนาย โดยไม่คำนึงถึงจิตใจของลูก ส่วนแม่ของเขียดก็ไม่มีความรู้ ขาดความเข้มแข็ง เมื่อถูกพ่อทอดทิ้งก็ผูกคอตายหนีปัญหา เขียดต้องอยู่อย่างร่าเหว นอกจากนี้ผู้แต่งยังได้แสดงทัศนคติว่า ความล้มเหลวในความร่ำรวยทำให้คนในสังคมปัจจุบันละทิ้งหน้าที่ ขาดความละเอียดละออและมีจิตใจโหดร้ายดังเช่นพ่อของเขียดที่ขอมทุจริตต่อหน้าที่ค้ายาเสพติด รับสินบน เพื่อแลกกับทรัพย์สินเงินทอง บ้านและรถที่โก้หรู และสร้างความตกต่ำแก่ชีวิตลูก ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นกับเขวachsen นั้นผู้แต่งได้แสดงทัศนคติว่า หากครอบครัวใดไม่มีความอบอุ่นภายในครอบครัว เด็กและเขวachsen ก็จะหาทางออกในทางที่ผิด ทำให้เกิดปัญหาแก่สังคมดังเช่นปัญหา ยาเสพติด

2. แก่นเรื่อง

แก่นของเรื่อง **ดอกไม้ในป่าแคด** คือปัญหาครอบครัว อันเนื่องมาจากหัวหน้าครอบครัวคือพ่อไม่มีความรับผิดชอบ แม่ขาดความเข้มแข็ง ส่งผลกระทบต่อลูก คือการขาดความมั่นคงทางใจ แต่ตัวเอกก็พยายามกำหนดวิถีทางของตน การยอมเดินลงไปสู่ทางที่ตกต่ำเพื่อปกป้องความมั่นคงของกิจการ เพื่อรักษาสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต แสดงการแสวงหาสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจ

3. ตัวละคร

ในโลกแห่งศิลปะวรรณคดี ตัวละครที่กำใจผู้อ่านผู้ชมย่อมต้องมีความซับซ้อนในบุคลิกภาพ ความคิด อารมณ์ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและทำให้พฤติกรรมของตัวละครเหล่านั้นสมเหตุผล ในสายตามนุษย์โดยทั่วไป ตัวละครที่เห็นได้รอบด้าน ย่อมโน้มน้าวความรู้สึกได้มากกว่าตัวละครที่เป็นเพียง “แบบ” ในขณะที่ตัวละครพึงมีลักษณะอันเป็นสากล อันมนุษย์ที่เป็นจริงอาจเป็นได้ก็ย่อมต้องมีลักษณะเฉพาะตัวอันโดดเด่นเพียงพอที่จะทำให้ความมีชีวิตจิตใจของตัวละครนั้นตราตรึงอยู่ในความทรงจำของผู้อ่าน ไปอีกนานเท่านาน (ดวงมน จิตรจักษ์, 2528 : 158) และนวนิยายนั้นจะเป็นที่น่าสนใจ ก็ต่อเมื่อลักษณะนิสัยของตัวละครทำให้เกิดความขัดแย้ง

(ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, 2522 : 26) ลักษณะนิสัยของตัวละครในนวนิยายของสุวรรณีย์ สุคนธา ทั้ง 3 เรื่องจึงมีส่วนสำคัญในการสร้างความขัดแย้งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงเรื่อง ดังที่ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครสำคัญและตัวละครประกอบ ดังต่อไปนี้

3.1 วิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละครสำคัญ

ตัวละครสำคัญในนวนิยายเรื่อง *ดอกไม้ในป่าแคด* มีสามตัวคือเจียด แม่ของเจียด และป้าของเจียด ตัวละครสามตัวนี้เป็นตัวละครที่มีบทบาทเด่นที่สุด ผู้แต่งได้แสดงบุคลิกอุปนิสัยและพฤติกรรมของตัวละครเช่นปुरुชนทั่วไป

3.1.1 ลักษณะนิสัยของเจียด

เจียดเป็นตัวละครเอกของเรื่อง เจียดเป็นคนที่มีความอดทนและแข็งแกร่ง เจียดอดทนต่อความหิวเมื่อไม่มีอาหารกิน อดทนต่อความยากลำบากในการหาอาหารมาประทังชีวิต

บ่อครั้งที่ฉันไปโรงเรียน โดยไม่มีอาหารเช้า และเลยไปจนถึงกลางวัน เหล่านี้ทำให้ฉันเป็นเด็กอดทน (17)

เจียดเป็นคนเคารพความจริง ซื่อสัตย์ต่อตนเอง สังกัดได้จากตอนที่เจียดต้องฝึกซ้อมว่ายน้ำอย่างหนักจนไม่มีเวลาดูหนังสือ ถึงแม้สอบตกแต่ปรากฏว่าเจียดกลับได้เลื่อนชั้น เหมือนกับคนอื่น ๆ เจียดไม่ได้ภูมิใจที่ตนสามารถเลื่อนชั้นได้ เพราะไม่ได้มาจากความสามารถที่แท้จริงของตน

ปลายปีนั้นฉันสอบตกเป็นครั้งแรกในชีวิต ฉันต้องซ้ำชั้นขณะที่เพื่อนคนอื่น ๆ ได้ขึ้นแต่ก็เป็นที่น่าแปลกที่ผลการสอบได้ประกาศไปแล้ว ประทับใจที่อาจารย์ใหญ่แล้วเหตุการณ์ได้กลับหน้ามือเป็นหลังมือภายในสามสี่วันต่อมา มันทำให้ฉันต้องระอวยใจลงไปมากกว่าเดิม (219)

เจียดมีจิตใจที่อ่อนไหวมาก เมื่อเจียดรู้ว่าแม่ตาย เจียดร้องไห้เสียใจอย่างรุนแรง เจียดเดินถือผ้าห่อศพแม่ไม่ยอมให้แม่แยกจากไป

ฉันเดินเกาะชายผ้าที่เขาคลุมศพแม่ไปไม่ห่าง เหมือนกับที่ฉันเคยเดินจูมมือแม่ ขณะที่เขาเอาแม่ไปมือแม่ตกห้อยลงมา มันร้องแร้งบอกความไม่มีชีวิต แต่ก็ยังเป็นมือที่เคยให้ความอบอุ่น ฉันเข้าไปเกาะมือแม่ไว้ มือเย็นซีดและเริ่มแข็ง ทำให้ฉันอดคิด

ไม่ได้ว่าความตายคืออะไรกันหนอ มันมาถึงคนเราได้อย่างไร ในสภาพใด มีความเจ็บปวดมากหรือก่อนที่เราระงับวิญญาณ สูญสิ้นความรู้สึก

“แม่จ๋า” ฉันทเรียก

น้ำตาเริ่มหยดลงมาพร่างพรู ฉันทไม่เห็นทาง

“แม่จ๋า” (105-106)

เขียนบรรยายความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ แต่พ่อก็เอาแต่หาความสุขความสำราญใส่ตน แม่ก็อ่อนแอฆ่าตัวตายจากไปอย่างน่าสังเวช ภาพที่แม่ของเขียคนฆ่าตัวตายจากไปเป็นภาพที่ฝังใจเขียคนมาโดยตลอด เขียคนต้องเก็บกคความไม่สมปรารถนา เมื่อแม่ตายเขียคนอยู่ในความดูแลของป้า ป้าเป็นคนมีคุณธรรม อบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาเขียคนอย่างดี นอกจากเขียคนต้องการความรักความอบอุ่นจากป้าเช่นเดียวกับที่ต้องการจากพ่อแม่แล้ว เขียคนยังต้องการความเข้าใจจากป้าด้วย เมื่อป้าไม่แสดงความเข้าใจเขียคน เขียคนก็เก็บกคเอาไว้บางขณะไม่สามารถควบคุมเอาไว้ได้จึงระบายอารมณ์ออกมาด้วยความรุนแรง คับทสนทนาระหว่างป้าของเขียคนกับเขียคนในเหตุการณ์ตอนที่เขียคนถูกดำเนินคดีในข้อหามั่วสุมเสพยาเสพติด หลังจากออกจากที่คุมขังและกลับมาถึงบ้าน ป้าของเขียคนกับเขียคนก็ได้เถียงกันอย่างรุนแรง

“ปล่อยเขียคน”

“ป้าก็ไม่ได้บังคับ”

“ทำไมจะไม่บังคับ ทั้งป้าทั้งพ่อ ใครๆในโลกนี้บังคับเขียคนทุกคนเลย”

“เพราะอยากให้เขียคนเป็นคนดี”

“แล้วเขียคนเลวหรือ”

ป้านิ่ง

“เขียคนเลวยังงิ คิดตารางงั้นหรือจ๊ะ...ความผิดของเขียคนหรือ”

“เปล่า” ป้าปฏิเสธ “ป้าไม่ได้ว่า ยังไม่ได้ว่าเขียคนเลยสักคำ”

“แต่ป้าก็ต้องนึกในใจว่าเขียคนเลว เขียคนชั่ว คบเพื่อนชั่ว ป้านึกว่าเขียคนทำ

ตัวเลวทุกอย่าง แต่ที่ป้าไม่พูดเพราะป้า...ไม่อยากให้เขียคน...”

“เขียคน...หยุดที” ป้าร้องห้าม “ทุกๆคนเขาบังคับเขียคนก็เพราะว่ารัก”

ฉันทพูดลุกขึ้นเร็วและแรงจนป้าผงะกลับไป

“ถ้างั้นเกลียดเขียคนเสียดีกว่า”

“เขียคน...สงบสติอารมณ์เสียมันเกิด...ทำมี่ย...ทำไมถึงเป็นอย่างงี้...”

“เจ้าอารมณ์ป่าไม่เคยสอนเข็ชหรือว่าให้ใจเย็นๆ ทำอะไรจะต้องคิด
ก่อน นี่เข็ชไม่จำเลย ไม่ว่าป่าจะสั่งสอนยังไง”

“โอ๊ย...พอที” ฉันทอุคหุ โสคออกจากกระเปียงแผ่นดินลงไปที่บ้านโค ฉันทออก
วิ่งไปในความมืด...(82-83)

หรือบทสนทนาระหว่างป่าของเข็ชกับคนรับใช้ในเหตุการณ์หลังจากที่เข็ชได้เจอกับ
ป่าผ่านไป

“คุณเข็ช ไม่พูดกับใครเลย”

“เออ...เด็กคนนี่แปลก” เสียงป่าถอนใจแล้วก็นั่งอยู่ “เหมือนแม่เหมือนพ่อ อารมณ์
พ่อแรงแม่แรง ลูกถึงได้เป็นยังงี้” (85)

เข็ชมีนิสัยที่ใฝ่ดีและใช้สติปัญญาในการเผชิญปัญหา พิจารณาได้จากตอนที่เข็ชไม่เสพ
ยาเสพติดอีกแม้ว่าจะมีเพื่อนชักชวน นั่นก็เป็นเพราะว่าป่ามาทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเข็ชแทนแม่ ป่า
อบรมสั่งสอนเข็ชให้เป็นคนดี การอบรมสั่งสอนที่ดีทำให้เข็ชมีสติปัญญาในการยังคิดว่าสิ่งใดควร
ไม่ควร

ฉันทโชนเม็ดยานั้นทิ้งไปในใจคิดถึงป่า ไม่ใช่เพราะคำสั่งของป่าหรอกที่
ฉันทหลงไป (288)

การที่เข็ช โยนยาเสพติดทิ้งลงไปไม่ใช่เพราะคำสั่งของป่าแต่เป็นเพราะความรักความ
ผูกพันที่เข็ชมีต่อป่า เข็ชระลึกถึงคำสอนของป่าเข็ชจึงเลิกเสพ แสดงให้เห็นว่าเข็ชเป็นคนใฝ่ดี
เมื่อป่าของเข็ชตายป่าได้ทิ้งหนี้สินเอาไว้จำนวนมาก เข็ชจึงต้องจำยอมเป็นนางบำเรอของนาย เพื่อ
ให้นายช่วยพุงกิจการของป่าไว้ และเพื่อให้ นายช่วยเหลือพ่อให้พ้นผิด

สรุปได้ว่าเข็ชเป็นตัวละครที่มีอารมณ์อ่อนไหวจนบางครั้งพลาดพลั้งไป แต่การได้รับ
การเลี้ยงดูให้เห็นคุณค่าความดีงามทำให้เข็ชคิดได้ ส่วนลักษณะนิสัยที่น่าชื่นชมคือเข็ชเป็นคน
พยายามแสวงหาสิ่งที่ดีทำให้ชีวิตมีคุณค่า เช่นการที่เข็ชสอบตกแต่ปรากฏว่าเข็ชกลับได้เลื่อนชั้น แต่
เข็ชก็ไม่ได้ยินดี แสดงให้เห็นว่าเข็ชเป็นคนมีหลักการ มีนิสัยที่ใฝ่ดี ส่วนการที่เข็ชยอมเป็นนาง
บำเรอของนายนับได้ว่ามีความสมเหตุสมผล เนื่องจากเข็ชต้องการพุงกิจการสระว่ายน้ำของป่าไว้
เพราะเข็ชรู้ว่าป่าของเข็ชรักเข็ชมากพยายามสร้างฐานะไว้ให้เข็ชเพื่อไม่ให้เข็ชลำบากเช่นใน

วัยเด็กสมัยที่อยู่กับแม่ นอกจากนี้เขียยก็ต้องการสิ่งยึดเหนี่ยวให้กับชีวิต เพื่อไม่ให้ตนต้องกลับไปลำบากอีก พร้อมทั้งการช่วยเหลือพ่อให้พ้นผิด เขียยจึงจำยอมเป็นนางบำเรอนายของพ่อเขียย เพื่อให้ นายช่วยพยุงกิจการของป่าไม้ให้ล่มสลายไปและเพื่อให้ช่วยเหลือพ่อให้พ้นผิด

3.1.2 ลักษณะนิสัยของแม่ของเขียย

แม่ของเขียยเป็นผู้หญิงที่ตามใจสามี ไม่มีสิทธิมีเสียงภายในบ้าน ไม่ว่าพ่อของเขียยจะทำอะไรแม่ของเขียยก็ไม่กล้าคัดค้าน หากพ่อของเขียยดูค่าแม่ของเขียยก็จะร้องไห้

แม่เป็นผู้หญิงประเภทที่ช่วยตนเองไม่ได้ ต้องพึ่งพ่อทุกเรื่องไปเพราะเหตุนี้พ่อจึงทำตามใจตัวทุกสิ่งทุกอย่างโดยไม่เกรงใจแม่แม่กระทั่งเรื่องผู้หญิง พ่อบอกว่าผู้ชายจะต้องเป็นอย่างนี้ เมื่อมีโอกาสต้องรีบฉวยไว้ไม่เช่นนั้นจะถูกหาว่าโง่...แม่ร้องไห้ ฉันเห็นแม่ร้องไห้จนคุ่นและฉันก็ร้องไห้ตามไปด้วย (6-7)

แม่ของเขียยเป็นผู้หญิงที่พึ่งตัวเองไม่ได้ ดังคำบอกเล่าของเขียยประกอบคำพูดของพ่อของเขียย

ระหว่างนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อและแม่ยังเป็น ไปดั่งเดิม คือทะเลาะเบาะแว้งกัน ไม่มีหยุด บ่อยครั้งเข้าแม่ก็ถือโอกาสไม่พูดกับพ่อครั้งละนานๆ แต่เป็นไปไม่ได้ตลอด เพราะแม่จะต้องพึ่งพ่อ ต้องคอยเงินของพ่อเพราะแม่ทำงานอื่นไม่เป็น แม่กระทั่งจะเป็นเมียก็ไม่อาจเป็นเมียที่ดีได้ นั่นเป็นคำพูดของพ่อที่ฉัน ได้ยินจนชินหู “คนอย่างเธอ ทำอะไรไม่ได้สักอย่างเดียว” (16)

แม่ของเขียยได้รับความลำบากมาโดยตลอดตั้งแต่แต่งงาน เมื่อพ่อของเขียยย้ายไปอยู่ที่อีสาน พ่อของเขียยส่งเงินมาให้แม่ใช้บ้างในช่วงแรก แต่ก็ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย หลังจากนั้นก็ไม่ส่งเงินมาให้อีก แม่จึงขาดเงินใช้จ่ายภายในบ้านต้องซื้อของเงินผ่อน เมื่อไม่มีเงินให้เจ้าหน้าที่ ก็ต้องคอยหลบเจ้าหน้าที่

แม่ซื้อของจากปากตรอกด้านหนึ่ง โดยวิธีซื้อผ่อน จ่ายให้เป็นงวดๆ แล้วแต่จะได้เงินมาเมื่อไหร่ ถึงแม่จะอ่อนต่อโลกและไม่รู้จักช่วยเหลือตัวเองแต่เมื่อถึงยามเข้าตาจนแม่ก็ต้องต่อสู้เพื่อเอาชีวิตรอด แม่ซื้อของถูกพยายามจ่ายน้อยที่สุดเพื่อต่อชีวิตให้ยืนยาวออกไป แม่และฉันหวังอย่างที่มนุษย์ทุกคนจะหวัง คือต่อไปจะต้องดีขึ้น และ

หวังว่าวันที่จะมาถึงนั้นคงจะไม่ยาวนานจนเกินไป

ของใช้ในบ้านเราแต่ละอย่างหมดเร็วเหมือนแกล้ง เช่น ข้าวสารและสิ่งจำเป็นอื่นๆ แม่เริ่มขอซื้อเชื้อข้าวสาร น้ำมันของเค็มอื่นๆ จากร้านขายของชำในตลาด เป็นอันว่าเรามีเจ้าหนี้สองราย

ฉันรู้จักทางออกอีกทางหนึ่ง เพราะความจำเป็นของแม่ ไม่มีเงินให้เขานานเข้าก็เริ่มอาย แม้ว่าซื้บขายของชำเขาไม่เคยทวงถาม (26-27)

หลังจากที่แม่ของเขียคอคทนอยู่กับสภาพความยากลำบาก ที่แทบจะไม่มีเงินใช้จ่ายไม่มีข้าวกิน ใ้ไม่นานแม่ก็ตัดสินใจพาเขียคซึ่งในขณะนั้นเขียคอายุประมาณ 7 ขวบไปหาพ่อที่ภาคอีสาน แต่ก็ต้องผิดหวังเพราะว่าพ่อมีภรรยาใหม่แต่แม่ก็ไม่ยอมกลับบ้านอยู่รอสามี ที่ไปตามจับผู้ร้ายที่ต่างอำเภอ หวังจะอยู่กับพ่ออีกครั้งหนึ่ง ระหว่างที่รอพ่ออยู่นั้นแม่ไม่มีเงินใช้จ่ายเป็นค่าอาหารและค่าเช่าโรงแรม เมื่อแม่จนตรอกก็หาทางออกด้วยการขายตัวด้วยความตะอวยใจและเสียใจอย่างที่สุด เพื่อเอาเงินมาใช้จ่าย

“แม่ปล่อยให้เขียคอยู่คนเดียว แม่ไปไหน”

แม่พยายามระงับอารมณ์และยิ้มให้ฉัน แต่อย่างไรก็ตามริมฝีปากของแม่สั่นระริก ยิ้มนั้นก็เหยเกจนเกือบจะร้องไห้

“แม่ก็...ไปเรื่อยๆ”

“กลางคืนนะหรือจะ ทำไมแม่ไม่กลัว...”

แม่ทำหน้าที่เหมือนเดิม สักครู่หนึ่งแม่ก็ร้องไห้

หัวใจของฉันหนักอึ้งเหลือที่จะทนทานได้ เสียงร้องไห้ของแม่บีบคั้นหัวใจเหลือประมาณ ฉันปล่อยให้แม่ร้องไห้โดยไม่ได้ร้องตามไปด้วยเหมือนเคย ใจจะซิงซากับความทุกข์โศกเสียแล้ว แม่ไม่ได้ร้องไห้อย่างธรรมดาๆ เพราะอีกครู่เดียวแม่ก็ห่มหอดตัวลงบนพื้นที่นอน สะอึกสะอื้นจนฉันหวนคิดขึ้นมาอีกแล้วว่าแม่เริ่มประสาทเสียอย่างที่เคยเป็น บางทีอาจจะถึงขั้นเสียสติก็เป็นได้ (78-79)

เมื่อพ่อของเขียคกลับจากไปตามจับผู้ร้ายที่ต่างอำเภอก็ไม่สนใจดูแลแม่ของเขียคกับเขียคแม่ทนความเสียใจที่ถูกพ่อทอดทิ้งไม่ได้ เพราะแม่คิดอยู่เสมอว่าสามียังรักตนอยู่ ประกอบกับความตะอวยใจที่ตนเองต้องไปขายตัวเพื่อแลกกับเงิน แม่ของเขียคจึงตัดสินใจผูกคอตาย เหตุผลดังกล่าวเป็นสิ่งที่เขียคคาดเอาตามสถานการณ์ ผลที่ตามมาเป็นสิ่งที่กระทบต่อเขียคอย่างรุนแรง

บ่อยครั้งที่ฉันตื่นขึ้นและพบว่าตนเองนอนอยู่ตามลำพัง ฉันพยายามบังคับตัวเองที่จะไม่ร้องไห้หาแม่ในเวลาเช่นนั้น และรู้สึกว่ามันช่างลำบากเหลือแสนที่เราจะไม่ร้องไห้

ฉันไม่ได้ร้องไห้เลย ได้แต่ดูเขาปลดผ้าออกจากคอแม่
หน้าของแม่เขียวคล้ำ และมีสิ่งอื่นๆที่ไม่น่าจะเลยบอกว่าแม่ได้จากฉันไป อย่างไม่มีวันที่จะกลับมาได้พบเห็นกันอีก (103)

กล่าวได้ว่าแม่ของเขียคเป็นผู้หญิงที่ไม่มีลักษณะของคนที่จะเป็นผู้นำ ขอมทนกับพฤติกรรมที่ไร้ความรับผิดชอบของสามีตั้งแต่แต่งงานอยู่ด้วยกัน พ่อของเขียคให้เงินแต่ไม่เคยสนใจความเป็นอยู่ของลูกและเมีย เมื่อย้ายไปทำงานที่ภาคอีสาน พ่อของเขียคส่งเงินมาให้ใช้บ้างในช่วงแรก แต่ก็ไม่เพียงพอ และในที่สุดข่าวคราวก็เงียบหายไป แม่จึงตามพ่อไปและเมื่อรู้ว่าสามีไม่ใช่ดี เธอก็ใช้วิธีฆ่าตัวตายหนีปัญหา ปลอ่ยให้เขียคต้องอยู่ในความดูแลของป้า การที่ผู้แต่งสร้างตัวละครตัวนี้ให้ เป็นคนที่อ่อนแอ ไม่มีความรู้ที่จะคิดแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ก็เพื่อที่จะให้สอดคล้องตามโครงเรื่องและเสริมให้เห็นเรื่องคลุมเครือมากขึ้นกล่าวคือ เขียคต้องรู้สึกขัดแย้งภายในใจตั้งแต่เล็กจนโตเพราะพฤติกรรมของพ่อและแม่ที่ไม่เคยให้ความอบอุ่นและเป็นที่ยึดเหนี่ยวใจให้แก่เขียคได้

3.1.3 ลักษณะนิสัยของป้าของเขียค

ป้าเป็นผู้หญิงโสด ไม่มีภาระทางด้านครอบครัว เป็นบุคคลที่คอยเป็นห่วงเป็นใยครอบครัวของเขียค ป้ามาเยี่ยมเขียคบ้างในบางครั้ง ทุกครั้งที่ป้ามาเขียคกับแม่จะมีความสุข ป้าจะช่วยเหลือในเรื่องค่าใช้จ่ายในยามที่แม่กับเขียคขาดสน

เมื่อไรหนอป้าจะมา ป้าเป็นทุกสิ่งทุกอย่างของเรา โดยเฉพาะในเวลานี้ ยามที่เรขาดแคลนทุกสิ่งทุกอย่างแม้กระทั่งกำลังใจก็จวนเจียนจะหมดอยู่ทุกขณะ (36)

นอกจากป้าจะเป็นที่ยึดเหนี่ยวของเขียคกับแม่แล้ว ป้าจะคอยตักเตือนแม่ของเขียคให้ตัดใจจากพ่อเพราะพ่อเป็นผู้ชายที่ขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัว จึงกล่าวได้ว่าป้าเป็นคนที่คอยดูแลความเป็นอยู่ของน้องและหลาน หลังจากที่รู้ว่าน้องและหลานประสบกับความยากลำบากในการดำรงชีวิต เพราะหัวหน้าครอบครัวไม่มีความรับผิดชอบ แต่เงินที่ป้าให้แม่กับเขียคไว้ใช้จ่ายก็ไม่เพียงพอ

ป้ายังเป็นคนที่คำนึงถึงความถูกต้องจึงมากกว่าผลประโยชน์ พยายามไม่สร้างความเสียหายแก่ผู้อื่น พิจารณาได้จากตอนที่ป้าของเขียคขายบ้าน ป้าของเขียคก็ต้องเลือกคนซื้อบ้าน เพราะป้าของเขียคเกรงว่าเขาจะเอาบ้านไปใช้เป็นสถานที่ที่ทำความเสียหาย

คนมาดูแลหลายรายด้วยกัน ป้าถามความประสงค์ของผู้ซื้อ เหมือนสอบสัมภาษณ์
เข้าทำงาน หรือไม่ก็คล้ายกัน

ฉันออกความเห็นว่ป้าควรจะให้กับคนที่ให้ราคามากที่สุด ถ้าจะทิ้งที่ไปแล้วไม่
ควรห่วงหน้าพะวงหลัง

ป้าทนนไม่ได้” ป้าคร่ำครวญ “เข็ยคลองกิดคุณะจ๊ะ ถ้าเขาเอาบ้านของเราไปทำ
อะไรที่มันไม่ดี ป้าตายก็งอนอนตายคาไม่หลับ” (143)

หลังจากที่แม่ตายป้าเป็นผู้ที่คอยดูแลให้การสนับสนุนเข็ยเรื่องการเรียน และเป็นผู้ที่ช่วย
ให้เข็ยประสบความสำเร็จในการเป็นนักกีฬาว่ายน้ำ คอยอบรมเข็ยให้เข็ยเป็นคนดี จึงกล่าวได้ว่า
ป้าของเข็ยทำหน้าที่ของผู้ปกครอง ได้อย่างสมบูรณ์ ตัวละครตัวนี้เป็นตัวละครที่ผู้เขียนสร้างขึ้นมา
เพื่อให้เป็นผู้ที่คอยอบรมนิสัย เลี้ยงดูให้ความอบอุ่นและชี้แนะสิ่งที่ถูกต้องดีงามให้กับเข็ย ให้เข็ย
เป็นคนที่มีจู้จักใช้สติในการแก้ปัญหา ป้าจึงเปรียบเสมือนตัวแทนของแม่ และมีบทบาทเหมือนแม่ คือ
คอยชี้แนะอบรม เป็นผลให้เข็ยเป็นคนที่ไม่ใช้สติปัญญาในการเผชิญปัญหา พิจารณาได้จากตอนที่
เข็ยไม่เสพยาเสพติดอีกแม้จะมีเพื่อนชักชวน แต่เมื่อสิ้นป้าแล้วเข็ยก็ขาดที่พึ่งทางใจ ขาดคนคอย
ห่วงใยดูแล รวมทั้งหนี้สินที่ป้าทิ้งไว้ทำให้เข็ยต้องขอมเดินไปสู่ทางที่ตกต่ำเพื่อพุงกิจการของป้าไว้
เพื่อรักษาสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต และยังคงได้ช่วยเหลือพ่อให้พ้นผิด

3.2 วิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละครประกอบ

ตัวละครประกอบในนวนิยายเรื่องนี้มีอยู่หลายตัวด้วยกัน ดังนั้นผู้วิจัยจะเลือกศึกษา
เฉพาะตัวละครประกอบที่มีบทบาทสัมพันธ์กับโครงเรื่อง ซึ่งมีทั้งหมด 6 ตัว คือ พ่อของเข็ย
น้ำโสพรรณ จัน พรรณา ตุ่ม และนายของพ่อของเข็ย

3.2.1 ลักษณะนิสัยของพ่อของเข็ย

พ่อของเข็ยหรือผู้หมวดอาหารเป็นคนที่มรูปร่างหน้าตาดี เป็นที่ต้องตาต้องใจของคน
ที่พบเห็น

ลักษณะนิสัยที่เด่นชัดของพ่อของเข็ยคือ เป็นคนที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว
พฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าตัวละครตัวนี้ขาดความรับผิดชอบมีอยู่หลายตอนด้วยกัน แต่เหตุการณ์
ตอนที่เด่นชัดที่สุด คือตอนที่พ่อของเข็ยย้ายไปทำงานที่ภาคอีสาน แล้วไม่สนใจใยดีภรรยาถูกลูก
ปลอญให้แม่ของเข็ยคบกับเข็ยต้องต่อสู้ชีวิตกัน โดยลำพัง

แม้ก็ปรับทุกข์กับป้าเรื่องเงินที่พ่อส่งบ้างไม่ส่งบ้าง บางครั้งเราต้องคิดเงินค่าเช่าบ้านมันไม่แพงนักสำหรับบางคน แต่สำหรับฉันและแม่มีความหมายอย่างยิ่ง (21)

นอกจากความไม่รับผิดชอบต่อครอบครัวแล้ว ความเป็นคนเจ้าชู้ยังเป็นลักษณะนิสัยที่โดดเด่นของตัวละครตัวนี้ พฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยด้านนี้ของพ่อของเขียด มีหลายตอนด้วยกัน ดังเช่น พ่อของเขียดมีภรรยาอยู่แล้วคือแม่ของเขียดแต่เมื่อย้ายไปทำงานที่ภาคอีสาน พ่อของเขียดก็ไปมีภรรยาใหม่ ดังบทสนทนาระหว่างแม่ของเขียดกับภรรยาใหม่ของพ่อ

“เราเป็นใคร” แม่รวบรวมคำซึ่งได้ถามขึ้น “เป็นคนใช้คุณอาทรหรือ”
“ฉันเป็นเมีย” หล่อนยิ้มออกขึ้น มองแม่ด้วยสายตาดูคนเดิม เป็นคำพูดที่รุนแรงเหมือนฟ้าผ่า

“เมีย...” แม่นัยน์ตาค้าง คงนึกไม่ถึง “ฉันเป็นเมียเหมือนกัน...เราคงเป็น...นางบำเรอละซีไซ้ไหมล่ะ”

ผู้หญิงคนนั้น โกรธ หล่อนกระแทบตีนลงบนดิน
“แกซิ...นางบำเรอ คุณอาทรแต่งงานกับฉันแล้ว” หล่อนขมอีร่อนให้ดูตรงหน้า มีแหวนเพชรเม็ดเล็ก ๆ ส่องประกายแวววับอยู่ในแฉก “นี่ไงแหวน...เขาหมั้น เขาขอฉันจากพ่อจากแม่ยะไม่ได้หนีตามกันมานะ” (63-64)

นอกจากพ่อของเขียดจะเป็นคนเจ้าชู้แล้ว เขายังเป็นคนที่ไม่เคยรักใคร่นอกจากตนเอง แม้แต่ลูกเขาก็ยังไม่รัก ไม่ดูแล อีกทั้งยังหาผลประโยชน์จากลูกของตนเอง ลักษณะนิสัยด้านนี้มีเหตุการณ์บ่งชี้ได้หลายตอนด้วยกัน แต่เหตุการณ์ที่เด่นชัดที่สุด ก็ตอนที่พ่อของเขียดคิดจะยกเขียดให้เป็นนางบำเรอของนาย เพื่อช่วยเหลือคนให้พ้นผิดจากการค้ายาเสพติด ดังบทสนทนาประกอบคำบรรยายระหว่างพ่อของเขียด เขียดและน้ำโสพรรณ ภรรยาใหม่ของพ่อ

“ถ้านายเขาจะช่วย ทำไมถึงจะไม่ตามใจเขา”
“พบนายแล้ว” พ่อว่าต่อไป “อยากจะพูดกับเขียดให้เข้าใจด้วยเหมือนกัน เราเท่ากับอยู่ในกำมือเขา ต้องฟังเขา” พ่อขมวดคิ้วหน้าตาเป็นทุกข์หนักแม้แต่วันนี้
แม่ตาย พ่อก็ยังไม่เคยมีทุกข์ถึงเท่านี้

จะไม่ให้ฉันน้อยใจอะไรได้
 พ่อรักตัวเองมากเหลือเกิน ไม่แบ่งความรักให้ใครแม้แต่ลูก
 “คุณคะ” น้ำโสพรรณเตือน
 หล่อนคงทนไม่ได้ ที่เห็นพ่อส่งฉันไปหานายอย่างเลียดเย็น
 “ค่อยๆ คิดกัน ไม่ดีหรือ”
 “ไม่ต้องคิดแล้ว” พ่อตอบ “คิดอะไรได้ยังไงเรา ไม่มีทางออกสักอย่างเดียว
 และนี่ผมต้องฟังเขาทุกอย่าง” พ่อกุมหน้าผาก “เขาคณเด็วเท่านั้นที่จะช่วยผมได้
 ช่วยเขียดได้” คำพูดของพ่อฟังแล้วหัวใจด้านชา มันอาจจะแข็งเป็นหินไปเมื่อไรก็ได้
 ในความรู้สึกของฉัน
 “ฉันทนไม่ได้” น้ำโสพรรณร้อง “ทำไมคุณพูดอย่างนี้คะ...คุณอาทร”
 “นั่งเถอะ” พ่อหันไปคุ “ผู้หญิงละก็ เป็นเสียอย่างนี้คิดอย่างผู้หญิง คิดแคบไม่
 กว้าง”
 ฉันกลับออกมา เข้าห้องตัวเองเพียงเพื่อจะนั่งมึนงงอยู่เป็นนานกว่าจะลำดับความ
 ต้องการของพ่อถูก (279-280)

พ่อของเขียดเป็นคนที่ไม่มีศีลธรรม ไม่มีความรับผิดชอบต่อลูกและเมีย ทั้งยังค้ายาเสพติด
 รับสินบนเพื่อให้ตนเองร่ำรวย มีบ้านหลังใหญ่ มีรถยนต์ขับเพื่อให้เทียมหน้าเทียมตาคนในสังคม โดย
 ไม่คำนึงถึงความถูกต้องดีงาม แต่สิ่งที่เลวร้ายที่สุดก็คือการเกลี้ยกล่อมให้ลูกสาวของตนเองยอมเป็น
 นางบำเรอแก่นายเพื่อให้ตนพ้นโทษทุจริตต่อหน้าที่

เห็นได้ว่าตัวละครตัวนี้มีแต่ลักษณะนิสัยที่เลวร้ายส่งผลกระทบต่อไปถึงภรรยาและลูก เป็น
 เหตุให้ภรรยาต้องผูกคอตายเพราะความเสียใจที่ถูกสามีทอดทิ้ง และเขียดซึ่งเป็นลูกสาวก็มีชีวิตที่
 ตกต่ำ จำยอมรับสภาพการเป็นภรรยาน้อยนายของพ่อ เพื่อให้ นายช่วยพุงกิจการของป้าและเพื่อ
 ช่วยเหลือพ่อให้พ้นผิด

เมื่อพิจารณาลักษณะนิสัยโดยรวมแล้ววิเคราะห์ได้ว่าผู้แต่งต้องการจะให้ตัวละครตัวนี้มี
 ลักษณะนิสัยที่สอดคล้องสัมพันธ์กับโครงเรื่องคือเป็นพ่อที่ขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัว หา
 ความสุขความสำราญใส่ตน โดยไม่สนใจใยดีภรรยา เป็นพ่อผู้สร้างปัญหาให้แก่ลูกทำให้ลูกต้องไ้
 ยาเสพติดเพื่อระบายความทุกข์ทั้งยังใช้ลูกเป็นเครื่องมือหาประโยชน์ให้กับตนเอง หากพิจารณาโดย
 ละเอียดจะเห็นว่าตัวละครตัวนี้มีลักษณะนิสัยที่ไม่ซับซ้อนมีแต่ด้านที่เลวร้าย โดยไม่มีส่วนที่ดีใดๆ
 เลย การที่ผู้แต่งสร้างตัวละครตัวนี้ให้มีแต่ลักษณะนิสัยในด้านลบก็เพื่อที่จะให้เป็นไปตามโครงเรื่องที่

มีผลกระทบตัวละครสำคัญคือเขียดที่ผิดหวังและหมดศรัทธาต่อพ่อผู้ให้กำเนิด ส่งผลให้เขียดเป็นเด็กที่มีปัญหาและหันไปเสพยาเสพติดและสุดท้ายก็ต้องยอมเป็นนางบำเรอนายของพ่อ

แม้ว่าผู้แต่งจะสร้างตัวละครตัวนี้ให้มีลักษณะนิสัยที่สอดคล้องกับโครงเรื่องแต่ผู้แต่งละเลยการนำเสนอความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร ไม่ได้แสดงให้เห็นความซับซ้อนภายใน มีแต่ด้านที่เลวร้าย ขาดความซับซ้อนเมื่อจะกระทำพฤติกรรมอันชั่วร้าย ไม่แสดงให้เห็นถึงความรู้สึก ละอายต่อความชั่ว หรือรู้สึกสะเทือนใจเมื่อรับรู้ความทุกข์ของผู้อื่น จึงนับเป็นข้อด้อยประการหนึ่ง

3.2.2 ลักษณะนิสัยของน้ำโสพรรณ

ตัวละครตัวนี้เป็นตัวละครประกอบฝ่ายหญิง ที่เป็นเพื่อนสนิทของป้าของเขียดแต่อายุน้อยกว่าป้า น้ำโสพรรณเป็นผู้หญิงที่หน้าตาดีแต่เธอก็ยังคงครองความเป็น โสดอยู่ เนื่องจากคนที่เธอคิดจะแต่งงานด้วยได้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุเครื่องบินตกก่อนหน้าที่จะมีการแต่งงานเพียงไม่กี่วัน หลังจากนั้นเธอก็ไม่เคยสนใจผู้ชายคนใดอีกเลยจนกระทั่งได้มาพบกับพ่อของเขียด น้ำโสพรรณก็ชอบพ่อกับพ่อของเขียด

“น้ำโสพรรณชอบพ่อ” ฉันทบออกอย่างอารมณ์เย็น “แปลกไหมจะป้า”

“ไม่แปลกหรอก” ป้ากระแทกเสียงอย่างพาล และหงุดหงิดเต็มทน

“พ่ออาหารเขารูปสวย รวยเสน่ห์ผู้หญิงหลงรักกันเป็นทิว หารู้ไม่ว่า...”(269)

ด้วยรูปร่างหน้าตา และการช่างเอาอกเอาใจของพ่อของเขียด ทำให้น้ำโสพรรณตกหลุมรัก และมองข้ามข้อด้อยอื่นๆที่อาจจะแต่งงานกับพ่อของเขียด

น้ำโสพรรณจับมือฉันทันแบออก หีบของชำร่วยวางไว้ให้ ฉันทไม่ได้ดูด้วยซ้ำว่าเป็นอะไร พ่อพ่อเลยไปฉันทก็โยนไว้ได้โต๊ะเอาเท้าเหยียบขยี้เล่น (309-310)

ตัวละครตัวนี้เป็นตัวละครอีกตัวหนึ่งที่มีส่วนทำให้ตัวละครเอก คือเขียดตกใจยอมเป็นนางบำเรอนายของพ่อของเขียด เพราะผิดหวังและหมดความศรัทธาที่เคยมีต่อน้ำโสพรรณ เพราะน้ำโสพรรณยอมแต่งงานกับพ่อของเขียด โดยมองข้ามความไม่รับผิดชอบต่อกับลูกและภรรยาของพ่อของเขียดไปจนหมดสิ้น

3.2.3 ลักษณะนิสัยของจัน คุ่มและ พรรณา

ตัวละครทั้งสามตัวคือจัน คุ่มและพรรณา เป็นเพื่อนๆ ของเจียด จันเป็นเพื่อนชายที่เจียดให้ความสนิทสนมเป็นพิเศษ พรรณาเป็นเพื่อนที่เจียดคอยดักเตือนและเหนี่ยวรั้งเอาไว้ให้รอดพ้นจากการตกเป็นทาสของยาเสพติด ส่วนคุ่มเป็นเพื่อนที่ประพฤติตัวเสเพล

จันเป็นเด็กหนุ่มจากชนบทภาคอีสาน รู้จักกับเจียดตั้งแต่เจียดยังเป็นเด็ก จันประกอบอาชีพเป็นนักหนังสือพิมพ์ในเมืองหลวง จันเป็นเด็กหนุ่มที่มีอุดมการณ์ในทางสร้างสรรค์เพื่อส่วนรวม แต่เมื่อได้พบกับความจริงว่า สภาพสังคมชนบทที่ตนจากมากับสังคมเมืองหลวงที่ได้เข้ามาใช้ชีวิตอยู่มีความแตกต่างกันทั้งด้านค่านิยม วิธีการดำเนินชีวิต จันจึงออกไปใช้ชีวิตในชนบทที่จันสามารถกำหนดแบบแผนชีวิตของตนเอง ได้ จันเป็นเด็กหนุ่มที่ไม่ยึดติดกับวัตถุเงินทอง จึงลาออกจากงานนักหนังสือพิมพ์ที่กรุงเทพฯ กลับไปใช้ชีวิตในชนบท ดังจดหมายที่จันเขียนมาถึงเจียดว่า

ผมอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ห่างจากเจียด อย่างที่ได้รำพันมาแล้วผมอ่อนแอไปบ้างเหมือนกันในบางครั้งทั้งที่พยายามแข็งอยู่เสมอ เจียดคงอยากรู้ใช่ไหมว่าผมอยู่ที่ไหนในเวลานี้ คูตราไปรษณีย์ที่ประทับอยู่คงรู้ได้ หากว่าคนไปรษณีย์ไม่สะเพร่าจนเกินไปนัก (281)

ถึงแม้จันจะเป็นเด็กหนุ่มที่มีอุดมการณ์แต่ชีวิตอีกด้านหนึ่งของจันก็พัวพันอยู่กับผู้หญิงหลายคนทั้งกับคุ่มเมื่อใช้ชีวิตอยู่ที่กรุงเทพฯ และกับเด็กสาวชาวบ้านที่จันได้พบขณะที่ใช้ชีวิตในชนบท

“เขาไม่กลับบ้านทีละนานๆ แม่ก็นึกว่าไปอยู่บ้านพ่อ พ่อก็นึกเหมือนแม่ คุ่มเลยไปอยู่กับคุณจันสบายไป” (25)

ประตูปิดออกจันเห็นเด็กผู้หญิงคนหนึ่งยืนอยู่ตรงช่องประตู หล่นสวมเสื้อชั้นในหลวม เท้าเปลือย นุ่งผ้าถุงเก่าๆ

หล่นคุณเด็กกว่าฉันด้วยซ้ำไป...

หล่นผลุบกลับเข้าไป จากนั้นจันได้ยินเสียงหล่นพูดเหนือๆ วินาทีต่อจากนั้นจันก็ปรากฏตัวขึ้นตรงประตู

“เจียด” เขาตะโกน

จันคิดถึงคุ่ม

และความสัมพันธ์ลึกซึ้งซึ่งระหว่างหล่อนกับจัน
 ในที่สุดผู้ชายก็เหมือนกันทุกคน ตั้งแต่ พ่อ นาย จนกระทั่งถึงจัน
 (322-323)

หลังจากที่จันตัดสินใจ ไปใช้ชีวิตในชนบทได้ไม่นานจันก็ถูกฆ่าตายอย่างมีเงื่อนงำด้วย
 อำนาจมืดของนายของพ่อเขียด เนื่องจากนายไม่พอใจที่เขียดมีใจให้กับจัน

สรุปได้ว่าจันเป็นตัวละครที่ช่วยเสริมให้เห็นลักษณะนิสัยที่เลวร้ายของนายของพ่อเขียด
 ว่าเป็นคนที่โหดเหี้ยม อามหิตที่กระทำทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจชื่อเสียง นอกจากนี้จันยังเป็น
 ตัวละครที่มีส่วนให้เขียดตัดสินใจยอมเป็นนางบำเรอของนาย เพราะผิดหวังที่ทัศนะ ไม่ตรงกัน ใน
 เรื่องการใช้ชีวิต รวมทั้งผิดหวังที่จันมีพฤติกรรมเหมือนกับพ่อและนายที่ขาดเรื่องกามารมณ์ไม่ได้
 ความผิดหวังจากจันจึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เขียดยอมเป็นนางบำเรอนายของพ่อ

ดุ่มเป็นเด็กใจแตก สาเหตุเนื่องมาจากขาดความอบอุ่นภายในครอบครัว ดุ่มประพฤติดัว
 เสเพลและติดยาเสพติด ดังคำพูดของจัน

“ดุ่มติดยาเสพติด” เขาพูดต่อไป “ตัวเขาเองก็รู้ว่ามัน ไม่ดีแต่ก็ไม่มีกำลังใจที่จะ
 ต่อต้านได้ ดุ่มเป็นคนใจอ่อน และทางบ้านก็... ไม่บริบูรณ์ ไม่อบอุ่น” (14)

ดุ่มประพฤติดัวไม่เหมาะสมกับวัยนอกจากติดยาเสพติดแล้วดุ่มยังคิ้มเหล้าและมีความ
 สัมพันธ์ที่ลึกซึ้งกับจัน และนาย โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสม

“...คุณแม่ว่าดุ่มแก่แดด ถ้าคุณแม่รู้จักดุ่มจริงๆ คงไม่ว่าแต่นี้หรืออก เออ...ดุ่มเขา
 เคยเล่าให้เขียดฟังหรือเปล่า เรื่องที่เขา ไปเที่ยวร้านเหล้า” (16)

“เขาไม่กลับบ้านที่สะพานฯ แม่นี่ก็ว่าไปอยู่บ้านพ่อ พ่อก็นึกเหมือนแม่ ดุ่มเลย
 ไปอยู่กับคุณจันสบายไป” (25)

“เขาเอาจันไปอวดฯ”

“อวดได้หรือยัง”

“ได้” ดุ่มพยักหน้า “แต่ว่า เกือบตายทีเดียว”

เขาของดุ่มหมายถึงนาย

จริงอยู่นายอาจจะแก่กว่าพ่อบังเกิดเกล้าของค่อม แต่นายก็พอใจที่จะได้เมียเก็บสาวเด็กๆ กำลังรุ่นเจริญ (103)

ค่อมเป็นตัวละครที่ขาดความอบอุ่นจากครอบครัวเพราะครอบครัวแตกแยกเช่นเดียวกับเขียดแต่ค่อมก็เลือกที่จะทำตัวให้ตกต่ำโดยเสพยาเสพติด และเป็นภรรยาเฒ่าของนายของพ่อเขียด เพราะขาดผู้อบรมชี้แนะแนวทางที่ถูกที่ควร ตัวละครตัวนี้ช่วยให้ผู้อ่านเกิดการเปรียบเทียบว่าระหว่างเขียดกับค่อมซึ่งต่างก็ขาดความอบอุ่นเหมือนกัน แต่เขียดมีจิตใจที่เข้มแข็งกว่าและได้รับการส่งสอนอบรมที่ดีจากป้า เขียดจึงรอดพ้นจากการตกเป็นทาสยาเสพติดได้ แต่ทั้งค่อมและเขียดต่างก็ต้องตกเป็นนางบำเรอของนายเช่นเดียวกัน เพียงแต่ต่างเหตุผลกัน ค่อมเป็นเมียเก็บนายก็เพราะว่าไม่มีที่อยู่อาศัย ไม่มีสิ่งยึดเหนี่ยว ทั้งพ่อและแม่ของค่อมต่างก็ไม่สนใจค่อมเพราะว่าต่างคนต่างไปมีครอบครัวใหม่ ส่วนเขียดต้องยอมเป็นนางบำเรอของนายก็เพราะว่าต้องการรักษากิจการของป้าไว้

พรรณมาเป็นเพื่อนรักของเขียด พรรณาเกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวยและเคร่งครัดระเบียบ พรรณาไม่ชอบอยู่ที่บ้านเพราะที่บ้านของพรรณาเคร่งครัดในเรื่องระเบียบวินัยกับพรรณามากจนเกินไป

เขาไปบ้านจันทน์บ่อยครั้งที่เขาเกิดความเบื่อ และความเบื่อหน่ายมักจะเป็นเพื่อนกับเราอยู่เสมอ พรรณาเบื่อบ้าน เบื่อเปียโนและแม่กับกฎเกณฑ์ที่มีระเบียบจนกระดิกตัวไม่ได้ นั่นเป็นอุทธรณ์ของพรรณาซึ่งอาจจะจริงก็ได้ หรือเป็นการพูดเกินกว่าเหตุก็ได้เหมือนกัน (16)

บ้านของพรรณามีฐานะร่ำรวย เธอจึงสามารถจัดงานเดินรำขึ้นที่บ้านได้ โดยพวกพี่ๆ ของเธอเป็นคนจัดเพื่อสังสรรค์ในหมู่เพื่อนฝูง ในงานค่อมนำยาเสพติดมาให้พรรณาและเขียดทดลอง พรรณาทดลองสูบบุหรี่และคิดจะลองเสพยาแต่เขียดได้ห้ามเอาไว้ เขียดเห็นว่าพรรณาไม่เหมาะที่จะเสพยาเพราะแม้แต่สูบบุหรี่พรรณาก็ยังรำคาญ เขียดจึงดักเตือนและได้บอกว่าคุณเคยลองเสพมาแล้ว และรู้ว่ายาเสพติดไม่ได้ทำให้ชีวิตดีขึ้น พรรณามีเพื่อนที่คือนางเขียดคอยเป็นกำลังใจ และคอยดักเตือนเธอจึงคิดได้ และรอดพ้นจากการตกเป็นทาสยาเสพติด

ค่อมกับพรรณาเป็นตัวละครที่ผู้เขียนสร้างขึ้นมาเพื่อให้ผู้อ่านเห็นว่าปัญหาเยาวชนเสพยาเสพติดนั้นล้วนมาจากครอบครัว ครอบครัวของค่อมพ่อแม่แยกทางกันต่างคนต่างไปสร้างครอบครัวใหม่ ค่อมจึงขาดคนเหลียวแล เมื่อค่อมไปบ้านแม่ แม่ของค่อมก็ไล่ให้ไปอยู่กับพ่อ เมื่อค่อมไปบ้านพ่อ พ่อของค่อมก็ไล่ให้ไปอยู่กับแม่ ค่อมจึงเป็นลูกที่พ่อแม่ไม่ต้องการ ส่วนพรรณาเกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะ

แต่กฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดจนเกินไป ทำให้พรรณาไม่มีอิสระ ประกอบกับพรรณาอยู่ในช่วงวัยรุ่นจึงต้องการอิสระที่จะไปไหนมาไหนกับเพื่อนๆ แต่ก็ทำไม่ได้ พรรณาก็ต้องหลบออกจากบ้าน ไปพบเพื่อนฝูง ตัวละครสองตัวนี้ยังให้แง่คิดว่า ปัญหายาเสพติดสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคนรอบตัว ไม่ว่าจะครอบครัวนั้นจะมั่งมีหรือว่ายากจน หากคนในครอบครัวไม่เข้าใจกันและ ไม่มีความรักความอบอุ่นให้แก่กัน

ดุ่มกับพรรณาเป็นตัวละครที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเชียด โดยตัวละครทั้งสองตัวช่วยเสริมให้เห็นลักษณะนิสัยที่เด่นชัดของเชียดยิ่งขึ้นกล่าวคือ ถึงแม้ว่าเชียดจะมีเพื่อนที่ประพฤติดูดี เสเพลเช่นที่ดุ่มกระทำ หรือมีเพื่อนที่อ่อนแอเช่นพรรณาแต่เชียดก็ไม่ยึดยาเสพติดเป็นที่พึ่ง หลังจากที่ได้ออกเสเพลแล้วก็รู้ว่ายาเสพติดไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาชีวิตได้ เชียดจึงเลิกเสเพล ไม่กระทำความเสเพลตามเพื่อนๆ นอกจากนี้เชียดก็ยังช่วยเหนี่ยวรั้งเพื่อนคือพรรณาให้รอดพ้นจากการตกเป็นทาสยาเสพติดด้วย แสดงให้เห็นว่าเชียดเป็นคนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีสติและมีจิตใจที่เข้มแข็ง

3.2.4 ลักษณะนิสัยของนาย

นายเป็นผู้ชายวัยกลางคน ผิวคล้ำ รูปร่างสูงใหญ่ เป็นเจ้านายของพ่อของเชียดคือผู้หมวดอาหาร นายเป็นข้าราชการตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งมีอำนาจทางการเมือง นายมีนิสัยคล้ายกับพ่อของเชียดในเรื่องของความเจ้าชู้และความไม่ซื่อสัตย์ในหน้าที่การงาน ในเรื่องของความเจ้าชู้ถึงแม้นายจะมีภรรยาแล้ว แต่นายก็ยังไปมีผู้หญิงคนอื่นๆ เป็นเมียเก็บอีกหลายคน นายเป็นผู้ชายที่ชอบฉวยโอกาสมือไว ชอบล่วงเกินผู้หญิง ไม่ว่าจะเป็นการจับมือ จับไหล่ โอบกอด ผู้หญิงของนายส่วนใหญ่จะเป็นเด็กสาววัยแรกรุ่นที่มีปัญหาทางการเงิน และปัญหาครอบครัว

ดุ่มเป็นผู้หญิงของนายอีกคนหนึ่ง ที่นายได้ช่วยประกันตัวออกมาในข้อหามั่วสุมเสเพลยาเสพติด รูปร่างหน้าตาที่เข้าชวนใจทำให้นายพอใจ นายจึงชวนดุ่มไปอยู่ด้วยในฐานะเมียเก็บ

“นายเป็นยัง ใจบ้าง”

“ เขาก็ดี ใจดี ให้เงินฉันใช้ ...เข้าบ้านให้อยู่นานๆก็ไปหา”

“ถ้าเขาไม่ไปล่ะ...ดุ่มทำอะไร”

“ก็...ไปเรื่อยๆ ส่วนมากเขาจะบอกว่าเขาจะไปวันไหน เขาคงไม่ยอมคิดหวัง นี้เขาบอกให้ฉันทำตัวดีๆ จะซื้อรถให้...แบบเดียวกับเมียเก็บทุกๆ ไป” (107)

นายเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ที่ใช้อำนาจในทางที่ผิด นายเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังการตายของจัน เนื่องจากนายไม่พอใจที่เชียดไปชอบพอกับจันจันจึงถูกนายสั่งฆ่า โดยหนังสือพิมพ์ลงข่าวว่าจันเป็นผู้ก่อการร้ายที่ทางการต้องการตัว

เมื่อพิจารณาลักษณะนิสัยของนายโคจรวมแล้วก็วิเคราะห์ได้ว่าผู้แต่งสร้างตัวละครตัวนี้ให้มีลักษณะนิสัยที่สอดคล้องสัมพันธ์กับ โครงเรื่องคือเป็นตัวละครอีกตัวหนึ่งที่มีส่วนทำให้ชีวิตของเข็ชต้องเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากนายมีเงิน เข็ชจึงต้องขอความช่วยเหลือ เพราะป่าได้ทิ้งหนี้สินไว้เป็นจำนวนมาก แต่เข็ชก็รู้ว่าป่าได้สร้างฐานะเพื่อที่จะไม่ให้เข็ชลำบาก เข็ชจึงพยายามที่จะรักษาสบถของป่าเอาไว้ แต่เข็ชหมดที่พึ่งไม่สามารถขอความช่วยเหลือใครได้

4. ฉาก

ฉากในนวนิยายเรื่อง **ดอกไม้ในป่าแคด** มีทั้งฉากธรรมชาติ และฉากประเภทสิ่งประดิษฐ์ ผู้แต่งใช้ฉากแต่ละประเภทแตกต่างกันออกไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ฉากธรรมชาติในเรื่อง **ดอกไม้ในป่าแคด** ส่วนใหญ่ผู้แต่งจะใช้เพื่อสร้างบรรยากาศที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ในเรื่อง เพื่อกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่าน และใช้เพื่อสื่ออารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร ดังเช่นการบรรยายฉากชนบทจังหวัดที่แม่ของเข็ชตาย และเป็นจังหวัดที่เข็ชได้พบกับจันเพื่อนชายที่เข็ชมีความผูกพันต่อกัน ในสมัยที่เข็ชเป็นเด็ก ผู้แต่งได้บรรยายเอาไว้ว่า

ไม่มีใครสนใจกับเด็กๆ อย่างฉันเลย

เสียงของแม่ยังแว่วอยู่ในหูขณะที่ฉันเดินเรื่อยไป ถนนสายนั้นชืดยาวเหมือนไม่มีที่สิ้นสุด พื้นเขตตลาดและสถานีรถไฟเป็นหมู่บ้านห่างๆ ฉันเดินช้าลงและมีแกใจจะสังเกตดูรอบๆ ตัวได้บ้าง มีควายผสมสีห้าตัวเล็มหญ้าอยู่ในนาที่กว้างขวาง อีกด้านหนึ่งไกลลิบจนสุดลูกตา ถ้าไม่มีหย่อมไม้เป็นทิวมาบังไว้

แคคร้อนมากขึ้นทุกที เหมือนจะเผาทุกสิ่งทุกอย่างให้มอดไหม้ไป ลมที่พัดมาร้อน จนรู้สึกระคายผิวหนังแปลบปลาบ

ฉันหยุดที่ต้น ไม้ใหญ่ มันแผ่กิ่งก้านสาขาคลุมบริเวณนั้นให้ร่มเย็น มีอาณาเขตกว้างแผ่ไปบนถนนหลวงและในบึงริมทางเดิน

บึงนั้นมีน้ำอยู่ไม่มาก คงจะเป็นเพราะอากาศร้อนและไม่มีฝนเลยระหว่างนั้น ฉันลงนั่งระหว่างกอหญ้าที่เริ่มจะแห้ง ดอกของมันเป็นสีน้ำตาลแก่ไหวระริก ไปมากับลมร้อน

เหล่านี้เป็นบรรยากาศใหม่ที่ฉันเพิ่งจะเคยได้รู้จักและนึกชอบในทันทีโดยไม่ลังเลใจ...ถ้าพ่อชวนเราให้อยู่ด้วย...

ความคิดแล่นขึ้นมาแวบเดียว แต่แล้วก็รีบจางหายไป มีภาพอื่นขึ้นมาซ้อนแทน ด้วยสัญชาตญาณฉันคิดว่าพ่อกับแม่คงจะไม่มีวันได้อยู่ร่วมกันอีกต่อไป แดกแยกกันไป

จนชั่วชีวิต ฉันก้มหน้าลงแนบกับเขา น้ำตาสองสามหยดไหลร่วงลงมา... โดยไม่ได้ตั้งใจ

ได้ยินเสียงนกร้องเซ็งแซ่อยู่บนต้นไม้ ฉันรีบปาดน้ำตาทิ้ง มีนกสองสามตัวกระโดดจากกิ่งนั้น ไปกิ่งนี้ปากไม่ได้หยุดร้อง บางทีมันอาจจะทะเลาะกันก็ได้... และมีลูกเล็กๆ อยู่ในรังกำลังคอยอาหาร

น่าแปลกที่ความคิดของคนเรามักจะวกเข้าเรื่องของตัวเอง ถึงจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม นกพวกนั้นพากันกระโจนลงมากลางน้ำ มันหายเข้าไปในกอหญ้าใต้ว คุรุเดียวก็โผล่ขึ้นสู่อากาศ

ร้องเสียงแหลมระเริงใจ

ฉันจึงเพิ่งเห็นคอกบัวสีน้ำเงินที่แอบโอบอยู่ก้นบ่อน้ำสูงๆ และอวบเพริ้วของมัน แลดูแข็งแรงและอึมน้ำ

...จากนั้นฉันค่อยเพลิดเพลिनขึ้นเป็นลำดับ ยิ่งนั่งนานเท่าไรก็ยิ่งเห็นความเคลื่อนไหวรอบตัวมากขึ้นเท่านั้น มีแมงปอมากมายปีกของมันบางเกือบจะขยับ ผีเสื้อตัวนิดตัวน้อยเท่าปลายก้อยคลุกเกสรดอกไม้สะเริงสราญ กบเขี่ยคส่งเสียงร้อง...นานๆ ครั้งเหมือนชิพจรแห่งบึง

ผมขโมยลูกลอยเรี่ยต่ำลงมาจนเหมือนจะเอื้อมมือรับได้ ทำให้บริเวณนั้นครื้นและเย็นลงฉันนึกอยากให้ฝนตก แม้ว่าจะไม่มีที่หลบฝนก็ตามที

...ปานนี้แม่จะหยุดร้องให้แล้วหรือยัง

ดอกไม้้น้ำชนิดหนึ่งดอกเล็ก กลีบสีเหลืองบางละมุนลอยอยู่ริ้วน้ำ สีสรรพอันจัดจ้านของมันแลดูโดดเด่นเหนือคอกบัวกลีบสีม่วงเศร้าสร้อย ดอกไม้กลุ่มนี้เองเป็นที่รวมเหล่าแมลงนานาพรรณ

ครู่ต่อมาบรรยากาศสงบลง ในที่นั้นก็อีกทีก็ขึ้นด้วยเสียงแซ่ของนกที่กระเจิดกระเจิง โผล่ขึ้นสู่ท้องฟ้า แม้แต่ตัวฉันก็พลอยตกใจไปด้วย

เด็กผู้ชายคนหนึ่งแหวกกอหญ้าสูงท่วมหัวนั้นออกมาในมือมีสุ่มปลา เขาตกใจเหมือนกันที่ได้เห็นฉัน

“ว้าว...เขาผิวปาก ใครนะ”

เด็กคนนั้นเปลือยท่อนบน ส่วนล่างคือกางเกงที่ขาดตรงนั้นตรงนี้ และก็ได้พยายามปะอย่างสุดความสามารถ เขาของเขาเช่อยู่ในน้ำครึ่งหนึ่ง มีโคลนกระเด็นติดอยู่ตามหน้าตาเป็นจุดๆ... (79-83)

ฉากธรรมชาติในตอนนี้เป็นฉากที่เขียดได้พบกับจันในวัยเด็ก ผู้แต่งได้บรรยายฉากไว้อย่างงดงามทำให้ ผู้อ่านเกิดจินตนาการมองเห็นภาพและบรรยากาศชนบทอันเป็นสถานที่ที่เขียดได้พบกับจันได้เป็นอย่างดีในขณะที่เขียดกับฉากและบรรยากาศที่ผู้เขียนพรรณนาไว้นี้ยังสื่อให้ผู้อ่านรู้ว่าแม้สภาพธรรมชาติจะงดงามเพียงไรแต่เขียดก็ไม่ได้มีความสุขไปกับบรรยากาศที่น่ารื่นรมย์นั้นเท่าใดนักเนื่องจากเขียดตกอยู่ในภาวะที่กำลังครุ่นคิดและกังวลกับเรื่องของแม่

การบรรยายฉากและบรรยากาศของวัดในชนบทในวันที่แม่ของเขียดตาย

แม่มานอนอยู่ที่วัด นอนบนพื้นไม้ที่ไม่มีอะไรรองรับ จันนั่งคิดอยู่กับแม่จับมือแม่ไว้คิดว่าจะไม่ยอมพรากจากแม่เลย ถึงยังงี้ก็ไม่ยอม วัดนั้นเปลี่ยวและเกือบจะร้าง ด้านหลังเป็นทุ่งนาแห้งแล้ง โถงโกลจนสุดสายตาตัววัดผูกมัดและโหยโหย โยงคลอนไปทั่วกระทงศาลาที่ใช้วางแม่อยู่...

จันเดินเกาะชายผ้าที่เขาคลุมศพแม่ไปไม่ห่างเหมือนกับที่จันเคยเดินจูงมือแม่ ขณะที่เขาเอาแม่ไป แม่มือตกห้อยลงมา มันร้องแรงแบบไม่มีชีวิต แต่ก็ยังเป็นมือที่เคยให้ความอบอุ่น จันเข้าไปเกาะมือแม่ไว้ มือเย็นซีดและเริ่มแข็ง ทำให้จันอดคิดไม่ได้ว่าความตายคืออะไรกันหนอ มันมาถึงคนเราได้อย่างไร ในสภาพใด มีความเจ็บปวดมากหรือก่อนที่เขาจะสูญเสียวิญญูณ สุญสิ้นความรู้สึก (105-108)

วัดอันเป็นสถานที่ที่พ่อของเขียดกับลูกน้องช่วยกันนำศพแม่ของเขียดมาบำเพ็ญกุศล ซึ่งผู้แต่งต้องการให้ผู้อ่านทราบว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในฉากนี้เป็นภาพที่ฝังใจเขียดตั้งแต่วัยเด็ก ฉากนี้มีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เพราะเป็นฉากและบรรยากาศที่เปลี่ยวเปล่า อ้างว้างช่วยเน้นอารมณ์เศร้าของตัวละครว่าไม่มีใครเหลือให้เป็นที่พึ่งได้อีกต่อไปและสามารถกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านให้ร่วมรับรู้ไปกับความคิด อารมณ์ ความรู้สึกที่สะท้อนใจของตัวละครได้เป็นอย่างดี

ฉากประเภทสิ่งประดิษฐ์นั้นส่วนใหญ่ผู้แต่งจะใช้เพื่อบ่งบอกฐานะและรสนิยมของตัวละคร การบรรยายฉากในลักษณะนี้ปรากฏในเนื้อเรื่องหลายตอน เช่น ในเนื้อเรื่องตอนที่เขียดยังเป็นเด็ก และอยู่พร้อมหน้าพอกับแม่ ผู้แต่งจะบรรยายฉากที่แสดงให้เห็นถึงฐานะ สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวเขียดอย่างละเอียดตั้งแต่ของใช้เล็กๆ น้อยๆ จนถึงที่อยู่อาศัยและการตกแต่ง นอกจากนี้ยังเน้นให้เห็นถึงรสนิยมของตำรวจสัญญาบัตรในระดับต้น ดังตัวอย่าง

จันยังจำได้ว่า เมื่อยังเป็นเด็กเล็กมากนั้น จันมีพ่อและแม่พร้อมบริบูรณ์เราอยู่ด้วย

กันในห้องพักซึ่งเป็นตึกแถวยาวเหยียด ด้านหน้าเป็นระเบียงหรือเฉลียงยาวติดต่อกันไป...

ว่ากันถึงด้านในห้อง ซึ่งเป็นห้องรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้างใหญ่ มีครัวกับห้องน้ำแยกอยู่ด้านหลัง หลวงจัดให้พ่อและครอบครัวสวมอหน้ากันหมดดังนี้

หากแต่ใครจะจัดตกแต่งให้สวยอย่างไรก็ได้ในห้องรูปผืนผ้านี้

ห้องของเราปูด้วยเสื่อน้ำมัน ห้องของเราเป็นพื้นซีเมนต์ธรรมดา หน้าหนาวมันเย็นมาก ถ้าเราเดินไปมาโดยไม่สวมรองเท้า แม่ชอบบังคับให้ฉันใส่ จำได้ว่ารองเท้าคู่แรกของฉันเป็นสีแดง...

ส่วนที่จัดไว้เป็นห้องรับแขก พ่ออยากให้ดูโก้สักหน่อย จึงลงทุนจ้างช่างไปทำเป็นที่กันหรือชั้นซึ่งใช้ประโยชน์ได้สารพัน พ่อเริ่มสะสมเหล่า แม่เงินเดือนร้อยตรีจะเล็กน้อยแต่บางทีพ่อก็ได้ของเหล่านั้นมาโดยไม่ต้องใช้เงินซื้อ...บางครั้งฉันก็อยากลืมเรื่องที่ยอยากจะลืม แต่มันกลับฝังแน่นอยู่ในความจำชนิดที่ไม่มีทางลบเลือนได้ เช่นรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ ในห้องพักของพ่อแม่ เป็นต้น

เปิดประตูเข้าไป หิ้งเหล่าของพ่อเด่นขวางสายตา แม่ใช้ช่องหนึ่งเป็นที่วางวิทยุ เครื่องเล่นแผ่นเสียงซึ่งมีแต่เพลงฝรั่งของพ่อ ครั้นแม่จะฟังเพลงไทยบ้าง พ่อก็เยาะเย้ยว่าไร้รสนิยม

ด้านซ้ายมือมีรูปซึ่งพ่อตัดจากปฏิทินและหน้ากลางของหนังสือพิมพ์ฝรั่ง พิมพ์อย่างดีจนเห็นรูปมวนที่เนื้อหนังสือเปิดเปลือย รูปเปลือยเหล่านั้นอยู่ในท่าต่างกั พ่อชอบมาก บอกกับแม่ว่ามันเป็นรูปศิลปะ (1-6)

การสร้างฉากในตอนนี้ทำให้ผู้อ่านได้รู้ถึงความเป็นอยู่ภายในครอบครัวของเขียดในขณะที่เขียดยังเล็กกว่าฐานะไม่คึก เพราะครอบครัวของเขียดอาศัยอยู่ในที่พักที่ทางราชการจัดไว้ให้เป็นสวัสดิการ นอกจากนี้ยังได้รู้ถึงรสนิยมของเจ้าของคือ ผู้หมวดอาหารพ่อของเขียดว่าชอบรูปศิลปะที่โป๊เปลือย แสดงให้เห็นว่าพ่อของเขียดหมกหมุ่นอยู่กับกามารมณ์ และการที่พ่อของเขียดเริ่มสะสมเหล่า ก็แสดงให้เห็นว่าพ่อของเขียดเป็นคนที่นิยมความหรูหรา ต้องการจัดแต่งบ้านให้เหมือนบ้านคนมีฐานะโดยทั่วไปที่มักจะมิขาดเหล่าใส่ตุ้เอาไว้เป็นของประดับ

ความเป็นอยู่ของพ่อของเขียดเริ่มดีขึ้นเรื่อยๆ หลังจากพ่อของเขียดเข้าไปทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด ดังคำบรรยาย

พ่อและน้ำโสพรรณย้ายเข้าไปอยู่บ้านใหม่ในทันทีที่เรียบร้อย เป็นบ้านที่สวยงามและ
 ใหญ่โตโอ่อ่าเกินกว่าที่คิดไว้ และคำถามที่มักเกิดขึ้นอยู่ในใจฉันเรื่อยๆก็คือ พ่อ
 ร่ำรวยมาจากไหน(348-349)

ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของพ่อของเขียด ช่วยให้ผู้อ่านคะเนเหตุการณ์ได้ว่าพ่อของเขียดคงจะ
 ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองจริง

การใช้ฉากที่บ่งบอกถึงฐานะและความเป็นอยู่ของพ่อของเขียดนั้นก็เพื่อต้องการให้
 ผู้อ่านเห็นลักษณะนิสัยบางประการที่ก่อให้เกิดปัญหาแก่ตัวละครตัวนั้น นั่นคือการไม่ซื่อสัตย์ใน
 หน้าที่การงาน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้อ่านรู้ว่าพฤติกรรมต่างๆ ที่นำไปสู่ปัญหาที่พ่อของเขียดต้องหลบหนี
 การจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจในกรณีรับสินบนนั้นมีความสมจริง

ฉากที่ยกมาเป็นตัวอย่างดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าผู้แต่งเลือกใช้ฉากได้อย่างเหมาะสม ฉาก
 ที่ผู้แต่งสร้างขึ้นช่วยบ่งบอกฐานะความเป็นอยู่ของตัวละคร รสนิยม และแสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัย
 ที่สำคัญของตัวละคร นอกจากนี้ยังสร้างบรรยากาศอันสอดคล้องและสมเหตุสมผลกับเหตุการณ์ใน
 เรื่องและช่วยสื่ออารมณ์ ความคิด ความรู้สึกของตัวละครมายังผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

5. บทสนทนา

บทสนทนาในนวนิยายเรื่อง *ดอกไม้ในป่าแคด* ผู้แต่งจะสร้างขึ้น และใช้คำบรรยายแทรก
 เพื่อแสดงให้เห็นอากัปกริยา น้ำเสียง ความรู้สึกของตัวละคร ให้เด่นชัดยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้อ่านรับรู้
 อารมณ์ ความรู้สึกของตัวละครและเข้าใจความหมายของคำพูดของตัวละครได้เป็นอย่างดี
 บทสนทนาในนวนิยายเรื่องนี้เป็นองค์ประกอบที่ช่วยสื่อความหมายแทนการบรรยายของผู้แต่ง ที่
 แสดงให้เห็นทัศนคติหรือความคิดที่ต่างกันของจันกับเขียด

“ถ้ามันจำเป็นทำไมไม่ขาย”

ฉันทตอบเร็วว่า “เพราะเป็นสมบัติของป้า”

จันขกโหล่ หรือทำอาการอะไรสักอย่างหนึ่งที่ทำให้ฉันทเสียใจที่ได้เล่าให้เขาฟัง
 ฉันทนิ่ง นึกอยากร้องไห้แต่ว่า ความคิดหวังเพียงเท่านั้นไม่อาจทำให้ฉันทน้ำตาร่วงได้
 หรือ ฉันทเคยพบกับสิ่งร้ายกาจมาแล้วหลายหนหลายครั้งในชีวิตจนเกือบจะชินชา

“ทำไมคนเราถึงหลงโหล่ ดิดในทรัพย์สินสมบัติ”

ฉันมองคูรีอหางยาวที่กำลังส่งเสียงมาแต่ไกล ครั้นพอใกล้เข้ามาเขาหยุดพูด
ปล่อยให้เสียงอึงออลนั้นหยุดไป เขาจึงเอ่ยขึ้นมาใหม่ว่า “มันเป็นของนอกกาย”
ใครๆ ก็พูดกันอย่างนี้ทั้งนั้น ฉันขมขื่นใจนัก

“จำเป็นต้องเอาไว้ให้ได้ด้วยหรือ”

ฉันนิ่ง

“เขียดคงโกรธผมละซีนะ”

ฉันไม่ได้โกรธจัน หากแต่ความรู้สึกลับของฉันทลึกลงไปมากกว่าคำว่าโกรธ อย่าง
ธรรมดา

“เขียดไม่เข้าใจ” เขาว่าต่อไปด้วยท่วงทีจริงจัง

“เรื่องมันใหญ่โต เกินกำลังของเด็กอย่างเขียด เข้าใจไหม ทำไมไม่บอก...น้ำ
โสพรรณ” เขาหยุดคิดนิดหนึ่ง “หรือ...คุณพ่อ”

ยากนักที่จะให้คนอื่นมาเข้าใจความคิดของเราอย่างลึกซึ้ง ฉันทึ่งพูดว่า “ถ้ายังงั้นก็
ช่างเถอะค่ะ”

“โกรธผมละซี”

ฉันทิ้ม (252-253)

บทสนทนาระหว่างเขียดและจันข้างต้น เป็นบทสนทนาที่เขียดมาหาจันเพื่อปรับทุกข์ให้
ฟังว่า หลังจากป่าของเขียดเสียชีวิตแล้ว ได้ทิ้งภาระหนี้สินจากกิจการสระว่ายน้ำไว้ให้เขียด เขียดมา
ขอคำปรึกษาโดยเข้าใจว่าจันจะเห็นดีด้วยกับความคิดของเขียดที่คิดจะพุงกิจการสระว่ายน้ำของป่า
ไว้เพื่อรักษาสัตว์ชนิดหนึ่งไม่ให้เขียดต้องกลับไปลำบากเช่นในวัยเด็กอีก แต่จันกลับบอกให้เขียดขาย
สมบัติป่าเพราะเห็นว่าสมบัติเป็นของนอกกาย ในบทสนทนาตอนนี้ ผู้อ่านย่อมเข้าใจได้ว่าถึงแม้เขียด
จะรับฟังสิ่งที่จันพูดแต่เขียดก็มีความคิดที่สวนทางกับจันอย่างสิ้นเชิง เพราะกิริยาอาการและความ
รู้สึกของเขียดที่ผู้แต่งบรรยายประกอบบทสนทนาด้านแสดงออกในลักษณะว่าไม่เห็นด้วย แต่เขียดก็
นิ่งเฉยและยิ้ม เพื่อปิดบังความรู้สึกผิดหวังและเสียใจอย่างรุนแรงที่จันไม่เห็นด้วยกับความคิดของ
เขียด

นอกจากนี้ผู้แต่งยังใช้บทสนทนาเป็นองค์ประกอบของเรื่องในอีกหลายลักษณะและม
ความสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ผู้แต่งใช้บทสนทนาเพื่อแสดงให้เห็นลักษณะนิสัยของ
ตัวละคร ดังตัวอย่าง บทสนทนาระหว่างเขียดกับพ่อของเขียดที่โรงพัก ในขณะที่เขียดถูกจับกุมใน
ข้อหามั่วสุมเสพยาเสพติด

“เขียด” เสียงของพ่อแทรกขึ้นมาในระหว่างนั้น
 “สัญญาว่าจะไม่ประพฤติตัวอย่างนี้อีก”
 ฉัน ไม่มีอะไรจะสัญญากับพ่อ
 “แล้วจะให้เขาปล่อย”
 “คุณมีอำนาจหรือคะ”...
 “ว่าไง...เขียด”
 “สัญญาซิ ว่าจะเป็นคนดี พ่ออุตส่าห์ซื้อ...”
 “เขียดไม่อยากได้” ฉันขว้างกุญแจออกไปตกที่เท้าพ่อ “เอาคืนไป” พ่อกระตืบขำ
 เราต่างก็อารมณ์รุนแรงด้วยกันทั้งคู่
 “อย่ามาให้อะไรอีกเลย ไม่ต้องมาปล่อยเขียดด้วย เขียดเกลียดพ่อ เกลียดทุกคน”

(50-51)

บทสนทนาในตอนนี้อย่างน้อยก็ช่วยให้ผู้อ่านเห็นลักษณะนิสัยของเขียดและพ่อของเขียดว่าเป็นพ่อ
 ลูกที่มีอารมณ์รุนแรงด้วยกันทั้งคู่ และต่างก็ใช้อารมณ์ในการพูดจากัน โดยไม่ใช่เหตุผล บทสนทนา
 ตอนนี้อย่างน้อยก็ช่วยให้ผู้อ่านเห็นลักษณะนิสัยของเขียดและพ่อของเขียดว่าเป็นพ่อ
 ลูกที่มีอารมณ์รุนแรงด้วยกันทั้งคู่ และต่างก็ใช้อารมณ์ในการพูดจากัน โดยไม่ใช่เหตุผล บทสนทนา
 ตอนนี้อย่างน้อยก็ช่วยให้ผู้อ่านเห็นลักษณะนิสัยของเขียดและพ่อของเขียดว่าเป็นพ่อ
 ลูกที่มีอารมณ์รุนแรงด้วยกันทั้งคู่ และต่างก็ใช้อารมณ์ในการพูดจากัน โดยไม่ใช่เหตุผล บทสนทนา
 ตอนนี้อย่างน้อยก็ช่วยให้ผู้อ่านเห็นลักษณะนิสัยของเขียดและพ่อของเขียดว่าเป็นพ่อ
 ลูกที่มีอารมณ์รุนแรงด้วยกันทั้งคู่ และต่างก็ใช้อารมณ์ในการพูดจากัน โดยไม่ใช่เหตุผล บทสนทนา
 ตอนนี้อย่างน้อยก็ช่วยให้ผู้อ่านเห็นลักษณะนิสัยของเขียดและพ่อของเขียดว่าเป็นพ่อ
 ลูกที่มีอารมณ์รุนแรงด้วยกันทั้งคู่ และต่างก็ใช้อารมณ์ในการพูดจากัน โดยไม่ใช่เหตุผล บทสนทนา

พ่อของเขียดเป็นคนประจบประแจงเจ้านาย เพื่อให้ตนเป็นคน โปรดและมีความก้าวหน้า
 ในหน้าที่การงาน นอกจากนี้ยังเป็นคนที่เห็นแก่ความก้าวหน้าของตัวเอง โดยไม่คิดว่าความก้าวหน้า
 ของตนนั้นจะทำให้ลูกสาวต้องเดือดร้อน ดังตัวอย่างบทสนทนาการระหว่างพ่อของเขียดกับพี่ของเขียด

“ทำงานเดี๋ยวนี้ต้องเอาใจเจ้านายนะคุณพี่ เขาว่ายังไงเราต้องว่าไปตามเขา ไม่งั้น
 โครเขาวิ่งไปถึงไหนๆแล้ว เรายังต้องย่ำเท้าอยู่กับที่”

“ความเที่ยงตรงอย่างเดี๋ยวนี้พอหรือ” พ่อพูดขึ้นอีก

“คุณพี่ไม่ได้อยู่ในวงการไม่มีวันรู้”

“เขียดต้องช่วยพ่อบ้าง” พ่อหันมาทางฉันด้วยสีหน้าเอาจริงเอางัง (697)

นอกจากนี้ผู้แต่งยังใช้บทสนทนาช่วยในการดำเนินเรื่องแทนการบรรยาย รายละเอียดของเหตุการณ์ โดยใช้บทสนทนามาระหว่างจันและเชียดเล่าสาเหตุที่พ่อของเชียดต้องหนีการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจในข้อหารับสินบน

“เขาพบคุณพ่อคุณ ไปกับลูกน้อง คุณพ่อคุณอาจจะได้ข่าวว่าเขาค้าขายทางนี้ หรืออาจจะมีสายเห็นไม่ชอบมาพากลเลยบอกลูกน้องปาดรถเข้าขวางหน้า” ฟังดูเหมือนเรื่องในหนัง ฉันทึก แต่ไม่ได้เอ่ยชัดให้จันเสียอารมณ์ “คันได้เศษยานิดๆ หน่อยๆ กับปืนเถื่อนกระบอกหนึ่งในเกะรถเป็นของคนจับคุณพ่อคุณก็ว่า...เฮ้อ...จะเอาความผิดว่าจันเถอะ” ฉันทอนใจใหญ่อดนึกถึงบ้านราคาหลายล้านราคาแพงของพ่อและของน้ำโสพรรณไม่ได้ มันได้มาเพราะสิ่งเหล่านี้จริงหรือ...อาจเป็นไปได้ “เล่าอย่างรวบรัดก็แล้วกัน...นะ...นะ” ฉันทักหน้า

“คุณพ่อคุณเอาแสนสองหมื่น ถ้าจะให้ปล่อยจะเอาเงินสด เช็คไม่เอา...เสียคนนั้น เขาว่าเขาไม่มีจะเอาเงินสดที่ไหน ไปให้ตั้งแสนสองแสน คุณพ่อคุณว่า ถ้าไม่มี เอาเงินในกระเป๋าทั้งหมดก็ได้”

“เสียคนนั้นไม่ยอม” จันเล่าต่อไป “เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเงินเขามีมากกว่านั้น เขาเพิ่งไปสั่งสินค้าซ่อมจะมีเงินหลายแสนเป็นธรรมดา คุณพ่อคุณจะเอาหมด เขาจะตกลงได้ยังไง”

“ถ้าเป็นจริง ก็คงจะสืบรู้มาก่อนแล้วว่าจะมีการซื้อขายกัน” ฉันทุดค้อยๆ

“อาจเป็นได้” จันคล้อยตาม

“ตกลงเสียคนนั้นก็ให้ตามที่ขอ คุณพ่อคุณได้แสนหนึ่ง อีกสองหมื่นแบ่งให้ลูกน้องที่ไปด้วย... เชียด เกลียดผมขึ้นอีกมากไหม”

ฉันทึ่ง ในใจอึ้งศอดสูเหลือประมาณ

“คนบางคนมีวิธีหาเงินง่าย ๆ อย่างนี้” จันพูดต่อไป “ถึงไม่ใช่กรณีคุณพ่อคุณก็ยังมีรายอื่น ๆ” เขายิ้ม “เชียดฟังไว้ประดับความรู้ก็แล้วกัน ฟังแล้วจะเชื่อ...หรือไม่ก็ลองเอาไปคิดดู” (171-172)

เหตุการณ์ที่เชียดสนทนากับจันในตอนนี ช่วยให้ผู้อ่านรู้ว่าพ่อของเชียดมีวิธีทุจริตในหน้าที่ และคิดไปได้ว่าพ่อของเชียดคงจะกระทำผิดจริงดังที่จันเล่าให้เชียดฟัง เพราะถ้าพ่อของเชียดไม่ทำผิดก็คงไม่หนีการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

กลวิธีการประพันธ์ในนวนิยายเรื่อง ทะเลอาอิม

1. เนื้อเรื่องโครงเรื่อง

นวนิยายเรื่องนี้ ผู้แต่งใช้กลวิธีผูกเรื่องโดยลำดับเหตุการณ์ เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นสาเหตุ ต้นตอของปัญหาที่ทำให้เขาชวนเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม ตั้งแต่ปัญหาเริ่มก่อตัว และ กลายเป็นปัญหาร้ายแรงในที่สุด ในประเด็นผู้เล่าเรื่องในนวนิยายเรื่อง ทะเลอาอิม ผู้เล่าเรื่องไม่ใช่ ตัวละครในเรื่องแต่สามารถ “แสดงทัศนะ ความเห็น ตีความ วิเคราะห์ได้ สามารถถ่ายทอดความคิด ปัจจุบัน และอนาคตของตัวละครได้ รู้ความคิดของตัวละคร ฯลฯ” (อิรวดี ไคลังคะ, 2543 : 37) เรียก ได้ว่าผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ ผู้แต่งใช้ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ แสดงเหตุการณ์ผ่านสายตาและความรู้สึกของวิฬาร ตัวละครเอก จัดได้ว่าเป็นมุมมองแบบภายใน ผู้อ่านจะเข้าใจถึงสาเหตุที่ตัวละครเอกต้องเสพยาเสพติด ว่ามีสาเหตุมาจากการ ไม่ได้ได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว ซึ่งการเล่าเรื่องโดยใช้วิธีนี้ผู้เล่าเรื่องสามารถ ตัดสินตัวละคร ได้ว่าตัวละครนั้นดีหรือเลว ทำให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครอย่างหลากหลายและรอบด้าน

เนื้อเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้มีอยู่ว่า วิฬารเป็นลูกสาวคนเดียวของอธิบดีทองแถมกับ คุณหญิงศรีคารา ครอบครัวของวิฬารมีฐานะดี วิฬารจึงได้รับการเลี้ยงดูเป็นอย่างดีด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แต่ก็ขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อและแม่ มีเพียงพี่เลี้ยงที่คอยดูแล เมื่ออยู่ในวัยเรียน วิฬารได้รับความสนใจจากครูและเพื่อนนักเรียนด้วยกัน เนื่องจากวิฬารเป็นบุตรสาวของอธิบดีทองแถมกับคุณหญิงศรีคารา ผู้มีชื่อเสียง และเป็นที่ยกย่องในวงสังคมชั้นสูง

วิฬารอีกอัศจรรย์ใจในการเลี้ยงดูของแม่ที่เคร่งครัดในกฎระเบียบอย่างมาก ส่วนพ่อของวิฬารก็ไม่มีสิทธิ์มีเสียงภายในบ้าน ไม่แสดงบทบาทผู้นำของครอบครัวไม่ว่าคุณหญิงศรีคาราจะพูดหรือทำการอย่างใด อธิบดีทองแถมก็ไม่สามารถขัดแย้งได้ เพราะอธิบดีทองแถมมีความเกรงใจภรรยา เนื่องจากภรรยา มีฐานะที่ดีกว่าและคอยวิ่งเต้นช่วยเหลือให้สามีมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน วิฬารจึงไม่สามารถปรึกษาปัญหาต่างๆ กับพ่อแม่ได้ นอกจากป้าแชนม์บ้านซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงของวิฬาร

ชีวิตในวัยเด็กของวิฬาร ไม่เคยมีใครคอยให้คำปรึกษาและเข้าใจจิตใจของวิฬารอย่างแท้จริง คุณหญิงศรีคารารักความมีหน้ามีตาในสังคม ชอบออกงานสังคม นิยมไปท่องเที่ยวต่างประเทศ และหยิบยื่นความสุขสบายให้แก่วิฬารด้วยอำนาจเงินทอง เมื่อวิฬารย่างเข้าสู่วัยรุ่น ได้มีโอกาสคบเพื่อนต่าง โรงเรียน ที่มาจากรูปร่างและการเลี้ยงดูต่างกัน วิฬารได้รู้จักสังคมนอกบ้านที่ไม่มีแม่และพี่เลี้ยงคอยควบคุมความประพฤติ วิฬารมีเพื่อนวัยเดียวกันทั้งหญิงและชายที่ประสบปัญหาครอบครัวเช่นเดียวกับวิฬาร

เพื่อนหญิงที่วิหารสนิทสนมด้วยมีสองคนคือ สุชาดาและมารศรี สุชาดาเป็นเพื่อนที่ประพฤติดีชั่วเสเพล ทั้งเสพยาเสพติด เที่ยวกลางคืน และมีวุ่นทางเพศ เธอจึงถูกพ่อแม่กักขัง ไม่ยอมให้ออกไปเที่ยวกับเพื่อนๆ แต่เธอก็หนีออกไปเที่ยวได้เกือบทุกครั้ง สำหรับมารศรีแม่ของมารศรีมีลูกหลายคน จึงไม่สามารถเลี้ยงดูมารศรีให้มีความเป็นอยู่ที่สุขสบายได้ เป็นเหตุให้มารศรีต้องขี้อาชีพเดินระบำเปลื้องผ้า และขายบริการทางเพศสำหรับเพื่อนชายวิหารมีเพื่อนชายทั้งหมด 4 คน คือ โสพันธ์ ภูตะวัน สุขุมและกำจร โสพันธ์ ภูตะวัน และสุขุมนั้นเป็นเพื่อนเก่าของวิหาร ส่วนกำจรมันเป็นเพื่อนใหม่ที่มารศรีแนะนำให้อู้จัก

โสพันธ์และภูตะวันเป็นลูกของคนมีเงิน ได้รับการเลี้ยงดูอย่างอบอุ่นจากครอบครัว โสพันธ์และภูตะวัน ไปศึกษาต่อต่างประเทศ เมื่อปิดภาคเรียนทั้ง โสพันธ์และ ภูตะวันจะกลับมาเยี่ยมบ้านที่เมืองไทย ส่วนสุขุมนั้นมีฐานะทางบ้านร่ำรวย แต่ไม่ได้รับความอบอุ่นจากครอบครัวเนื่องจากพ่อกับแม่ทะเลาะกันอยู่เสมอ เป็นเหตุให้สุขุมออกมาใช้ชีวิตนอกบ้าน เสพสิ่งเสพติด ส่วนกำจรมาจากครอบครัวคนจีนที่มีฐานะปานกลาง กำจรประพฤติดคนเลื่อมเสียโดยการ เสพสิ่งเสพติด หนีเรียนจนถูกเตี้ยไล่ออกจากบ้าน กำจรต้องหาเงินเพื่อใช้จ่ายโดยการขายบริการทางเพศให้กับผู้ชายที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ เพื่อนชายทั้ง 4 คนเป็นเพื่อนเที่ยวของวิหาร

เมื่อคุณหญิงศรีคาราเห็นว่าวิหาร โทพอที่จะดูแลตัวเองได้แล้ว คุณหญิงศรีคาราก็ลดความเข้มงวดในการดูแลวิหารลง โดยหันไปทุ่มเทกับงานสังคมสงเคราะห์มากขึ้น เพื่อที่ตัวเองจะได้มีชื่อเสียง ได้มีชื่อลงหนังสือพิมพ์ การทุ่มเทกับงานสังคมสงเคราะห์โดยไม่สนใจลูกของคุณหญิงศรีคาราทำให้วิหารรู้สึกอึดอัดกับเหวี่ยงความอบอุ่น วิหารจึงระบายความคับข้องใจด้วยการคบเพื่อน วิหารเป็นใจให้เพื่อนนำสิ่งเสพติดคือกัญชา เหล้า บุหรี่สูดดมได้มาเสพกันอย่างสนุกสนานในบ้าน นอกจากนี้วิหารจะเสพยาเสพติดที่บ้านแล้ววิหารยังออกไปเที่ยวสถานบันเทิงสำหรับวัยรุ่น และดื่มเหล้ารวมทั้งมีความสัมพันธ์ทางเพศกับสุขุมเพื่อนชาย ถัดจากสุขุมวิหารก็มีความสัมพันธ์กับโสพันธ์หลังจากที่วิหารใช้ชีวิตเสเพล ทั้งสูบบุหรี่ ดื่มเหล้าเที่ยวกลางคืน และมีความสัมพันธ์กับเพื่อนชายสองคนจนวิหารตั้งครรถ์โดยที่วิหารไม่รู้ว่าใครเป็นพ่อของเด็กในท้อง วิหารกุ่มใจมากจึงคิดจะไปปรึกษากับมารศรีแต่วิหารก็เปลี่ยนใจที่จะไม่บอกกล่าวให้มารศรีรับรู้เนื่องจากวิหารไม่พอใจที่มารศรีมีความสัมพันธ์กับโสพันธ์ วิหารจึงไปปรึกษากับสุชาดาและสุขุม ทั้งสุชาดาและสุขุมแนะนำให้วิหารกินยาขับเลือดแต่วิหารไม่กล้าเมื่อหมดหนทาง วิหารจึงสารภาพกับแม่เข้มซึ่งเป็นพี่เลี้ยงว่าตั้งครรถ์ แม่เข้มจึงเป็นคนนำวิหารไปทำแท้งที่สถานพยาบาลแห่งหนึ่ง

เมื่อทำแท้งแล้ววิหารก็ยังใช้ชีวิตเสเพลเช่นเดิม วิหารยอมให้ภูตะวันมีความสัมพันธ์โดยง่าย จนทำให้ภูตะวันรู้สึกไม่แน่ใจในตัววิหาร และคิดไปว่าระหว่างที่ตนไม่อยู่วิหารก็คงประพฤติดีชั่วเช่นนี้กับผู้ชายคนอื่นๆ วันหนึ่งวิหารไปเที่ยวชายทะเลกับเพื่อนแล้วบังเอิญได้เห็นพ่อของคนเดิน

เคลียดลกับหญิงสาวคนหนึ่ง วิหารรู้สึกว่าคุณเสียไป แม้ว่าพ่อจะไม่ค่อยสนใจวิหารเท่าที่ควรแต่ วิหารก็ไม่ต้องทำให้พ่อมีผู้หญิงคนอื่นนอกจากแม่ วิหารคิดว่าสิ่งที่พ่อทำนั้นคงเป็นเพราะได้รับความอึดอัดใจจากแม่เช่นเดียวกับตน วิหารเกิดความน้อยใจในสภาพชีวิตของตนที่พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ จึงตัดสินใจหนีออกจากบ้านเพื่อประชดพ่อแม่ วิหาร ไปอาศัยอยู่กับเพื่อนๆ มั่วสุมเสพยาเสพติด ก่อความไม่สงบทะเลาะวิวาทในสถานเริงรมย์ รวมทั้งรวมกลุ่มกันฉกชิง ปล้นจี้ จนถึงขั้นถูกจองจำเป็นนักโทษในสถานกักกันเยาวชน เมื่อคุณหญิงศรีคารารับรู้ปัญหาและความประพฤติกองวิหารแล้วก็พยายามปรับปรุงตนเองยอมรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของวิหาร ในตอนท้ายของเรื่องเมื่อเพื่อนของวิหาร โทรศัพท์มาชวนวิหารไปเที่ยวสถานบันเทิงสำหรับวัยรุ่น วิหารจึงเกิดความลังเลใจ และยังคงคิดว่าตนควรจะให้แม่ไปด้วยหรือไม่

จะเห็นได้ว่าโครงเรื่องของนวนิยายเรื่อง ทะเลอาอิม นั้นประกอบด้วยพฤติกรรมและความขัดแย้งของตัวละครเอกที่มีปัญหาจากสภาพครอบครัวที่พ่อแม่เลี้ยงดูให้มีความสุขสบายด้วยเงินทอง โดยละเลยที่จะให้ความรักความอบอุ่นทางจิตใจ

หากพิจารณาพฤติกรรมของตัวละครผู้แต่งได้ชี้ให้เห็นว่าการยึดติดกับเกียรติยศ ชื่อเสียงเงินทอง เช่นคุณหญิงศรีคาราโดยมองข้ามบทบาทหน้าที่ของแม่และภรรยาจะส่งผลให้บุคคลในครอบครัวคือลูกและสามีไม่มีความสุข นอกจากนี้ผู้แต่งยังได้ชี้ว่า สังคมยุคใหม่มีสิ่งช่วยที่จะทำให้เด็กและเยาวชนหันเหชีวิตออกนอกกลุ่มนอกลู่นอกทางได้ง่าย โดยเฉพาะหากสถาบันครอบครัวไม่เข้มแข็งพอ เด็กและเยาวชนก็อาจสร้างปัญหาให้กับสังคมได้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเสพยาเสพติด การมั่วสุมทางเพศ และก่ออาชญากรรมปล้นจี้ เช่นที่วิหารและเพื่อนๆ ของวิหารกระทำ

2. แก่นเรื่อง

แก่นของเรื่อง ทะเลอาอิม คือ ปัญหาของวัยรุ่นที่ประพฤตินเสื่อมเสียทั้งด้านการเสพยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การฉกชิงปล้นจี้ ปัญหาของวัยรุ่นที่ประพฤติด่วนอกสู่นอกทางเหล่านี้ล้วนมีที่มาจาก การขาดความอบอุ่นภายในครอบครัว

3. ตัวละคร

ลักษณะนิสัยของตัวละครในนวนิยายเรื่อง ทะเลอาอิม อาจจัดได้เป็น 2 พวกคือ พวกแรกเป็นตัวละครสำคัญ พวกที่สองคือตัวละครประกอบ

3.1 วิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละครสำคัญ

ตัวละครสำคัญในนวนิยายเรื่อง ทะเลอาอิม มี 2 ตัวคือ วิหารกับคุณหญิงศรีคารา

3.1.1 ลักษณะนิสัยของวิพาร

วิพารเกิดในครอบครัวที่มีฐานะดี มีแม่เป็นคุณหญิง พ่อเป็นอธิบดี วิพารได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกคนมีเงิน วิพารแต่งกายด้วยเสื้อผ้าและเครื่องประดับ ขับรถยนต์ราคาแพง วิพารเป็นบุตรสาวคนเดียวของพ่อแม่ เพราะฉะนั้นวิพารจึงได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีในเรื่องของวัตถุแต่ไม่มีความสุขทางด้านจิตใจ เนื่องด้วยพ่อแม่ไม่มีเวลาให้

แม้ว่าวิพารจะได้รับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่มาบ้างตั้งแต่เด็ก แต่เมื่อวิพารมารวมกลุ่มกับเพื่อนๆ วิพารก็ลืมคำสั่งสอนของพ่อแม่จนหมดสิ้น วิพารเสพยาเสพติดโดยไม่เกรงกลัวว่าผู้ใหญ่จะโกรธหรือลงโทษ แต่กลับมีความลำพองใจที่สามารถเอาชนะและฝ่าฝืนคำตักเตือนของผู้ใหญ่ได้

ถัดไปเป็นวิพารกับสุกุม ซึ่งต่างก็พ้นควินบุรีใส่ักฎษาอย่างเอาเป็นเอาตาย ด้วยความที่อยากจะรู้ว่าฤทธิ์เมาของมันเป็น “มัน” อย่างที่ได้ยินคำเล่าลือกันหรือไม่ หมคมวนที่หนึ่งวิพารก็เริ่มต้นมวนที่สองไม่สนใจกับเพลงที่ขึ้นมาใหม่ด้วยจังหวะชวนเชิญ ไม่สนใจกับเวลาที่ผ่านไปจนคิดคั่น วิพารลืมทั้งสิ้นแม้แต่คำสั่งสอนของคุณแม่

(16)

วิพารประพฤติดัวเสียวหาย จนถึงขั้นมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพื่อนชาย เพื่อนชายคนแรกที่วิพารมีความสัมพันธ์ทางเพศด้วยคือ สุกุม

หล่อนนอนเคียงข้างเขาด้วยเนื้อตัวที่เปล่าเปลือย แต่วิพารเคลื่อนไหวความอายด้วยการห่มผ้าห่มไว้ถึงคอ หน้าทีโผล่ออกมายังเป็นใบหน้าของครุณีที่อยู่ในวัยเยาว์ ผิวพรรณผ่องใสอย่างเด็กที่ถูกเลี้ยงมาอย่างดี ปากของวิพารยังเป็นสีชมพูระเรื่อราวกับกลีบดอกไม้ขึ้นน้ำค้าง เช่นเดียวกับที่แก้ม ผมอันยาวแผ่กระจายไปรอบๆ ขบที่ให้ดวงหน้านั้นงดงามสดใส ที่ดวงตาเท่านั้นหรีปรือและแดงก่ำด้วยฤทธิ์เหล้าที่หล่อนเพิ่งจะรู้จัก มันทำให้หล่อนกล้ากระทำในสิ่งที่ไม่เคยกระทำมาก่อนเลยในชีวิต

(35)

ความสัมพันธ์ครั้งแรกของวิพารกับสุกุมไม่ได้เกิดขึ้นด้วยความรักแต่เกิดขึ้นเพราะฤทธิ์เหล้าที่วิพารดื่ม วิพารไม่สบายใจเกรงว่าแม่จะรู้ แต่เมื่อเวลาผ่านไปวิพารก็ไม่เกรงกลัวใคร จากสุกุม วิพารก็ยังมีความสัมพันธ์กับโสพันธ์ เพื่อนชายอีกคนหนึ่ง

“ที่วิกถัว ก็มีอย่างเดิวนั่น
 “หรือจ๊ะ” เขาเอาใจหล่อน เลื่อนลอย ครุ่นคิดอยู่แต่ปัญหาที่แวบขึ้นมาในใจ
 เมื่อครูนี
 “วิกถัวอะไรรู้ไหม”
 เขาสิ้นศรัทธา
 “ถัวมีลูก”
 โสพันซ์ผงะ
 “จริงๆจ๊ะ” หล่อนมองตรงเข้าไปในตาเขาอย่างรักใคร่
 วิหาร ได้อยู่ในอ้อมแขนของโสพันซ์อย่างนี้ มีความสุขดังว่าความสุขนั้นหอมล้อม
 ตัวหล่อน เหมือนจะจับต้องได้อย่างนั้น
 “วิกถัวมีเด็ก เราจะมิไหมจ๊ะ”
 โสพันซ์นิ่ง ดูบถ้ววิหารตรงนั้นตรงนี้ ใจนั้นลึกลงไปตามคำบอกเล่าของหล่อน
 เขาไม่รู้จักวิธีคุมกำเนิดแม้แต่อย่างเดียว (145-146)

การที่วิหารมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพื่อนชายสองคนแรกคือสุขุมกับ โสพันซ์ทำให้
 วิหารตั้งครรภ์ แต่เมื่อวิหารอยู่ในวัยเรียนจึงไม่พร้อมที่จะมีบุตร ปัญหาที่ตามมาคือการทำแท้ง วิหาร
 ได้แม่เข้มเป็นที่ปรึกษา แม่เข้มเป็นคนนำวิหาร ไปทำแท้ง

หลายต่อหลายคนที่เขาชีวิตมาถึงไว้ ณ ที่นี้ การกระทำมิได้ปลอดภัยราบรื่นไป
 เสียหมด แสนเสียดายคุณหนูเอาชีวิตสาวมาทิ้งไว้ราวกับเป็นของไม่มีราคา แม่เข้ม
 กระวนกระวาย หลับตาเห็นแต่เลือดและเลือด หัวใจพะวักพะวง ความคิดข้าม
 กระโดดจากเรื่องนั้นไปเรื่องนี้ สงบอารมณ์ไม่ว่าใครจะได้เสียเลย อย่างไรก็ตามวิหาร
 ปลอดภัย แต่ก็ทรุดโทรมเต็มทีเหมือนกลีบดอกไม้ที่กำลังแย้มบานถูกลวกด้วย
 น้ำ ร้อน หน้าซีดเขียวและปากเปื่อย (268)

เมื่อทำแท้งแล้ววิหารก็ยังประพฤติดัวเสเพลเช่นเดิม ยังไปมีความสัมพันธ์กับกับภูตะวัน
 เพื่อนชายอีกคนหนึ่งของวิหาร

ตลอดคืนเขากับหล่อนเฝ้าแต่คลอเคลียคืบเกล้าแก้วแล้วแก้วเล่าจนมีนเมาด้วยกัน ทั้งคู่ จากนั้นเขาก็ทำอะไร ไม่ได้อีกเลยจนกระทั่งถึงเช้า ... ได้ยินเสียงวิหารหายใจ สม่่าเสมอ แสดงว่าหล่อนกำลังหลับ เขาน่าจะลุกขึ้นหนีหล่อนไปเสียเดี๋ยวนี้ ไม่อยาก จะเผชิญหน้าวิหารเลย ภูตะวันค่อยๆขยับตัว เมื่อตัวเย็นเฉียบจนหนาวเพราะ ไม่มี เสื้อผ้าอาภรณ์ปกปิดเขายังนึกแนใจลงไปอีก ถ้าหายตัวได้ภูตะวันจะไม่รีรอเลย น่าอายุที่เขาทำตัวลงไปได้ถึงเพียงนี้กับวิหารที่เขารัก (407-408)

วิหารเป็นวัยรุ่นที่ไม่สนใจการเรียน วิหารตัดสินใจหนีออกจากบ้านออกจากโรงเรียนไป อาศัยอยู่กับเพื่อนๆ บางครั้งไปอาศัยอยู่กับมารศรีและกำจร การที่วิหาร ไปอาศัยกับเพื่อนๆ เป็น ลักษณะของเด็กวัยรุ่นเช่นวิหาร เพราะเด็กวัยรุ่นนี้มีความต้องการรวมพวกพ้อง มีกลุ่มก้อน ความต้องการ เช่นนี้มีค่อนข้างสูง เพราะการรวมพวกพ้องเป็นวิถีทางให้วัยรุ่นได้รับการสนองตอบความต้องการ เช่นรู้สึกอบอุ่น ได้รับการยกย่อง มีความรู้สึกว่ามีผู้ที่เข้าใจตน ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับตน (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2530 :162) วิหารรวมกลุ่มกับเพื่อนๆที่แท้ก็เพื่อเอาเงินมาใช้จ่ายและซื้อยาเสพติด การ กระทำของวิหารก่อความเสียหายให้แก่ครอบครัวและตนเองทั้งยังเป็นปัญหาแก่สังคมจนถึงขั้นถูก จ้องจำเป็นนักโทษในสถานกักกันเขาวชน ต่อมาเมื่อแม่ของวิหารคือคุณหญิงศรีศราราได้เรียนรู้และ เข้าใจว่าพฤติกรรมของลูกมีสาเหตุมาจากการเลี้ยงดูของตน คุณหญิงศรีศราราจึงพยายามปรับตัวให้เข้า กับวิหารและเพื่อนๆของวิหาร คุณหญิงศรีศรารายอมรับฟังความคิดและเหตุผลของลูก ในตอนท้าย ของเรื่องเมื่อเพื่อนของวิหาร โทรศัพท์มาชวนวิหาร ไปเที่ยวสถานบันเทิงสำหรับวัยรุ่นอีก วิหารจึงเกิด ความตั้งใจและยังคิดว่าสิ่งใดควรสิ่งใดไม่ควร

หากพิจารณาเรื่องความจริงของตัวละครจะเห็นได้ว่าสาเหตุที่ตัวละครตัวนี้มี พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานของสังคมเพราะต้องการประชดแม่ที่ชอบใช้อำนาจสิทธิขาด ภายในบ้านจนทุกคนขาดความเป็นตัวของตัวเอง เมื่อวิหารหาความสุขในบ้านไม่ได้จึงออกไปหา ความสุขนอกบ้าน ด้วยการไปเที่ยวเตร่กับเพื่อนๆ เพื่อนที่วิหารคบด้วยก็เป็นเพื่อนที่ประพฤติด่วนอก ล่วนอกทาง ในวัยของวิหารเพื่อนมีความสำคัญมาก เพื่อนเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ การทำตามค่านิยมของ กลุ่มในทางที่ผิด เป็นสาเหตุสำคัญของการกระทำผิดในวัยรุ่น วัยรุ่นมักถือว่า การเป็นที่ยอมรับของ กลุ่มเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นหากวัยรุ่นได้เพื่อนที่ดีก็จะประพฤติดี ในทางตรงข้ามหากได้เพื่อนไม่ดีก็จะ ทำให้วัยรุ่นประพฤติตนไปในทางไม่ดีไปด้วยเช่นกัน (รินรัตน์ นฤภัยพิทักษ์, 2534 : 61) การคบ เพื่อนที่ประพฤติด่วนไม่เหมาะสมจึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้วิหารสร้างปัญหาให้กับครอบครัวและ สังคม

3.1.2 ลักษณะนิสัยของคุณหญิงศรีคารา

คุณหญิงศรีคาราเป็นผู้หญิงที่เพียบพร้อมทั้งทรัพย์สินสมบัติและรูปสมบัติ เป็นผู้หญิงที่มีเกียรติ มีชื่อเสียงในวงสังคมชั้นสูง แต่ไร้คุณธรรม เป็นคนที่ไม่เห็นใจคนอื่น โดยเฉพาะคนจนที่ไม่มีที่อยู่อาศัย คุณหญิงสั่งให้ขับไล่คนจนที่อาศัยอยู่ในชุมชนสลัมซึ่งเป็นที่ดินของคุณหญิงเพื่อจะได้นำที่ดินไปสร้างเป็นศูนย์การค้า

คุณหญิงหุหุราเสมอในการดำเนินชีวิต พุ่มเพ็ชตามแบบเศรษฐีแต่กลับตระหนี่อย่าง ไม่เข้าทำในเรื่องอื่นๆ หรือ ไม่ก็หน้าเลือด ไม่มีเหตุผลทางคุณธรรมไม่น่าเชื่อว่าคนชั้นคุณหญิงศรีคาราจะทำได้ เช่นสั่งให้ไล่บ้านคนจนในแหล่งสลัมเพื่อจะทำศูนย์การค้าใหม่เป็นต้น ใครจะเคียดแค้นสักเท่าไรคุณหญิงศรีคาราไม่เคยสนใจขอให้ได้เงินมาจากที่ดินก็พอใจ ท่านก็มีสิทธิ์เต็มที่ได้ถ้าไล่ไม่ไปบางครั้งต้องใช้วิธีรุนแรง คนจนสมัยนี้หัวหมอเสียด้วย พอให้ย้ายบ้านเป็นรัฐกฎหมายเรียกค่าขนย้ายแพงๆ เรื่องอะไรที่จะต้องเสียเงินโดยไม่สมควร (120-121)

คุณหญิงศรีคาราเลือกใช้ของที่มีราคาไม่ว่าจะเป็นเครื่องประดับส่วนตัวหรือของวิฬารวมถึงของสามี แม้แต่เครื่องอำนวยความสะดวกภายในบ้าน ห้องทุกห้องก็ปูด้วยพรมชั้นดีมีเครื่องปรับอากาศ ส่วนบริเวณบ้านก็เลือกต้นไม้ที่มีราคาแพงและหายากมาปลูกเพื่อให้ใครๆ เห็นว่าคนเป็นเศรษฐีและมีรสนิยมดี

วิฬารไม่ชอบห้องติดเครื่องปรับอากาศ แม้ว่าจะขัดมารดาไม่ได้ก็ตาม ท่านว่าการที่ได้นอนห้องนอนที่มีเครื่องปรับอากาศนั้น ไซ้ว่าจะมีกัน ได้ทุกคนไป ต้องเศรษฐกิจจึงจะติดทั้งบ้าน ได้ เครื่องปรับอากาศหรือแอร์คอนดิชันนี้เป็นเครื่องประดับบารมี นอกจากนั้นพรมและเครื่องลายครามยังเป็นสิ่งเชิดหน้าชูตา (54)

แม่แหม่มชอบดอกไม้ไทยแต่คุณหญิงบอกว่ารกบ้าน และไม่เชิดหน้าชูตา ท่านจึงปลูกต้นชองออฟินเดีย ต้นสนฉัตรและต้นที่หายากราคาแพง ถ้าแม่แหม่มอยากจะปลูกไม้ไทยก็ต้องปลูกไว้หลังบ้าน (55)

คุณหญิงศรีคารามีโอกาสได้เป็นคุณหญิงก็เพราะบริจาคเงินเพื่อการกุศลเป็นจำนวนมาก แต่คุณหญิงศรีคาราไม่ได้บริจาคเพราะต้องการช่วยเหลือสังคมอย่างจริงจัง ที่ทำไปเพราะต้องการ

ชื่อเสียง

ในฐานะแม่ คุณหญิงศรีศรารเป็นแม่ที่เลี้ยงดูวิหารอย่างเข้มงวดมีที่เลี้ยงคอยควบคุมวิหารอย่างใกล้ชิด คุณหญิงศรีศรารเลี้ยงดูวิหารให้สุขสบายด้วยเงิน ไม่ว่าวิหารต้องการสิ่งใดเธอก็ใช้เงินซื้อหามาให้ แต่คุณหญิงศรีศรารไม่เคยให้ความสุขความอบอุ่นทางใจแก่วิหาร เมื่อเธอเห็นว่าวิหารโตพอที่จะดูแลตัวเองได้แล้วเธอก็ลดความเข้มงวดในการดูแลวิหารลง และหันไปทุ่มเทกับงานสังคมสงเคราะห์ ในขณะที่เดียวกันก็คอยชี้แนะให้วิหารเห็นคุณค่าของเกียรติยศ ชื่อเสียง และเงินทองอยู่เสมอ การเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดในวัยเยาว์และการปล่อยปละละเลยเมื่อลูกสาวเข้าสู่วัยรุ่นของคุณหญิงศรีศรารทำให้วิหารระบอบความอึดอัดคับข้องใจด้วยการออกเที่ยวเตร่ ไม่ไปโรงเรียนและรวมกลุ่มกับเพื่อนๆ มั่วสุมเสพยาเสพติด เมื่อเหตุการณ์บานปลายจนวิหารต้องถูกจองจำในสถานกักกันเด็กและเยาวชนคุณหญิงศรีศรารจึงได้รับรู้และพยายามปรับปรุงตนเองพยายามเอาใจใส่วิหารมากขึ้น คุณหญิงศรีศรารพยายามเปิดใจและยอมรับฟังความคิดเห็นของวิหาร พยายามปรับตัวให้เข้ากับลูกและเพื่อนๆ ของลูก วิหารก็เริ่มไว้ใจแม่และกล้าที่จะปรึกษาปัญหาต่างๆ กับคุณหญิงศรีศรารมากขึ้น

ส่วนพฤติกรรมที่ขูครีคนขากจน ที่เคยกระทำมานั้นก็ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไปหลังจากคุณหญิงศรีศรารมีโอกาสได้พูดคุยกับเยาวชน ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมและรู้เหตุผลจากเยาวชนคนหนึ่งว่าเหตุที่ไปขโมยของ เนื่องจากไม่มีบ้านอยู่เพราะถูกคนรวยคือคุณหญิงศรีศรารไล่ที่ เธอรู้สึกเสียใจในสิ่งที่ตนได้กระทำ หลังจากนั้นเธอก็พยายามผ่อนผันให้คนจนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องดอกเบียร์หรือเรื่องค่าเช่าบ้าน และยอมบริจาคเงินการกุศลโดยไม่หวังผลตอบแทนอีก

บทบาทของคุณหญิงศรีศรารนับได้ว่าผู้แต่งสร้าง ได้สมจริง กล่าวคือผู้แต่งได้กำหนดให้คุณหญิงศรีศรารมีภูมิหลังเป็นคนมีชาติตระกูลดี มีการศึกษาดี จึงหลงเข้าใจว่าสิ่งที่ตนปฏิบัติกับลูกและสามีนั้นถูกต้องสมบูรณ์ดีแล้ว คุณหญิงศรีศรารมีความรู้และทำตามทฤษฎี ภูมิใจที่ได้เป็นตัวแทนไปประชุมเรื่องปัญหาเด็กและเยาวชน ในต่างประเทศ แล้วกลับมาสั่งอบรมลูก โดยไม่ได้พิจารณาว่าเด็กอยู่ในอารมณ์ที่พร้อมจะรับฟังหรือไม่ เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความเป็นแม่ที่ล้มเหลวในทางปฏิบัติของคุณหญิงศรีศราร ความบกพร่องในการทำหน้าที่แม่และภรรยาทำให้ครอบครัวแตกแยก ลูกสาวสร้างปัญหาให้กับครอบครัวและสังคมแต่เมื่อคุณหญิงศรีศรารได้รับบทเรียนจากความคิดพลาดของตนที่เลี้ยงดูลูกด้วยความเข้มงวดและปรนเปรอแต่วัตถุ และปล่อยปละละเลยในบางครั้งจนลูกต้องติดยาเสพติดเธอก็เริ่มหันมาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนในการเลี้ยงดูลูกใหม่

3.2 ตัวละครประกอบ

ตัวละครประกอบในเรื่อง ทะเลฤดูอิม มีทั้งหมด 8 ตัวละคร คือ มารศรี สุชาดา โสพันธ์ ภูตะวัน สุขุม กำจร อธิบศิตทองแถมและแม่แฉ่ม

3.2.1 สุชาดาและมารศรี

ตัวละครทั้งสองตัวนี้เป็นตัวประกอบฝ่ายหญิง เพื่อนของวิหารที่ประพฤตินเสื่อมเสีย เช่นเดียวกับวิหาร มารศรีและสุชาดามีปัญหาครอบครัวเหมือนกัน แม่ของมารศรีมีปัญหาทางเศรษฐกิจเนื่องจากมีลูกหลายคนจึงไม่สามารถเลี้ยงดูมารศรีให้มีกินมีใช้ได้ ส่วนพ่อของมารศรีก็ไม่ได้สนใจดูแลลูกเพราะพ่อของมารศรีติดการพนัน เป็นเหตุให้มารศรีต้องยืมอาชีพเดินระบำเปลื้องผ้า และขายบริการ รวมทั้งเสพสิ่งเสพติดทั้งบุหรี่ยี่ห้อและกำไล

สายตาทุกคู่ในที่นั้นพุ่งรวมไปที่จุดเดียวกัน คือตามส่วนของร่างกายแล้วแต่ใคร จะ ชอบดูตรงไหน มารศรีสวมชุดขาวเช่นเดียวกับวิหาร ท่อนบนสวมเสื้อตัวสั้นปิดไว้แต่อกตรงช่วงอกมีเชือกขาวๆ แลบใส่ใ้เก๋ครึ่งผ้าสองชิ้นไม่ให้หลุดจากกัน ข้างล่างนั้นราวกับผ้าเตี่ยวผูกติดกันไว้ด้วยใส่ใ้เก๋เช่นเดียวกับข้างบน คุณด้านข้างแฉเห็นด้านในได้นักชดเจน...คนตรีร่วกลองถึงกระชั้น มารศรีเหวี่ยงสะโพกไปตามจังหวะ คนตรี ท่วงท่าของหล่อนไม่เลวนักหรือ สะกคผู้ดูให้แ่นว่ิ่งลิมตัว ลิมบ้านและถูกเมีย (56)

ส่วนสุชาดานั้นก็ประพฤตินไม่ต่างไปจากมารศรี คือมีความสัมพันธ์กับผู้ชายรวมทั้งยังดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เที่ยวกลางคืนตามสถานบันเทิงสำหรับวัยรุ่น ตามบาร์ หนีโรงเรียนไม่ยอมเรียนหนังสือ จนพ่อแม่ทนกับความประพฤตินของสุชาดาไม่ได้จึงกักขังสุชาดาไว้ไม่ยอมให้ออกไปใช้ชีวิตเสเพลกับเพื่อนๆ

ภายในห้องนั้น ไม่น่ารื่นรมย์ดังสภาพข้างนอกเลย สุชาดานั่งครึ่งนอนอยู่ติดกับฝาบ้านขาของหล่อนถูกพันธนาการด้วยโซ่ เมื่อหล่อนขยับตัวเกิดเสียงดัง (470)

แม้สุชาดาจะประพฤตินเสเพลแต่เธอก็ยังมีความหวังดีต่อเพื่อนคือวิหาร เธอคอยดักเตือนวิหารไม่ให้วิหารพุดคนเสื่อมเสียเช่นที่เธอกระทำ

มารศรีและสุชาดาประพฤตินเสื่อมเสีย รวมกลุ่มกันมั่วสุมเสพยา เป็นเหตุให้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมในข้อหามั่วสุมกันเสพกำไล บพบาทของตัวละครประกอบสองตัวนี้ เป็นตัวละครที่ผู้แต่งนำมาสนับสนุนให้เห็นว่าปัญหาของวัยรุ่นมีสาเหตุมาจากครอบครัว

3.2.2 โสพันธ์และภูตะวัน

โสพันธ์และภูตะวันเป็นเพื่อนเก่าของวิหาร ทั้งสองคนเป็นลูกของคนมีเงิน ได้รับการ

ดูแลอย่างอบอุ่นจากครอบครัว โสพันซ์และกุตะวัน ไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ โสพันซ์ไปศึกษาต่อที่ประเทศเยอรมัน กุตะวันไปศึกษาที่ประเทศอังกฤษ ช่วงเวลาปิดเทอมโสพันซ์และกุตะวันจะกลับมาเยี่ยมบ้านที่เมืองไทย โสพันซ์และกุตะวันได้เห็นความประหลาดของวิหารก็รู้สึกเสียใจ โดยเฉพาะกุตะวันนั้นเคยชอบพอกับวิหารมาก่อนและตั้งใจเอาไว้ว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาก็จะมาใช้ชีวิตร่วมกับวิหาร แต่เมื่อมาพบกับพฤติกรรมของวิหาร ทำให้กุตะวันไม่พอใจในตัวของวิหาร เพราะเห็นว่าวิหารใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือย ดังตัวอย่างตอนที่วิหารให้เงินคนขายพวงมาลัย

“มาลัยคะ มาลัย พวงบาทเดียว”

แล้วแกก็ต้องข้อมเรียงไปที่วิหาร รวากับความงามของหล่อนจะสะกดให้แม่หนูน้อยตะลึงอยู่กับที่

แกยื่นมือหอมคำเข้ามาอีกครั้ง

“มาลัยคะ คุณนาย”

วิหารหัวเราะ เทกระเป่าที่เต็มไปด้วยเศษสตางค์ใส่มือแม่หนูน้อย มันร่วงลงบนท้องถนน

“เฮ้...มาลัยไม่เอา” หล่อนหัวเราะเสียงระรื่น ลืมหมดความขุ่นใจทุกอย่างทิ้งไว้ที่บ้าน ไม่ตามเก็บเอามาคิดให้กุ่มใจ

“อย่าเรียกคุณนาย...นั่นเขาไว้เรียกคนแก่ ไม่รู้หรือ” (401)

วิหารเอาเงินให้เด็กขายพวงมาลัย แล้วเธอก็ไม่รับพวงมาลัย เป็นเหตุให้กุตะวันไม่พอใจที่เห็นวิหารใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยโดยไม่มีเหตุผล เพราะกุตะวันได้รับการอบรมอย่างเด็กที่เติบโตในต่างประเทศ คือรู้จักใช้จ่าย และอีกเหตุผลหนึ่งที่กุตะวันรู้สึกไม่พอใจในตัวของวิหารก็คือ วิหารไม่รู้สึกเสียใจที่เสียตัวให้กุตะวัน วิหารทำเหมือนเรื่องปกติ ทำให้กุตะวันคิดว่าระหว่างที่เขาไม่อยู่ วิหารก็คงประพฤติตัวเสื่อมเสียและมีความสัมพันธ์กับผู้ชายอื่นเช่นกัน

หล่อนน่าจะพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างเขากับหล่อนบ้างหรืออย่างน้อยก็น่าจะอายที่อยู่ในชุดอย่างนี้ แต่นี่หล่อนกลับทำเฉยๆ ไปเสียทุกสิ่งทุกอย่าง หรือว่าเขาถูกคิดขึ้นมาได้...ระหว่างที่เขาไม่อยู่ หล่อนจะทำตัวอย่างนี้จนเคยชิน (411)

เมื่อภูตะวันรู้สึกไม่พอใจกับพฤติกรรมของวิหาร เขาจึงตัดสินใจลี้ภัยและกลับไปศึกษาต่อต่างประเทศ ส่วนโสพันธ์นั้นถึงแม้ว่าจะประพฤติดัวเสเพลไปบ้างไม่ว่าจะ ไปมีสัมพันธ์กับมารศรีหรือวิหาร แต่ในที่สุดความที่เป็นคนรู้จักคิด รักอนาคตรักความก้าวหน้า และรักการศึกษาเล่าเรียน โสพันธ์จึงกลับไปศึกษาต่อยังต่างประเทศเช่นเดียวกับภูตะวัน ผู้แต่งสร้างตัวละคร โสพันธ์และภูตะวันขึ้นมาเพื่อแสดงให้เห็นว่าแม้ว่าภูตะวันและโสพันธ์จะเคยประพฤติดินไม่เหมาะสมกับวัยไปบ้าง แต่เขาทั้งสองเป็นคนที่รู้จักคิด และรู้จักแยกแยะว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควร แสดงให้เห็นว่าหากบุคคลใดทำผิดพลาดไปหากรู้จักยังคิดก็ยังไม่สายที่จะเริ่มต้นใหม่

3.2.3 สุขุม กำจร

สุขุมและกำจรเป็นเพื่อนชายของวิหาร สุขุมเป็นเพื่อนเก่าของวิหาร ส่วนกำจรมันวิหารรู้จักเพราะเป็นเพื่อนของมารศรี สุขุมเป็นผู้ชายที่มีฐานะร่ำรวย แต่ไม่ได้รับความอบอุ่นจากครอบครัวเนื่องจากพ่อกับแม่ทะเลาะกันอยู่เสมอ

“เรารู้ว่าพ่อแม่ของนายรวยจะตาย บ้านช่องใหญ่โตยังกับวังเจ้า”

“ก็จริง” สุขุมยอมรับ “แต่ก็ไม่มีความสุขหรอก ถ้าไม่ได้ออกมาหาเพื่อนฝูงมั่ง เราคงเป็นโรคเส้นประสาทเหมือนพี่ชายเรา เหมือนพ่อเรา...สงสารแต่แม่เท่านั้น ใครๆก็มาลงที่แม่ พ่อค้าขายขาดทุนก็แม่ ลูกไม่ดีก็แม่ กับข้าวไม่ดีก็แม่อีก เรายังแปลกใจเลยว่าทำไมแม่เราไม่เป็นโรคเส้นประสาทตามไปด้วย” (37)

ความเป็นอยู่ภายในครอบครัวที่ไม่อบอุ่นทำให้สุขุมไม่ยอมศึกษาเล่าเรียนออกไปใช้ชีวิตนอกบ้านและประพฤติดัวเสเพล เสพสิ่งเสพติดตั้งแต่บุหรี่ เหล้า บุหรี่ยัดไส้กัญชา และรวมกลุ่มปล้นจี้รถแท็กซี่ จนในที่สุดชีวิตต้องตกต่ำถึงขั้นติดยาเสพติดอย่างรุนแรงจนร่างกายผ่ายผอม ซุปซิดและเสียชีวิตไปในที่สุด ส่วนกำจรมันเติบโตในครอบครัวที่มีฐานะปานกลางไม่ได้ร่ำรวยเหมือนกับสุขุม กำจรประพฤติดัวเสเพลเช่นเดียวกับสุขุม กำจรมีความสัมพันธ์กับมารศรี เสพสิ่งเสพติดและไม่ไปโรงเรียน จนถูกเตี้ยไล่ออกจากบ้าน กำจรมีความปรารถนาที่จะไปเมืองนอก แต่ไม่สามารถเก็บเงินได้ กำจรจึงใช้วิธีหาเงิน โดยขายบริการทางเพศให้กับผู้ชายที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ

เพราะฉะนั้น กำจรจึงกลายเป็นเด็กเซลดี้ไปชั่วคราวยาวๆที่เขาหาหน้าไป คำว่าเด็กเซลดี้มันเป็นศัพท์เฉพาะ รู้กันในหมู่เกย์และกำจรก็จะต้องออกไปทำความสำราญให้แขก ซึ่งเป็นผู้ชายด้วยกันอาศัยรูปร่างหน้าตาดี กำจรจึงกลายเป็นคาราในหมู่เด็กเซลดี้เขารู้จักกระมักระวังรักษาตัวบ้างเหมือนกัน ดังนั้นเขาจึงดูไม่ทรุดโทรม

วันที่เขาหาเงินได้เต็มที่ คือคืนวันศุกร์และวันเสาร์ กัจจจะเลือกรับแขกที่เป็นฝรั่ง
เท่านั้น เพราะจ่ายหนัก (318)

กัจจจะพาเพื่อนๆ มาวิ่งดูสมเสพยาเสพติดที่บ้าน เมื่อเตี้ยของกัจจจะรู้ก็ไล่กัจจจะออกจากบ้าน
แต่ด้วยความตั้งใจที่จะไปต่างประเทศ ทำให้กัจจจะพยายามเก็บเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
และสามารถเดินทางไปต่างประเทศได้ วันที่กัจจจะไปศึกษาต่อเตี้ยของกัจจจะก็ไปส่ง

“เตี้ยส่งเงินให้ฉันมันนะ” กัจจจะว่า เท่าที่ตนเองได้อุตสาหกรรม พยายามเก็บเงินค่า
เครื่องบินได้ด้วยตนเองนี่ก็นับว่าเขามีความสามารถ... “ถ้าเองเสียเงินๆ เตี้ยหาเงินส่ง
จากใจ... ไร้อี”... “ฉันจะตั้งใจเรียน ไม่เหลวไหลอีกเลย” กัจจจะให้สัญญา...
กัจจจะหันหลังใจหายนิดๆ ที่ต้องจากญาติพี่น้องเพื่อนฝูง ชีวิตต่อไปข้างหน้าจะเป็น
อย่างไร เขานึกไม่ออกเลย... แต่กัจจจะหวังไว้ว่าคงจะดีขึ้นถ้าหากเขาทำตัวเป็นเด็กดี
(466-468)

กัจจจะเป็นตัวละครที่มีจิตสำนึกดี ถึงแม้ว่าจะประพฤติชั่วเสเพลแต่เมื่อได้เห็นพฤติกรรม
ของเพื่อนๆ ที่ประพฤติชั่วเลื่อมเสียแล้วมีชีวิตที่ตกต่ำ กัจจจะก็คิดได้และตั้งใจว่าจะพยายามประพฤติดี
เป็นคนดี กัจจจะเป็นตัวละครที่ผู้แต่งแสดงให้เห็นว่าผู้ที่คอยประสพการณ์ และขาดการชี้แนะที่ถูก
ที่ควรอาจดำเนินชีวิตที่ผิดพลาดได้ แต่เมื่อได้บทเรียนทั้งจากตนเองและบุคคลรอบข้างก็ควรที่จะ
ปรับปรุงตนเองเช่นที่กัจจจะพยายามกระทำ

3.2.4 อธิบัติทองแถมและแม่แหม่ม

อธิบัติทองแถมเป็นพ่อของวิหารส่วนแม่แหม่มคือแม่บ้านที่มีหน้าที่คอยดูแลวิหาร อธิบัติ
ทองแถมเป็นผู้ชายที่ยอมทำตามความคิดเห็นของภรรยาในทุกๆ เรื่อง และไม่มีสิทธิ์มีเสียงภายในบ้าน
ถึงแม้ว่าอธิบัติทองแถมจะไม่เห็นด้วยกับความคิดของคุณหญิงศรีคาราแต่ก็ไม่เคยขัดใจภรรยา เนื่องจาก
จากอธิบัติทองแถมมีฐานะคือยกว่าภรรยา และการที่ได้รับตำแหน่งอธิบัติก็เป็นเพราะอำนาจเงินของ
คุณหญิงศรีคารา

ความเกรงใจภรรยาเข้ามาครอบครองในทันทีที่คุณหญิงเสียงแข็งจะว่ากลัวก็ไม่
เชิง เกรงมากกว่า อธิบัติทองแถมยอมลงให้คุณหญิงมาตั้งแต่ไหนแต่ไร

“ไม่มีใบขี้” ท่านอธิบัติพูดเสียงอ่อยๆ

“ก็ฉันบอกว่าคุณเอาได้”

ท่านอธิปตินิกัง

“ไม่มีใครหรอกค่ะที่เห็นเงินแล้วไม่ตาโต”

“เธอพูดอย่างนี้ไม่ถูกตำรวจเขาไปหน่อยสิ”

คุณทองแถมพูดอย่างเกรงใจ (93)

เหตุการณ์ข้างต้นเป็นเหตุการณ์ก่อนที่คุณหญิงศรีคาราจะซื้อรถให้วิหารชัย โดยที่วิหารชัยไม่มีใบขับขี่ อธิปตินิกังจึงกล่าวตักเตือนภรรยาว่าการกระทำเช่นนั้น ไม่ถูกต้อง แต่คุณหญิงศรีคารากลับบอกว่าใบขับขี่สามารถซื้อได้ อธิปตินิกังเห็นว่าภรรยาพูดถูกตำรวจ แต่เมื่อเห็นว่าตนไม่สามารถโต้เถียงกับคุณหญิงศรีคาราได้ เขาจึงเงียบ อธิปตินิกังยอมให้ภรรยาเป็นผู้นำเสมอมาในขณะที่เดียวกันเขาก็ไปมีภรชยาน้อย โดยที่คุณหญิงศรีคาราไม่ระแคะระคายจนกระทั่งความลับถูกเปิดเผยเมื่อวิหารไปเห็นเขาเดินควงแขนภรชยาน้อยที่ชายทะเลอย่างมีความสุข

ผู้ที่เดินเคียงข้างคุณพ่อไม่ใช่คุณแม่หากเป็นผู้หญิงสาว วิหารค่อยๆระบายลมหายใจเหมือนเกรงว่าจะได้ยินทั้งที่อยู่ห่างกันถึงเพียงนั้น

คุณพ่อหัวเราะรื่นเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส ผิดกับกิริยาที่ต้องสำรวมอยู่ตลอดเวลาเมื่ออยู่ต่อหน้าคุณแม่ ทำให้วิหารคิดว่าไหนแน่คือตัวคุณพ่อที่แท้จริง กิริยาที่ปล่อยตามสบายอย่างที่เห็นหรือเคร่งขรึมเหมือนอยู่บ้าน (450)

สาเหตุที่อธิปตินิกังมีภรรยาใหม่ก็คงเป็นเพราะเขารู้สึกว่าเขาไม่ได้รับการยกย่องให้เกียรติ และได้รับการปฏิบัติดูเลจากภรรยาในฐานะหัวหน้าครอบครัวเมื่ออยู่กับคุณหญิงศรีคารา แต่เมื่อเขามีผู้หญิงคนใหม่เขามีโอกาสแสดงความเป็นผู้นำครอบครัวได้ ไม่ต้องคอยระมัดระวังกิริยาของตัวเองเหมือนอยู่กับคุณหญิงศรีคารา ทั้งยังได้รับการยอมรับ และดูแลเอาใจใส่จากผู้หญิงคนใหม่เป็นอย่างดี

การกระทำที่นอกใจภรรยาของอธิปตินิกังเป็นเหตุให้วิหารผิดหวังพ่อ และเริ่มเห็นใจแม่ วิหารจึงตัดสินใจบอกคุณหญิงศรีคาราให้รับรู้ คุณหญิงศรีคาราผิดหวังและเสียใจอย่างยิ่ง เธอทำใจให้ยอมรับสภาพการที่สามีไปมีภรรยาใหม่ไม่ได้จึงตัดสินใจแยกทางกับสามี

ส่วนแม่แหม่มเป็นแม่บ้านที่คุณหญิงศรีคาราให้ความเชื่อถือและไว้วางใจ เพราะแม่แหม่มเคยเป็นแม่บ้านและทำหน้าที่เลี้ยงดูคุณหญิงศรีคารามาก่อน แม่แหม่มจึงรับหน้าที่ดูแลวิหารยามที่คุณหญิงศรีคาราไม่อยู่บ้าน แม่แหม่มคอยอบรมวิหารในเรื่องความประพฤติและเป็นคนที่คอยรับฟังปัญหาของ

วิหาร เมื่อวิหารถูกตำรวจจับในข้อหาฆ่าตัวสมกันเสพยาเสพติดแม่แหม่มก็เป็นคน ไปประกันตัว รวมทั้งเป็นคนนำวิหารไปทำแท้ง และคอยจัดหาอาหารบำรุงวิหารหลังจากไปทำแท้งมาแล้ว

แม่แหม่มเฝ้าดูวิหารไม่ยอมห่าง ในวาระที่วิหารเสี่ยงกับความเป็นความตายอยู่บนเตียงแม่แหม่มนั่งมือ เท้ายื่นอยู่ข้างนอก (268)

ความประหลาดของวิหารทำให้แม่แหม่มต้องทุกข์ใจอยู่เสมอ และการกระทำของวิหารที่ทำให้แม่แหม่มหัวใจวายจากไปคือ การที่วิหารเก็บเสื้อผ้าหนีออกจากบ้าน

แม่แหม่มขึ้นไปสำรวจข้าวของของวิหาร ซึ่งปรากฏว่ามันหายไปเกือบจะทั้งหมด เครื่องสำอองที่บนโต๊ะเครื่องแป้งถูกกวาดไปเรียบ แม่แหม่มจึงรู้สึกหัวหมุนเวียนตัว ล้มลงไปหน้าเตียงวิหาร โดยไม่มีใครรู้เรื่องราว (794-795)

แม่แหม่มเป็นตัวละครตัวที่คอยให้คำปรึกษาและดูแลเอาใจใส่วิหาร พยายามควบคุมดูแลไม่ให้วิหารประหลาดตนไปในทางที่ไม่ถูกไม่ควร เมื่อแม่แหม่มเสียชีวิตไปวิหารก็ขาดคนให้คำปรึกษา และคนคอยห่วงใยให้ความรัก ความเอาใจใส่ เป็นเหตุให้วิหารยิ่งประหลาดตนเสื่อมเสียกว่าที่เคยเป็น

4. ฉาก

ฉากในนวนิยายเรื่อง ทะเลอุทิม ส่วนใหญ่เป็นฉากประเภทสิ่งประดิษฐ์ที่อยู่แวดล้อมตัวละคร ได้แก่ บ้านเรือน วัตถุที่เป็นของใช้ที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น สิ่งประดิษฐ์เหล่านี้แสดงให้เห็นรสนิยมและฐานะของผู้เป็นเจ้าของ ดังตัวอย่างการบรรยายฉากบ้านคุณหญิงศรีคารา ขณะมีงานเลี้ยงที่ถูกสาวคือ วิหารจัดขึ้น

ด้วยเพลงจังหวะคึกคัก กระชั้นถี่และเร้าใจ วิหารเดินเร่อยู่กลางฟลอร์เหนือศีรษะของกลุ่มผู้เดิน โคมระย้าวิจิตร ประกอบด้วยแก้วเจียรระโนเล่นเหลี่ยม แพรพราวกับแสงไฟจากมุมห้อง ซึ่งเปิดไว้ราวกับรังเกียจแสงสว่างเสียเต็มทน...

ใครคนหนึ่งเอื้อมมือไปดับไฟมีเสียงกริคร้องพร้อมๆกันเป็นที่พอใจ การเดินร่ายังดำเนินต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง แม้ว่าบางคู่จะหยุดเพื่อกระทำกรอย่างอื่นซึ่งเป็นที่เรีงรมย์ มากกว่าการเดินร่าย... ก็แล้วแต่ใครจะพอใจกับอะไร...

วิหารถ่มหมากฝรั่งลงบนพื้นห้อง ไม่สนใจว่ามันจะไปตกลงที่ใด หรือว่าจะทำให้พื้นเสียหายเมื่อบ้านนี้เป็นของวิหาร คุณพ่อคุณแม่มีเงินจ้างคนให้ทำความสะอาด เหตุใดจะต้องกังวลกับเรื่องเล็กน้อยเหล่านี้...

สิ้นเสียงวิหาร ไพเราะช้ากลางเพดานห้องก็สว่างพรึบขึ้น ทำให้แลเห็นสภาพอันแท้จริงของห้องอันโอ้อ่าและสูงค่า (5-7)

การบรรยายฉากข้างต้นบอกให้ผู้อ่านรู้ว่าฐานะความเป็นอยู่ของคุณหญิงศรีคาราแม่ของวิหารอยู่ในระดับเศรษฐี ทั้งยังแสดงให้เห็นรสนิยมของเจ้าของบ้านว่าชอบใช้ของทิ้งคางและมีราคา

อีกตอนหนึ่งผู้แต่งบรรยายว่า

วิหารไม่ชอบห้องติดเครื่องปรับอากาศ แม้ว่าจะขัดมารคา ไม่ได้ก็ตามท่านว่าการที่ได้นอนห้องนอนที่มีเครื่องปรับอากาศนั้นไซ้ว่าจะมีกันได้ทุกคนไปคือเศรษฐี จึงจะติดตั้งทั่วทั้งบ้านได้ เครื่องปรับอากาศหรือแอร์คอนดิชันนี้เป็นเครื่องประดับบารมี นอกจากนั้นพรมและเครื่องลายครามยังเป็นสิ่งเชิดหน้าชูตา บ้านวิหารปูพรมตลอดเว้นแต่ห้องโถงใหญ่ที่วิหารจัดงานปาร์ตี้ (54)

คำบรรยายฉากในเรื่อง ทะเลฤดูอิม ที่เป็นฉากประเภทสิ่งประดิษฐ์มีอีกหลายตอน

ส่วนใหญ่เป็นฉากสถานที่ที่พวกวัยรุ่นคือวิหารและเพื่อน ๆ ไปเที่ยวเตร่หาความสุขความสำราญกัน เช่น ร้านเหล้าและคอฟฟี่ช็อปที่กลุ่มตัวละครใช้เป็นแหล่งมั่วสุมเสพยาเสพติด

ร้านเหล้าแห่งนั้นตกแต่งโอ้อ่า ชั้วชวนและได้เค้ามาจากศิลปะยุคเรอเนซองซ์อันเลื่องลือ กล่าวคือ มีอาร์ตเป็นลูกประดับอยู่ทั่วไปมีลายปูนปั้นที่พยายามลอกลายฝรั่งเอามาแปะติดไว้รอบด้านเป็นกระจกใสและเห็นคนเดินผ่านไปมาได้ชัดเจน ขณะนั้นมีดนตรีดีแล้ว อากาศมีอครึมเนื่องด้วยฝนพรำอยู่ตลอดเวลาทำให้ร้านค่อนข้างว่างวายปราศจากผู้คน...

“ไหน ละ อีมาเกร็ด” วิหารกระซิบ...

“อาจจะอยู่ชั้นบนก็ได้” วิหารพูดขึ้น
ข้างนอกฝนปรอยลงมาเป็นสายขาวมัว ผู้คนหลบฝนเข้ามาตามชายคาเด็กชายขาย
พวงมาลัยประคองถาดที่มีมาลัยและกุหลาบพยายามจะผลักประตูกระจกเข้ามา
ข้างใน

ดูชาคามองตาม ชั้นบนใคนั้นมีพรมสีแดงเข้มปูลาดขึ้น ไปราวทางขึ้นสวรรค์
ตรงข้างทางมีป้ายภาษาอังกฤษบอกชื่อห้อง

มีชายหนุ่มและไม่หนุ่มขึ้นไปทีคนสองคน บางคนก็เสร็จจากอาหารและบ้างก็
ตรงขึ้นไปทีเดียว

วิหารบอกว่า

“เดี๋ยวเราไปมั่ง”

“จะดีเรือ” ชูชาคาท้วง “เดี๋ยวก็ได้ไปโรงพักกันอีกหรือ”

วิหารอึ้ง

“ประวัติศาสตร์ไม่ซ้ำรอยบ่อย ๆ หรือ มัวกลัวก็ไม่เจออีมาเกร็ดเท่านั้น
แหละ”... ไม่มีผู้ใดสนใจเด็กสาวทั้งคู่เลย เห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ผู้หญิงจะขึ้น
ไปซื้อเหล้ากินวิหารได้ยินเสียงคนตรีจิ้งหะวะกระแทกกระทั้นลอคออกมา

“ไนท์คลับ” วิหารบอก

แต่เมื่อเปิดประตูออกไปวิหารเห็นตู้เพลงอันเดียวแอบอยู่มุมห้อง รอบ ๆ ห้องไม่
กว้างขวางนักนั้นมีเก้าอี้ตั้งชิดผนังมีคนนั่งอยู่เต็มหรือเกือบเต็ม ตรงข้ามเป็น
คอกซ่อมมวงซึ่งมองปราดเดียวก็รู้ว่าเป็นคอกขายเหล้ามีสตูลเรียงรายรอบ ๆ ในห้อง
นั้นไม่มีค และไม่มีสว่างจนเกินไป (253 – 256)

เมื่อท่านไปถึงคอฟฟี่ช็อปแห่งนั้น คุณหญิงถึงเลอยู่ครู่หนึ่ง สภาพไม่น่าเข้าเสีย
เลย ราวกับร้านห้องแถว ชั่วแต่มีกระจกและม่านกัน โดยรอบ เมื่อเปิดเข้าไปไอเย็น
กระทบหน้าเย็นเฉียบ

คุณหญิงงอยู่ครู่หนึ่ง เสียงเพลงจากตู้เพลงดังจนแทบแก้วหู กลิ่นบุหรือบอวล
อยู่ทั่วไป ทำให้แทบตา แม้จะเป็นเวลากลางวันก็ทำให้มีคิมิดเหมือนกลางคืน

วัยรุ่นนั่งจับคู่พลอดกันเป็นคู่ๆ บ้างก็นั่งกันเป็นกลุ่ม คุณหญิงใจเต้น เมื่อรู้ว่าจะ
ได้พบกับลูกสาว... รู้สึกว่าตัวเองแก่ลงไปนิดใจ เมื่อได้เข้ามาในสถานที่เช่นนี้
เพลงแผดเข้ามาในหูอื้ออึง ท่านแลหาที่นั่ง...

สิ่งเข้าชวนเหล่านี้หรือที่ทำให้วิหารละทิ้งบ้านทิ้ง โรงเรียน เด็กๆที่ล้อมรอบวิหาร
 รุนราวคราวเดียวกันทั้งนั้น มั่วสุมและมัวเมาอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่นำไปสู่อบายมุข
 (342-343)

ผู้แต่งสร้างฉากดังกล่าวขึ้นมาแวดล้อมตัวละคร ทำให้ผู้อ่านทราบที่ตัวละครคือวิหารและ
 เพื่อน ๆ ของวิหารอยู่ที่ไหน เมื่อไร และอยู่ในบรรยากาศอย่างไร ฉากดังกล่าวเป็นฉากแรกสุดที่มี
 บรรยากาศมืดสลัว เหมาะที่จะกระทำการใดๆตามใจตนเองได้โดยไม่ต้องเกรงกลัวสายตาคนอื่น

การให้ความสำคัญกับฉากแรกเหล่านี้ผู้แต่งต้องการจะสื่อให้เห็นว่าตัวละครเอกคือวิหาร
 และเพื่อน ๆ ของวิหารประพฤติดนอย่างไรร

นอกจากฉากประเภทสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นสถานที่แล้วผู้แต่งยังได้บรรยายฉากธรรมชาติเอา
 ไว้หลายฉาก แต่ฉากธรรมชาติฉากที่สำคัญที่สุด และส่งผลให้วิหารเกิดความรู้สึกขัดแย้งขึ้นในใจกับ
 พ่อผู้ให้กำเนิดคือฉากที่วิหาร ไปเที่ยวชายทะเลกับภูตะวันและได้พบพ่อคอกเคลือบอยู่กับหญิงสาวคน
 หนึ่ง ผู้แต่งบรรยายฉากในตอนนี้อย่างไร

ตะวันขึ้นตรงศีรษะแผ่แสงเรืองแรง วิหารเริ่มร้อน หล่อนชวนภูตะวันหยุดนั่งพัก ที่
 ตรงนั้นมีต้นเคยขึ้นอยู่เป็นกลุ่มใหญ่พอจะมีร่มเงาให้อาศัย

หล่อนทอดขาเหยียบ ไปบนทรายนุ่ม ๆ จ้องดูทะเลที่เป็นสีเงินระยับสะท้อนแสง
 ปราบเข้านัยน์ตา...

หล่อนแ่ววเสียงหัวเราะเหมือนจะคั่นหูแต่ก็ครั้นที่จะลุกขึ้นดูบางทีลมทะเลและ
 ความเงียบอาจทำให้คิดไปเช่นนั้นก็ได้วิหารขยับตัวลุกขึ้นอย่างเกียดครั้นถ้าคนที่
 หัวเราะ ไม่ใช่คุณพ่อวิหารคงจะหูเพื่อน ไปแน่แท้

ภาพที่ได้เห็นทำให้เลือดของวิหารเย็นลงได้ หล่อนตะลึงอยู่ครู่หนึ่งก่อนที่จะ
 เอนตัวลงนอนตะแคง เพราะคุณพ่อทำท่าหันมามองหล่อน

ผู้ที่เดินเคียงข้างคุณพ่อ ไม่ใช่คุณแม่ หากเป็นผู้หญิงสาว วิหารค่อย ๆ ระบายลม
 หายใจเหมือนเกรงว่าจะได้อินทั้งที่อยู่ห่างกันถึงเพียงนั้น...

ตะวันคล้อยตาไปข้างแล้ว ทะเลยังเป็นสีเงินงดงามแต่นัยน์ตาของวิหารแลไม่เห็น
 ความงามเหล่านั้นเลย (449 – 452)

ฉากธรรมชาติที่สวยงามเหล่านี้ น่าจะทำให้วิหารมีความสุขแต่วิหารกลับรู้สึกตรงกันข้าม
 เนื่องจากวิหาร ได้เห็นพ่อของตนเดินเคียงผู้หญิงที่ไม่ใช่แม่อย่างมีความสุข

5. บทสนทนา

บทสนทนาในเรื่อง ทะเลอาอิม ผู้แต่งสร้างขึ้นเพื่อบอกให้ผู้อ่านทราบถึงบุคลิกลักษณะนิสัยของตัวละคร ตลอดจนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของตัวละครประกอบคำบรรยายแทรกกระหว่างบทสนทนา เพื่อแสดงให้เห็นอากัปกริยา น้ำเสียง สีหน้า ความรู้สึกของตัวละคร โดยที่ผู้แต่งไม่ต้องอธิบายลักษณะนิสัยของตัวละครโดยตรง ดังบทสนทนายระหว่างวิพารกับสุขุม

“วิ” สุขุมกระซิบ

“หือ” วิพารขานรับ

“รักขุมมั่งไหม”

“อย่าถามซี” วิพารพูดเสียงอ่อนๆ “ทำไมไม่ถามตัวเอง”

“เรารักวิ”

“อย่าเลย”

“ทำไม”

“อย่าพูด เราไม่อยากได้ยิน” วิพารถอนใจใหญ่ คิดถึงโสพันธ์ขึ้นมาอย่างฉาบฉวย หากว่าเขา... วิพารรีบหยุดคิด ไม่มีวันหรอกจะไม่มีใครรู้เป็นอันขาด วิพารก็จะ เป็นนางสาววิพารคนสวยของคุณพ่อคุณแม่ต่อไปตามเดิม

“วิไม่รักเรามั่งหรือ” สุขุมเกลือกศรียะกับหน้าอก กลิ่นเนื้อของวิพารนั้นช่างกระไรอย่างนี้กระมังที่เขาเรียกว่ากลิ่นสาว

วิพารไม่ตอบ

“วิตถึงใครอยู่นะ” สุขุมชะโงกหน้ามองตรงเข้าไปในตา ตาของวิพารได้รูปงดงาม ไม่ใหญ่และไม่เล็กแต่ก็เข้ากันดีกับส่วนของหน้าผากที่มน โคงและจมูก โคงแหลม

“หือ...บอกขุมได้ไหมจะ”

“ก็โมง เอ๊ย ! ก็หุ่มก็ยามกันแล้ว” วิพารพูดไปเสียอีกเรื่องหนึ่ง

“ช่างมันปะไร” สุขุมไม่สนใจ

“แต่เราต้องกลับก่อนสว่าง ถ้าจั้นเราจะออกที่นี้ได้ไงล่ะจริงไหม เสียชื่อตายเลย ถ้าใครมาเห็นเข้า”

หล่อนหลับตาลง นิ่งเงียบไปอีครู่หนึ่ง

“วิ”

“หือ”

“คิดถึงอะไรจ๊ะ” สุขุมอ่อนหวานเป็นเหมือนกัน
 “คิดถึงคุณแม่” วิหารพูดเสียงอ่อยๆ “ท่านรู้เข้าเราจะทำยังไงกันดี” สุขุมไม่ตอบ
 “ท่านคงเสียใจมาก” วิหารบ่นต่อไป “เอ้อ...สุขุม...เอ้อ...เราจะท้องไหมนี่”
 “ใครจะไปรู้ล่ะ” สุขุมตอบหัววนๆ “ก็เราไม่ใช่ผู้หญิงนี่นา” (39-46)

บทสนทนานี้แสดงให้เห็นว่า วิหารเป็นผู้หญิงที่ไร้เดียงสา อ่อนค้อยประสบการณ์ มี
 เพศสัมพันธ์กับเพื่อนชายโดยไม่รู้จักรูปวิธีป้องกันการตั้งครรภ์ ในขณะที่เดียวกันก็กังวลใจเกรงว่าแม่จะรู้
 วิหารมีนิสัยคือร้อนและเอาแต่ใจตนเองไม่ฟังคำตักเตือนของใครไม่ว่าจะเป็นพี่เลี้ยง
 หรือว่าแม่ของตนเอง ดังเช่นบทสนทนาระหว่างวิหารกับแม่แหม่ม

“ฉันจะกินบนเตียงนี้แหละ ป้าแหม่มอย่าอุ้ยอ้ายลงไปเลยไม่สบายเป็นลมเป็นแล้ง
 ไปใครจะทำกับข้าวให้ฉันกินล่ะ”
 “คุณแม่ไม่ให้รับทานบนเตียง” แม่แหม่มท้วง
 “ช่างคุณแม่ปะไร ป้าแหม่มอย่าบอกก็แล้วกัน”
 “แต่คุณแม่จะต้องรู้จนได้”
 “ช่างเถอะ ก็บอกซิว่าฉันไม่สบาย” (50-51)

นอกจากเอาแต่ใจตนเองแล้ววิหารยังประพฤติตัวไม่เหมาะสมโดยชักชวนเพื่อนๆ มา
 มั่วสุมจัดงานปาร์ตี้ เต้นรำ สูบบุหรี่ สูบกัญชาที่บ้าน

วิหารยกขาขึ้นนั่งขัดสมาธิบนเก้าอี้นวม
 “หนึ่ง” วิหารยกมือขึ้นนับให้ดู “ไม่ให้ดับไฟตอนเต้นรำ สองไม่ให้ดื่มเหล้า
 เต็มขวด กินได้แต่น้ำหวาน สามห้ามเมกเลิฟ”
 “แม่เพียงนึกหน่อยก็ไม่ได้รี” สุขุมโยกตัวเข้าไปชิดหลอนพลาจขึ้นหน้าเข้าไป
 จีบแก้มทีหนึ่ง “เช่นอย่างนี้”
 “บ้างจริง” วิหารร้อง “จะทำให้เราอดมีปาร์ตี้สนุกๆ อย่างคืนนี้อีก...ถ้าหากว่า
 คุณแม่รู้”
 “พวกปาร์ตี้ล่ะ ได้ไหม” สุขุมต่อรอง
 “ยังไม่ได้ถามคุณแม่เลย” วิหารเสียง “แต่ฉันว่าอย่าดีกว่า”
 “ทำไม”

“คุณแม่ว่าเรายังเด็กๆ คุณแม่บอกว่า...”
 “ไม่อยากฟัง” สุขุมดู นัยน์ตาแลดูหลอนที่ว้างอย่างสำรวจตรวจตรา
 “นี่นะหรือเด็ก”
 “ฉันบอกว่าคุณแม่บอก ฉันไม่บอกเอง คินนี่สุขุมเป็นอะไร ไปดูหงุดหงิด”
 “ไม่มีเหล้ากิน”
 วิหารจูปาก
 “ยังเด็กอยู่นะ”
 “เอาอีกแล้ว” เขาทำนัยน์ตาเจ้าชู้ให้หลอนอย่างไม่อำพราง “จะแสดงให้ดูก็ได้
 ว่าสุขุมไม่ใช่เด็ก”
 “เป็นอันว่าเชื่อ” วิหารยกมือขึ้นห้าม “นี่ อย่าเพิ่งหงุดหงิดไปเลย ถึงแม่จะห้าม
 เหล้าแต่เรามีอย่างอื่นที่มีความมันเท่ากับเหล้า หรืออาจจะมากกว่าก็ได้”
 “อะไรล่ะ”
 “เขากำลังไปเอามาแล้ว แต่ยังไม่ถึง”
 “อะไรนะ ช่างขี้ว้าให้อายารู้เสียจริง แอล เอส ดี หรือไง”
 “คล้ายๆ กัน ก็ชิวๆ ไรล่ะ”
 “วิเศษ ! สุขุมคิดนี่แหละ “วิหารน่ารักก็ตรงนี้เอง เข้าใจเอาใจเพื่อน...”
 เขากะระชิบกับหลอนว่า “ไปหามาจากไหน”
 “มีก็แล้วกัน” วิหารตอบสะบัดๆ “อย่างมวนบุหรี่ไม่ใช่ขออย่างเป็นบ๊องอย่าง
 ชาวบ้านนะ” (8-9)

บทสนทนาที่ยกมาเป็นตัวอย่างทั้งหมดล้วนแสดงให้เห็นถึงบุคลิกลักษณะและนิสัยใจคอ
 ของตัวละคร โดยที่ผู้แต่งไม่ต้องบรรยายโดยตรง

กลวิธีการประพันธ์นวนิยายเรื่อง พระจันทร์สีน้ำเงิน

1. เนื้อเรื่อง โครงเรื่อง

นวนิยายเรื่องนี้ ผู้แต่งใช้กลวิธีบรรยายพฤติกรรม อารมณ์ความรู้สึกของตัวละครประกอบ
 บทสนทนา ในประเด็นผู้เล่าเรื่องในนวนิยายเรื่อง พระจันทร์สีน้ำเงิน ผู้เล่าเรื่องไม่ใช่ตัวละครใน
 เรื่อง ผู้แต่งใช้ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ที่แสดงมุมมองภายในของรวมตัวละครเอก ทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึง
 สาเหตุอันเป็นแรงผลักดันทางใจ และสิ่งแวดล้อมในบ้านและที่โรงเรียน ทำให้รวมเด็กชายที่

อ่อนไหว ว่านอนสอนง่าย รักพ่อแม่พี่น้อง ต้องตกเป็นทาสยาเสพติด

เนื้อเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้มีอยู่ร่วมกับแม่อาศัยอยู่ในเมืองหลวง แม่ของรอมหย่าขาดกับพ่อของรอมหลังจากที่มีเรื่องระหองระแหงกันมานาน แม่ของรอมต้องรับภาระเลี้ยงดูลูกทั้ง 4 คน คือหน้อยพี่สาวคนโต รอมลูกชายคนเดียว มดคำลูกสาวคนกลาง และหนูนาลูกสาวคนสุดท้อง แม้ว่าศาลจะตัดสินให้ลูก 2 คน คือหน้อยและมดคำอยู่ในความอุปการะของพ่อแต่หน้อยกับมดคำก็สมัครใจที่จะอยู่กับแม่ แม่ของรอมหรือสวัสดิเป็นผู้หญิงที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองอย่างมาก สวัสดิเชื่อมั่นว่าเธอสามารถเลี้ยงดูลูกของเธอได้แม้ไม่มีสามี ในช่วงแรกที่หย่ากับสามีรอมเป็นลูกชายเพียงคนเดียวที่อยู่กับแม่ที่ห้องพักซึ่งมีผู้แบ่งให้อาศัย ส่วนพี่และน้องของรอมไปอยู่กับป้าและยาย ช่วงปิดเทอมจึงจะกลับมาอยู่พร้อมหน้ากัน ในช่วงที่รอมต้องอยู่กับแม่สองคนแม่ตามคนรักชื่อน้ำรินไปต่างประเทศ รอมซึ่งปกติเป็นคนอ่อนไหวง่าย เมื่ออยู่คนเดียวตามลำพังโดยไม่ได้รับการติดต่อจากแม่ ไม่มีจดหมาย ไปสภารักที่แม่ส่งมาให้รอมก็ไม่ได้รับ รอมจึงน้อยใจว่าแม่ไม่รัก ประกอบกับรอมอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่ต้องการให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูง รอมจึงหันไปเสพยาเสพติด

สวัสดิต้องการให้ลูกทั้ง 4 คนมาอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน สวัสดิจึงหาบ้านเช่า และเมื่อได้บ้านเช่าแล้วสวัสดิก็รับพี่และน้องๆ ของรอมกลับมาอยู่ด้วยกัน ด้วยภาระอันหนักหน่วงในการเลี้ยงดูลูกทั้ง 4 คน ไม่ว่าจะเป็ค่าเล่าเรียน ค่ากินอยู่ แม่ของรอมจึงต้องทุ่มเทกำลังกาย กำลังสติปัญญาทำงานหาเงิน เพื่อเลี้ยงดูและให้การศึกษาอย่างดีแก่ลูกๆ ทุกคน แม่ของรอมอบรมสั่งสอนลูกทุกคนให้ช่วยกันประหยัด และตั้งใจเล่าเรียน เธอเข้าใจจิตใจของลูกดีว่าการที่เธอหย่าขาดกับสามีทำให้ลูกต้องขาดพ่อ เธอจึงให้ลูกๆ ไปเยี่ยมพ่อได้เป็นบางครั้ง แม่ของรอมมีอาชีพรับราชการเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยแต่ก็มีรายได้ไม่พอใช้จ่ายเธอจึงต้องหางานพิเศษทำ โดยการรับเขียนคำโฆษณาเครื่องสำอาง เขียนนวนิยาย เรื่องสั้นทำให้แม่ของรอมไม่มีเวลาได้ใกล้ชิดกับลูกๆ เท่าที่ควร

รอมมีเพื่อนสนิทคืออ้วนกับเบิ้ม อ้วนเป็นเพื่อนที่รอมมักจะชวนไปเที่ยวที่บ้าน และเป็นเพื่อนที่ชวนกันหนีเรียน อ้วนเป็นเด็กต่างจังหวัดพ่อกับแม่เลิกกัน อ้วนจึงต้องมาอาศัยอยู่กับญาติในกรุงเทพฯ ส่วนเบิ้มเป็นเด็กที่มีปัญหาเหมือนกับอ้วนเพราะพ่อแม่แยกทางกัน เบิ้มเป็นคนซุกซนรอมไปดื่มเหล้า ไปแหล่งที่พวกวัยรุ่นนิยม ไปมั่วสุมกัน

เมื่อรอมย้ายโรงเรียนใหม่ รอมก็มีเพื่อนอีกหลายคน ล้วนเป็นเด็กเกเร เพื่อนที่รอมสนิทเป็นพิเศษชื่อใหม่ ใหม่เป็นลูกเศรษฐี รอมกับใหม่เข้าใจกันเพราะทั้งรอมและใหม่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างเหมือนกัน ต่างกันตรงที่ใหม่อยู่กับพ่อแต่รอมอยู่กับแม่ ส่วนเพื่อนอีกคนมีชื่อว่า อ็อค อ็อคเป็นเพื่อนที่ตามใจรอมเกือบทุกเรื่อง

รอมได้พบกับเด็กผู้หญิงชื่อกิ๊กที่สถานบันเทิง กิ๊กเข้ามาทำความสนิทสนมกับรอมก่อน เมื่อรอมออกจากสถานบันเทิงกิ๊กก็ติดตามรอมออกไปด้วย บางครั้งก็ไปค้างกับรอมที่บ้าน และกลาย

เป็นเพื่อนเที่ยวของรอม ผลการเรียนของรอมตกต่ำลงเนื่องจากรอมไม่ไปโรงเรียน ท้ายที่สุดรอมก็หนีออกจากบ้านไปพร้อมกับก๊าก รอมหนีไปหาใหม่แต่ถูกใหม่ไล่ให้รอมกลับบ้าน เมื่อรอมกลับบ้านรอมก็พยายามทำตัวให้ดีขึ้น แต่ก็มีเหตุให้รอมต้องน้อยใจเพราะน้ำรั้นสามี่ใหม่ของแม่เข้ามาอยู่ในบ้าน รอมรู้สึกว้าวุ่นคิดว่าตนเป็นส่วนเกินของบ้าน คิดว่าตนหมดความสำคัญ รอมจึงออกจากบ้านไป มั่วสุมกับเพื่อนๆ และเสพยาเสพติดหนักกว่าที่เคยเสพยา ตลอดเวลาที่รอมเสพยาเสพติด รอมรู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี รอมคิดถึงแม่ คิดถึงความรักที่แม่มอบให้ และรู้สึกผิดที่ทำให้แม่ต้องเสียใจ แต่เมื่อรอมเสพยาแล้วรอมก็เลิกไม่ได้จากหนูหรือรอมก็หันไปสูบบุหรี่ และสุดท้ายรอมก็ต้องตายโดยแพทย์ไม่สามารถระบุถึงสาเหตุของการเสียชีวิตได้

จะเห็นได้ว่าโครงเรื่องของนวนิยายเรื่อง **พระจันทร์สีน้ำเงิน** ประกอบด้วยพฤติกรรมและความขัดแย้งของตัวละครที่มีปัญหาจากสภาพครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกัน ส่งผลให้ลูกขาดความอบอุ่น ว้าวุ่น และหาทางออกโดยการเสพยาเสพติด

หากพิจารณาพฤติกรรมของตัวละคร ผู้แต่งชี้ให้เห็นว่า ครอบครัวสมัยใหม่ที่สามี่และภรรยาต่างมีรายได้เป็นของตัวเอง สามี่ภรรยาไม่พยายามปรับตัวเข้าหากัน ไม่มีความอดทน เพราะต่างก็มีอิทธิพล เช่น พ่อแม่ของรอมในที่สุดก็จะเกิดการหย่าร้าง ส่งผลกระทบไปสู่ลูก ลูกต้องขาดความอบอุ่น ขาดพ่อเป็นต้นแบบ รอมจึงหาทางออกโดยการเสพยาเสพติด นอกจากนี้ผู้แต่งยังชี้ให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมหรือสังคมคือส่วนหนึ่งที่กระตุ้นให้วัยรุ่นเคล็ดออกนอกบ้าน ความเฝ้าหวงของแหล่งอบายมุขไม่ว่าจะเป็นสถานบันเทิงสำหรับวัยรุ่น เป็นบาร์ ล้วนเป็นแหล่งดึงดูดใจวัยรุ่นที่ขาดความอบอุ่นขาดผู้ใกล้ชิดที่จะคอยเอาใจใส่ดูแลเข้าไปมั่วสุม โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจปล่อยปละละเลย ให้วัยรุ่นไปใช้บริการกันอย่างเสรี สถานที่เหล่านี้จึงเป็นเสมือนแหล่งที่จะชักนำให้วัยรุ่นที่ขาดภูมิคุ้มกันทางใจได้พบปะและรวมตัวกันสร้างปัญหาให้กับครอบครัวและสังคม

2. แก่นเรื่อง

ผู้แต่งเสนอปัญหาสังคมในประเด็นเยาวชนกับยาเสพติดว่าการที่เยาวชนติดยาเสพติดมีสาเหตุมาจากความแตกแยกของครอบครัวกับปัญหาเศรษฐกิจที่ทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ความอบอุ่นแก่ลูกเท่าที่ควร

3. ตัวละคร

3.1 วิเคราะห์ลักษณะนิสัยตัวละครสำคัญ

ตัวละครสำคัญในนวนิยายเรื่อง **พระจันทร์สีน้ำเงิน** มีสองตัวคือรอมและแม่ของรอมคือ สวส์ดี ผู้แต่งได้แสดงบุคลิกอุปนิสัย และพฤติกรรมของตัวละครอย่างมีเหตุผล มีชีวิตจิตใจ เช่น

บุณชนทั่วไป ดังจะได้วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครที่สำคัญดังนี้

3.1.1 ลักษณะนิสัยของรอม

รอมเป็นตัวละครเอกของเรื่อง รอมเป็นลูกชายคนเดียวของครอบครัว อาศัยอยู่กับแม่ในกรุงเทพฯ รอมเป็นเด็กวัยรุ่นที่มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย มีจิตใจอ่อนโยน สงสารบุคคลรอบข้าง และรักครอบครัว รอมเป็นเด็กวัยรุ่นที่เกิดและเติบโตในครอบครัวที่มีปัญหา ประกอบกับรอมเติบโตท่ามกลางแม่และพี่น้องที่เป็นผู้หญิงทั้งหมด รอมจึงรู้สึกแปลกแยกและว่าเหว เมื่อพ่อแยกทางกับแม่นั้น รอมก็เข้าใจเหตุผลที่แม่ต้องแยกทางกับพ่อว่าเป็นเพราะแม่และพ่อเข้ากันไม่ได้เนื่องจากทั้งคู่มีวิถีชีวิตต่างก็คิดว่าตนถูก เมื่อแม่หย่าขาดจากพ่อและแยกกันอยู่ รอมก็ยังคงคิดถึงพ่อ รอมยังรักพ่อและต้องการพ่อและรู้สึกว่าตนมีปมค้อยที่ไม่มีพ่อ

รอมซึ่งคิดถึงพ่อก็เก็บไว้แต่ในใจ ไม่เคยปรึกษาบอกแม่หรือเพื่อนหรือใครอื่นให้รู้ถึงความในใจเลย รอมไม่ยอมให้ใครรู้ว่าไม่มีพ่อ การไม่มีพ่อนั้นเป็นปมค้อยอย่างหนึ่ง (205)

เมื่อไม่มีพ่อ แม่ของรอมก็ได้ทุ่มเทความรัก ความเอาใจใส่รอมอย่างเต็มที่ สวัสดิศสอนลูกให้มีความอดทน ให้เป็นสุภาพบุรุษ รอมรักและเชื่อฟังแม่ รอมพยายามทำตัวเป็นเด็กดีของแม่ รอมต้องการให้ทุกคนในบ้านยอมรับว่ารอมเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ต้องการมีส่วนแสดงความคิดเห็น เช่นในเรื่องการเลือกซื้อเสื้อผ้าของน้องๆ ในตอนที่รอมเปิดประตูไปดูพี่สาวกับน้องสาวลงชุดชั้นในรอมก็ถูกไล่ออกมาทำให้รอมรู้สึกว่าตนไม่เป็นส่วนหนึ่งของแม่และพี่น้อง

เมื่อรอมโผล่เข้าไปในวาระที่ลองเสื้อกันแบบนี้ พวกผู้หญิงก็จะร้องกันวี๊ดว่าดรรกับรอมเป็นคนอื่นที่ไม่ใช่พี่น้อง

เมื่อรอมบ่นเข้า มดคำก็จะบอกว่า

“ก็ตัวเป็นผู้ชายนี่”

ดังนั้นบางครั้งรอมจึงต้องล่าถอยออกมา ด้วยประการฉะนี้ และจริงอยู่ที่รอมมักจะเหงา แล้วก็รู้สึกว่าจะเข้ากับแม่และพี่น้อง ไม่ได้เพราะรอมเป็นผู้ชายคนเดียวและก็เป็นชายหนุ่มแล้วด้วย... ฉะนั้นจึงช่วยไม่ได้เลยที่บางหนรอมจะว่าเหว

ดูเหมือนแม่จะไม่ได้รู้สึกเลยว่าได้ทำร้ายรอมโดยทางอ้อม เช่น ใส่รอมว่า

“ลงไปข้างล้างไป๊ เขาจะลองเสื้อกัน” (640-641)

รอมตามใจแม่ในทุกๆเรื่องยอมเรียนในสิ่งที่แม่ชอบ แม้จะไม่ตรงกับความต้องการของตนเอง รอมก็ยอมให้แม่เสมอมา “ รอมมักตามใจแม่เสมอ จนบางทีก็ลืมนึกถึงความตั้งใจที่แท้ ๆ ของตัวเอง เพราะรอมคิดว่าสิ่งที่ได้ทำตามใจแม่นั้นเป็นความสบายใจอย่างหนึ่งของรอม” (178) รอมชอบเรียนศิลปะแต่แม่ของรอมไม่ชอบ เพราะเห็นว่าพี่สาวของรอมคือหน้อยก็เรียนคนหนึ่งแล้ว ด้วยเหตุผลที่รอมไม่ได้เรียนในสาขาที่รอมชอบ รอมจึง ไม่อยากเรียน หนีโรงเรียน ผลการเรียนตกต่ำลง เมื่อแม่ของรอมเห็นว่า การเรียนของรอมไม่ดีขึ้นจึงได้ยอมให้รอมเรียนศิลปะ

รอมเป็นวัยรุ่นที่ใคร่รู้ อยากลอง รอมต้องการทำอะไรที่ผู้ใหญ่เขากระทำกัน เช่น สูบบุหรี่ หรือกินเหล้า เพราะรอมคิดว่า การทำสิ่งเหล่านี้จะทำให้รอมเป็นผู้ชายเต็มตัว และเป็นที่ยอมรับของเพศตรงข้าม

รอมคิดว่า รอมโตเป็นหนุ่มแล้ว ฉะนั้นรอมก็ต้องทำอะไรที่เหมือนคนโตๆเขาทำกัน อย่างสูบบุหรี่ หรือกินเหล้า ฉะนั้นเพื่อความเป็นชายชาตรี รอมจึงคิดว่าจะหัดสูบบุหรี่ อีกอย่างหนึ่ง เมื่อรอมได้เงินมาจากน้ำตอย รอมจึงซื้อบุหรี่เสียของหนึ่ง ตั้งใจว่าจะสูบให้เท่าไปเลยทีเดียว เด็กผู้หญิงที่รอมนี้ชอบก็จะได้คิดว่า รอมโตเป็นหนุ่มแล้ว ไม่ใช่เป็นเพียงเด็กผู้ชายอย่างแต่ก่อน (226)

หลังจากที่แม่ของรอมแยกทางกับพ่อของรอม แม่ของรอมก็ต้องรับภาระเลี้ยงดูลูกทั้ง 4 คนด้วยตนเอง เวลาที่จะดูแลลูกๆจึงน้อยลงไปแต่แม่ของรอมกับรอมและพี่น้องก็มีความสุขในครอบครัวพอสมควร จนกระทั่งสวัสดิ์ติดสินใจใช้ชีวิตอยู่กับเพื่อนรุ่นน้อง คือน้ำริน และได้กลายเป็นสาเหตุให้รอมเกิดความน้อยใจแม่ เข้าใจว่าแม่รักตนน้อยลง รอมจึงรู้สึกท้อแท้กับรอมอยู่ในช่วงวัยรุ่น ที่ต้องทำตัวให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน รอมจึงหันไปเสพยาเสพติด สิ่งเสพติดอย่างแรกที่รอมทดลองคือบุหรี่ ในช่วงที่เสพยาใหม่ๆก็มีอาการสับสน แต่เมื่อสูบนานๆเข้าก็คิด ตลอดเวลาที่รอมสูบบรอมรู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี รอมคิดถึงแม่ คิดถึงความรักที่แม่มอบให้ และรู้สึกผิดที่ต้องทำให้แม่เสียใจ แต่เมื่อสูบแล้วรอมก็ไม่สามารถเลิกได้ และในที่สุดรอมก็หันไปสูบกัญชา และเฮโรอีน

ผลสุดท้ายรอมต้องจบชีวิตลง โดยหาสาเหตุไม่ได้ ดังที่หมอพูดว่า “ผมไม่ทราบ ผมหารอยเข็มฉีดยาไม่พบ อาจเป็นได้ที่แกทดลองฉีดยาเป็นครั้งแรก อาจเป็นได้ก็อย่างหนึ่งคือ ฟองอากาศเข้าไปกับเข็มฉีดยา ถ้าทดลองฉีดยาเข้าเส้นด้วยตนเอง แล้ว ไล่ฟองอากาศไม่หมด” (699-700) ความตายของรอมจึงเป็นปริศนา ไม่สามารถหาสาเหตุที่แท้จริงได้

การที่รอมมีพฤติกรรมมั่วสุมและเสพยาเสพติดกับเพื่อนๆ นับได้ว่ามีความสมจริง

เนื่องจากพ่อกับแม่ของรอมมีความขัดแย้งไม่ลงรอยกัน เมื่อพ่อกับแม่ของรอมแยกทางกัน แม่แม่ของรอมจะพยายามดูแลเอาใจใส่รอมแต่ก็ทำได้ไม่เต็มที่เพราะแม่ของรอมต้องทำงานอย่างหนักเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว เมื่อมีน้ำร้อนเข้ามาถึงก็ทำให้รอมคิดว่าตนหมดความสำคัญ ประกอบกับการที่เป็นผู้ชายคนเดียวในบ้านทำให้รอมอึดอัดและรู้สึกแปลกแยกจากแม่และพี่น้อง ผู้อ่านจึงเข้าใจได้ว่า เหตุการณ์ต่างๆ ที่กระทบกระเทือนใจรอม มีผลให้จิตใจของรอมที่เป็นคนอ่อนไหวง่ายอยู่แล้วเกิดความทุกข์ต้องหันไปเสพยาเสพติดคืบทุกซ์ตามความคิดของรอม จึงมีความสมเหตุสมผล

3.1.2 ลักษณะนิสัยของแม่ของรอมหรือสวัสดิ์

สวัสดิ์ เป็นแม่ของลูก 4 คน คือ หน้อย รอม มดดำและหนูนา สวัสดิ์รับภาระเลี้ยงดูลูกๆ ทั้ง 4 คนด้วยตนเองแม้ศาลจะกำหนดให้ลูก 2 คนคือหน้อยและมดดำต้องอยู่กับพ่อ

ตามคำพิพากษาของศาล มดดำและหน้อยต้องอยู่กับพ่อ ส่วนรอมและหนูนาเป็นของแม่

พ่อกับแม่เคยขึ้นศาลครั้งหนึ่งตอนที่พ่อออกจากบ้าน ไปนั่นแหละที่แม่ฟ้องศาลเรียกค่าเลี้ยงดูและแบ่งลูก (53)

ด้วยความรักลูกประกอบกับลูกๆทั้งหมดสนิทสนมกับสวัสดิ์มากกว่าพ่อ สวัสดิ์จึงรับภาระเลี้ยงดูลูกทั้งหมดด้วยความเต็มใจ สวัสดิ์เป็นหญิงที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตคู่ สาเหตุหนึ่งเป็นเพราะสวัสดิ์มีหิริ คือรังและเอาแต่ใจตัวเอง

สวัสดิ์มีอาชีพรับราชการแต่เงินเดือนไม่พอใช้จ่าย สวัสดิ์จึงลาออกจากราชการขวนขวายหางานพิเศษทำเพื่อเพิ่มรายได้ ถึงแม้สวัสดิ์จะมีงานที่ต้องทำมากไม่ว่าจะเป็นงานเขียนนวนิยาย เรื่องสั้น หรือรับเขียนข้อความโฆษณาเครื่องสำอาง แต่เธอก็ยังมีเวลาให้ลูกๆ พอสมควร เธอเอาใจใส่ในเรื่องการเรียนของลูกๆ พยายามให้ลูกได้เรียนพิเศษ โดยจ้างครูมาสอนที่บ้าน เธอพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ลูกรู้ว่าเธอรักและเป็นห่วง เมื่อมีเวลาว่างเธอก็จะพาลูกๆ ไปพักผ่อนตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ

ลักษณะนิสัยของตัวละครตัวนี้ ก็คือเป็นแม่ที่รักลูกและเป็นห่วงลูกมากดังจะเห็นได้จากบทสนทนาทางโทรศัพท์ของรอมกับสวัสดิ์ว่า

“รอมหรือนั่น นี่แม่พุดนะ”

“แม่จะกลับค้ำหน้าอชนะ” รอมนึ่งไปตามเคย แต่ก็ไม่นานนัก

“รอมกินข้าวแล้วหรือยัง”

“ยังสะ...คอยแม่”

“ไม่ต้องคอยนะ” (5)

บทสนทนาทางโทรศัพท์ตอนนี้แสดงให้เห็นว่า แม่สวัสดิ์จะอยู่ที่ทำงานเธอก็ยังเป็นห่วงลูก โทรศัพท์มาหาลูกที่บ้านเพื่อที่จะได้รู้ว่าลูกทำอะไรอยู่

สวัสดิ์เป็นผู้หญิงที่ไม่พุ่มเพี้ยงเรื่องการใช้จ่าย โดยเฉพาะเสื้อผ้าที่เธอสวมใส่เธอไม่ได้พิถีพิถันอะไรมากนัก ถ้าเธอตัดชุดสักชุดหนึ่งเธอจะใส่จนคุ้มกับค่าตัด ใส่จนคนจำได้ แต่สำหรับลูกเธอพิถีพิถันในการเลือกหาเสื้อผ้าให้ลูกๆของเธอไม่ให้ด้อยไปกว่าเด็กคนอื่นๆ สวัสดิ์ทำงานหนักมาโดยตลอด สวัสดิ์ต้องย้ายบ้านบ่อยครั้งกว่าจะได้บ้านซึ่งเป็นของเธอเอง และกว่าจะสร้างเสร็จเธอก็ต้องไปกู้หนี้ยืมสินธนาคาร เป็นจำนวนเงินไม่น้อย

สวัสดิ์เป็นแม่ที่ตั้งความหวังไว้ว่าลูกของเธอต้องเรียนเก่ง เป็นเด็กดี “แม่เป็นอย่างนี้เสมอรู้กันในเรื่องระหว่างพวกเราว่าลูกของแม่ต้องพิเศษ เก่งกว่าลูกใครอื่น ทั้งที่ความจริงไม่ใช่อย่างนั้น รอมและพี่น้องอีกสามคนเป็นเด็กธรรมดา ที่ไม่มีความพิเศษอย่างที่แม่ทักทักเอาเองเลย” (185) สวัสดิ์ต้องการให้รอมเรียนแพทย์โดยไม่คำนึงถึงว่าลูกของเธอรักที่จะเรียนและเรียนได้หรือไม่ สวัสดิ์ไม่ต้องการให้ลูกๆเรียนศิลปะเหมือนเธอ “แท้จริงแล้วแม่ไม่อยากจะให้ลูกเรียนทางนี้เลย ไม่สนุกหรอกที่จะมีศิลปะไปกลิ้งกลั่นเต็มบ้าน พี่น้อยเป็นไปแล้วคนหนึ่ง แม่ไม่อาจจะทัดทานได้ แต่ถ้ารอมจะเป็นไปอีกคน แม่ต้องไม่ยอมแน่ๆ” (1) สวัสดิ์เอาใจใส่ดูแลลูกๆในทุกๆเรื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่อง เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย เธอจะซื้อหามาให้ลูกๆของเธอทุกคนได้สวมใส่อย่างไม่น้อยหน้าเพื่อนๆ ในส่วนของเรื่องอาหารการกิน เธอก็พยายามเลือกสิ่งๆที่เธอเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของลูกๆ และเมื่อเธอมีเวลาว่างเธอก็จะทำอาหารให้ลูกๆ กิน

แม่ชอบทำกับข้าวมาก คุณมีความสุขเป็นพิเศษเมื่อได้ปรุงอาหารชนิดต่างๆ บางอย่างก็คิดขึ้นเอง บางอย่างก็จำเขามา เมื่อได้กินอะไรที่อร่อย แม่จะพยายามด้วยความรู้สึกของตัวเองว่า อาหารชนิดนั้นปรุงด้วยของสิ่งใดบ้าง และไม่มีเลยที่จะต้องทิ้ง พวกเรากินกันอย่างเอร็ดอร่อยแม้ว่าบางครั้งไม่อร่อยอย่างที่แม่นึก (189)

สวัสดิ์รักลูกของเธอมาก เธอพยายามทำตัวให้คล้อยตามไปกับลูกๆ ฟังเพลงที่ลูกๆชอบ ทั้งๆที่ตัวเองไม่ชอบ “แม่ฟังเพลงเหมือนที่พวกเราฟังทั้งๆที่ชอบฟังเพลงคลาสสิกมากกว่า” (190)

และเมื่อเธอต้องสูญเสียลูกชายอันเป็นที่รักคือรอม เธอจึงเสียใจมาก มีคนถามเธอว่าเสียลูกอย่างไร ลูกถึงคิดยา บางคนก็ว่าคงเป็นเพราะเธอตามใจลูกมากเกินไป ลูกเธอจึงได้คิดยาเสพติด แต่เธอไม่ได้แย่งคำพูดนั้น หลังจากที่ถูกของเธอเสียชีวิต เธอได้พิมพ์หนังสือที่ลูกของเธอบันทึกไว้ขณะที่ไปเลิกยาเสพติดแจกในงานฌาปนกิจลูก เพื่อเป็นบทเรียนแก่แม่คนอื่นๆที่อาจเกิดเหตุการณ์ทำนองนี้ขึ้นในครอบครัวแล้วจะได้ไม่โทษคนอื่น แต่พร้อมที่จะยอมรับสถานการณ์นั้น และพร้อมที่จะเป็นกำลังใจให้ลูก

ผู้แต่งสร้างตัวละครให้เป็นตัวละครที่มีลักษณะนิสัยที่เห็นได้รอบด้าน คือเป็นตัวละครที่มีทั้งส่วนที่ดีและส่วนที่บกพร่องเช่นปลูชนทั่วไป ส่วนที่ดีคือเป็นแม่ที่รักลูก มีความรับผิดชอบ หารายได้เลี้ยงลูก ให้ได้มีการศึกษาเล่าเรียนอย่างไม่ย่อหน้าใคร แต่ก็มิใช่ข้อดีโดยตรงที่เป็นคนมีทิวคือร้อนไม่ยอมใครง่ายๆ แม้แต่สามีของตนเอง หากสวัสดิ์ลดทิวลง หันมาปรับความเข้าใจกับสามีคนแรก ชีวิตครอบครัวคงไม่ล้มเหลวและส่งผลกระทบไปถึงลูก

3.2 ตัวละครประกอบ

ตัวละครประกอบในนวนิยายเรื่องนี้มีอยู่หลายตัว ดังนั้นผู้วิจัยจะเลือกศึกษาเฉพาะตัวละครประกอบที่มีความสำคัญในการดำเนินเรื่องเท่านั้น ซึ่งมีทั้งหมดเจ็ดตัวละคร คือ ก๊ก อ้วน อ็อค เบิ้ม ใหม่ พ่อของรอมและน้ารัน

ก๊ก อ้วน อ็อค เบิ้ม ใหม่ เป็นตัวละครที่มีปัญหาที่มีความประพุดที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบ เมื่อรวมกลุ่มกันก็ชวนกันมั่วสุมเสพยาเสพติด บางครั้งก็กพวกตีกันระหว่าง โรงเรียนหรือแม้แต่สถาบันเดียวกัน พฤติกรรมของตัวละครเหล่านี้เป็นปัญหาสังคมทั้งสิ้น

3.2.1 ลักษณะนิสัยของก๊ก

ก๊กเป็นตัวละครประกอบฝ่ายหญิงที่มีบทบาทในเรื่องเด่นกว่าตัวละครประกอบตัวอื่นๆ ตัวละครตัวนี้มีบทบาทเป็นเด็กใจแตกและได้ตกเป็นภรรยาของรอม

ลักษณะนิสัยที่เด่นชัดของตัวละครตัวนี้คือไม่สนใจศึกษาเล่าเรียน ประพุดตัวเสเพล ดังตัวอย่าง

ออกจากที่นั่นก็มีค่าแล้ว ไม่ได้ดูเวลา และข้างในก็มีคนง ไม่อาจกะเวลาได้ พอออกมาข้างนอกหล่อนก็ร้องว่า

“ตาย ! ป่านี่รถไม่มีแล้วละ”

“ทำยังไงคือรอม”

“ต้องไปค้างกับรอมอีกแล้ว” หล่อนกอดแขนรอมไว้ ชบศรีษะลงกับ

ไหล่รอม ไหล่ที่ยังไม่ใช่ชายหนุ่มซึ่งเติบโตเต็มที่ (361)

ในบางครั้งก็ก็มานอนค้างกับรอม โดยไม่สนใจว่ารอม แม่ และพี่น้องของรอมจะคิด
อย่างไร

“และทุกเสาร์อาทิตย์ แม่สาวน้อยคนนั้นก็นั่งรถไฟมาร่วมเที่ยวกับรอม มั่งและ
อีกบางวันถ้ากลับบ้านไม่ทัน หล่อนก็จะถือ โอกาสนอนค้างเสียที่บ้านรอมนั่นเอง
หล่อนจะป็นข้ามรั้วบ้านอย่างสบายใจ และในตอนเช้ามีค็กรีบออกไปเสียก่อนที่
ใครๆจะตื่นขึ้น” (356)

ตอนเช้ามีค็กรีบออกไปอย่างเคย ไม่ได้อาบน้ำ ไม่ได้แปรงฟันแต่ง
ชุดเดิมที่มำตั้งแต่เมื่อคืน บางทีรอมก็ตื่นออกไปส่ง แต่บางครั้งรอมก็ทำเฉยเสีย
รอมบอกไม่ถูกหรือกลัวรักหล่อนหรือเปล่า แต่คงจะไม่เสียมากกว่า รอมได้หล่อน
มาง่ายๆ เหมือนเดินไปเปิดตู้เย็น หอบของออกมาแล้วกิน และสำหรับก๊ก็ก็ดูเป็น
เรื่องธรรมดาที่สุด (358)

จะเห็นได้ว่าก๊ก็เป็นเด็กผู้หญิงสมัยใหม่ที่ประพฤตินอนอย่างไรสติ เพราะขาดการอบรมที่ดี
จากครอบครัว มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นผู้ที่ชวนรอมหนีออกจากบ้าน ก๊ก็เป็นเด็กที่มีปัญหา
ครอบครัว เธอถูกแม่ไล่ออกจากบ้าน เพราะทำตัวเลื่อมเสีย ผู้แต่งสร้างตัวละครตัวนี้ขึ้นมาเพื่อให้เป็น
เพื่อนหญิงที่รอมมีความสัมพันธ์เชิงชู้สาว และเป็นผู้หญิงที่ชวนรอมให้ประพฤติตัวเสเพล เป็นเพื่อน
หญิงที่มีส่วนให้ชีวิตของรอมตกต่ำลง

3.2.2 อ้วน อ็อค เบิ้ม ไหม่

ตัวละครทั้งสี่ตัวนี้เป็นตัวละครประกอบฝ่ายชายเป็นเพื่อนของรอม ตัวละครทั้งหมดเป็น
ตัวละครที่มีปัญหาครอบครัว ซึ่งส่วนใหญ่พ่อกับแม่แยกทางกัน และทุกคนก็เป็นเด็กที่มาจาก
ครอบครัวที่มีฐานะดี มีพื้นฐานทางจิตใจที่ดี ใฝ่ดี แต่ที่ทำตัวนอกกลุ่มนอกทางสาเหตุหลักมาจากการ
อบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ แม้พ่อแม่จะร่ำรวยแต่หากไม่ให้ความรักความอบอุ่น ไม่เข้าใจลูก ลูกก็ต้อง
ออกไปหาความสุขนอกบ้าน

“แม่ก๊ก็ค่าเหมือนกัน มีแต่คนค่าทั้งนั้น” เบิ้มยกไหล่

“ก๊ก็เลยทำตัวให้สมกับที่เขาค่า” เบิ้มคิ่งปอยผมออกมาปอยหนึ่ง

“ไอ้ผมนี่ก็เหมือนกัน ค่าได้... ค่าเช่า ค่าเย็น”

“ครูไม่ว่ารี”

“ว่า...แต่กูก็คือมันไปยั้งจั้น โรงเรียนก็ไปมั่งไม่ไปมั่ง...” (236)

ผู้อ่านรับรู้ความรู้สึกของตัวละครว่าตกอยู่ในสภาพกดดัน ไม่มีผู้ปกครองคอยให้คำปรึกษา ทั้งๆที่ตัวละครเหล่านี้ก็ต้องการเป็นคนดี เห็นได้จากตอนที่ใหม่ห้ามไม่ให้รอมลองเสพผงขาว ห้ามรอมไม่ให้หนีเรียน เพราะรู้ว่า เป็นสิ่งที่ไม่ดี ส่วนอ็อคก็พยายามพูดให้รอมกลับบ้าน ดังบทสนทนา

รอมได้เห็นวิธีการใช้ผงขาวเป็นครั้งแรก อคไม่ได้ที่จะเสียวสของใจยิ่งนัก เมื่อรู้ว่าใหม่ต้องตกเป็นทาสของมันอย่างถอนตัวไม่ขึ้น

“ไม่นึกว่าจะติดหรอก” ใหม่ออกตัว “มันทำให้สบายใจดี ไม่ต้องคิดอะไรมากนักๆ เข้าก็คิด เงินหาได้เท่าไร ต้องเอาไปซื้อไอ้นี้”

รอมรู้เหมือนที่ใหม่รู้ ว่าเป็นของที่บังคับควรหลีกเลี่ยงให้ไกลแสนไกล แต่รอมก็กลับพูด

“ขอลองมั่งซิ”

“อย่า” ใหม่สั่งหน้าอย่างแข็งแรง

“เอ็งอย่าเป็นอันขาดเชียวนาไอ้ก๊วก ถ้าเอ็งลองเป็นได้เห็นดิกัน” (428)

“ดีแล้วกลับบ้าน ไปเรียนหนังสือ แม่เอ็งนะ...ไอ้ก๊วก เขารักเอ็ง”

“รู้ได้ยังไง”

“รู้ซิหน้า” ใหม่พิมพ์ “มีแม่คนไหนบ้างที่ไม่รักลูก...นี่กูก็ว่าจะกลับ กลับไปอยู่กับแม่ที่ปักษ์ใต้” (430)

“กลับบ้านเถอะรอม” อ็อคอ้อนวอน “แม่เป็นห่วงรู้ใหม่ละ” (423)

ตัวละครเหล่านี้ประสบปัญหาครอบครัวเช่นเดียวกัน ส่งผลให้ตัวละครทั้งหมดหันไปเสพยาเสพติด และเป็นตัวละครประกอบที่มีความสัมพันธ์กับรอมโดยตรงคือ เป็นเพื่อนที่ชักชวนรอมให้ประพฤติผิดนอกกฎนอกลทาง ภายหลังตัวละครเหล่านี้เริ่มสำนึกตัว ได้ว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ไม่มีแต่จะทำให้ร่างกายทรุดโทรม จึงพยายามตักเตือนรอมไม่ให้เสพยาให้รอมกลับไปเรียนหนังสือแต่รอมก็ได้เสพยาเสพติดจนไม่สามารถเลิกได้แล้ว คำเตือนของเพื่อนๆจึงไม่สามารถช่วยให้รอมทำตัวดีขึ้นได้

3.2.3 พ่อของรอมและน้ำริน

ตัวละครสองตัวนี้เป็นตัวละครประกอบฝ่ายชาย พ่อของรอมเป็นผู้ชายที่ไม่มีควมรับผิดชอบต่อครอบครัว พฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าเขาขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัวที่เด่นชัดที่สุดคือการที่พ่อของรอมไม่ช่วยออกค่าเลี้ยงดูลูกๆ ทั้งๆที่พ่อของรอมก็มีรายได้จากการสอนหนังสือที่มหาวิทยาลัย ปล่อยให้เป็นหน้าที่ของภรรยาเพียงฝ่ายเดียว นอกจากความไม่รับผิดชอบแล้ว เมื่อพ่อของรอมทะเลาะกับแม่ของรอม พ่อของรอมจะทำร้ายแม่ของรอมเสมอ

พ่อกับแม่ผิดใจกันตลอดมา ไม่ลงรอยกันตั้งแต่เรื่องเล็ก ไปจนถึงเรื่องใหญ่ ส่วนมากมักจะเกี่ยวกับเรื่องเงิน... รอมยังจำได้ดีถึงภาพพ่อที่ใส่ตีนแม่ไปรอบๆบ้าน ถึงเวลานั้นครั้งไรรอมจะใจหาย และ โศกเข้าไปช่วยโดยไม่กลัวกำปั้นพ่อ คำพรูสาวทที่ต่างพนเข้าใส่กันนั้น รอม ไม่อยาก ได้ยินเลย แต่รอมก็ได้ยินอยู่บ่อยๆ ...(32-33)

พ่อของรอมเป็นผู้ชายที่ไม่คำนึงถึงจิตใจของลูก ไม่สนใจความรู้สึกของภรรยา เมื่อทั้งสองเข้ากันไม่ได้ พ่อของรอมกับแม่ของรอมก็อยู่โดยไม่เกี่ยวข้องกัน แยกห้องนอน ต่างคนต่างอยู่ ไม่พูดคุยกัน จนในที่สุดพ่อของรอมก็มีภรรยาใหม่ และนำเข้ามาอยู่ในบ้านเดียวกันกับแม่ของรอม ถึงแม้ว่าแม่ของรอมจะหมั้นรักพ่อของรอมแล้วแต่รอมก็รู้ว่าแม่ไม่พอใจที่พ่อของรอมไม่ให้เกียรติแม่ แม่ของรอมจึงหย่าขาดจากพ่อของรอม และรับภาระเลี้ยงลูก โดยลำพัง เป็นเหตุให้รอมรู้สึกว่าเขาหวงรักพ่อของรอม และรอมก็รู้ว่าพ่อก็รักรอมเช่นเดียวกันถึงแม้ว่ารอมจะถูกพ่อตีอยู่เสมอแต่รอมก็ไม่อยากให้พ่อกับแม่ต้องเลิกกัน

พ่อของรอมเป็นตัวละครที่มีส่วนทำให้รอมรู้สึกว่าเขาหวงเพราะขาดความรักจากพ่อ และมีส่วนทำให้รอมประพฤติตัวเองเหลว เพราะไม่มีผู้ปกครองคอยดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด

น้ำรินเป็นสามีนอกหมั้นของสวัสดีแม่ของรอม น้ำรินเป็นชายหนุ่มที่รูปร่างสูงใหญ่ เป็นผู้ชายที่เจ้าระเบียบ และขี้นบ เป็นเหตุให้พี่และน้องๆของรอมรำคาญอยู่เสมอ แต่ถึงอย่างไรน้ำรินก็เข้ากับบรรดาพี่และน้องๆ ของรอมได้เป็นอย่างดี เมื่อมีเวลาว่างน้ำรินก็จะทำกับข้าวให้รอมและพี่น้องรับประทาน

น้ำรินทำกับข้าวอย่างแปลกๆให้เราเรากิน อย่างข้าวต้มกับกากหมูผัดน้ำตาล เป็นอาหารประหลาดที่แม่ไม่เคยทำให้พวกเรากินเลย หนูนาชอบมาก (317)

แม้ว่ารอมจะชอบน้ำรินแต่รอมก็ไม่ชอบที่น้ำรินเข้ามาทำหน้าที่สุภาพบุรุษในครอบครัว แทนรอม ก่อนที่น้ำรินจะเข้ามาอยู่ในบ้านแม่เป็นคนพารอมออกไปข้างนอกด้วยเกือบทุกครั้งไม่ว่าจะพาไปตระเวนหาบ้านเช่าหรือไปซื้อของใช้ภายในบ้าน แต่เมื่อมีน้ำรินเข้ามาทำหน้าที่นี้ก็ตกเป็นของน้ำรินไป แม่ของรอมมักจะออกไปข้างนอกกับน้ำริน โดยลำพังไม่มีรอมเหมือนเช่นเคยเป็นเหตุให้รอมน้อยใจคิดว่าตนหมดความสำคัญและแม่รักคนน้อยลง

กล่าวได้ว่าน้ำรินเป็นตัวละครที่มีส่วนทำให้รอมน้อยใจแม่ และรู้สึกว่าเขาแพ้เพราะน้ำรินเข้ามาแย่งความเป็นสุภาพบุรุษในครอบครัวจากรอมไป และมีส่วนทำให้รอมเสพยาเสพติดหนักกว่าที่เคย เพราะคิดว่าแม่ไม่รักตนแล้ว

4. ฉาก

ฉากในนวนิยายเรื่อง พระจันทร์สีน้ำเงิน มีทั้งฉากที่เป็นธรรมชาติซึ่งได้แก่สภาพธรรมชาติที่แวดล้อมตัวละครเช่น ทิวทัศน์ แม่น้ำ ลำคลอง ต้นไม้ ฯลฯ และฉากประเภทสิ่งประดิษฐ์ได้แก่อาคารบ้านเรือน วัตถุข้าวของเครื่องใช้ ยานพาหนะเป็นต้น ผู้แต่งใช้ฉากแต่ละประเภทแตกต่างกันออกไป ฉากธรรมชาติผู้แต่งใช้เพื่อสร้างบรรยากาศที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ในเรื่องเพื่อกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่าน ใช้เพื่อบ่งบอกเวลาสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง และใช้เพื่อสื่ออารมณ์ความรู้สึกของตัวละครมายังผู้อ่าน ส่วนฉากประเภทสิ่งประดิษฐ์ผู้แต่งจะใช้เพื่อบ่งบอกฐานะความเป็นอยู่ของตัวละคร ฉากธรรมชาติในเรื่องนี้เป็นฉากธรรมชาติที่แวดล้อมตัวละครที่มีลักษณะไม่แตกต่างไปจากสภาพแวดล้อมที่พบเห็นในปัจจุบันนี้ ดังตัวอย่างการบรรยายฉากยามเช้าในเมืองหลวง

ข้างถนนมีดอกนกยูงสีแดง สีส้ม บานสะพรั่ง ไม่ใช่รอมเห็นด้วยนัยน์ตาหรอก เพราะไม่มีนกยูงเลยสักดอกในวันนี้ มีแต่ใบและกิ่งก้านเขียวๆ ส่วนดอกนั้นรอมนึกเอาเองเพราะเคยนั่งรถมาทางนี้ เคยเห็นมันสวยสดสะพรั่งทำให้รอมคิด ไปถึงวันหนึ่งเมื่อไม่นานมานี้เองแม่ขับรถ มีคนใช้ น้องของรอมทั้งรถมีผู้ชายคนเดียวคือ รอม แม่ขับไปจากกรุงเทพฯ ตั้งแต่เช้ามีด อากาศหนาวอย่างแปลกประหลาด อาจเป็นเพราะฝนหรือเพราะอะไรไม่แน่ แม่ขับรถไปบ้านยาย เป็นหนทางไกลมากแต่ก็สนุกดี

(4-5)

แม่เคยเลี้ยงปลาดุกที่คลองเล็ก ๆ นั้น จำได้ว่ามีบัวไทยสีขาว สีแดง และบางทีดอกบัวฝรั่งที่เป็นสีม่วง...มันบานกลางวัน ผิดกับบัวไทยที่มักจะบานเวลากลางคืน รอมเคยเห็นบัวขาวที่แม่ปลูกไว้มันบานตอนหัวค่ำ และสวยมากเมื่อพระจันทร์ขึ้นมา

อีกทางด้านหนึ่งของบ้าน รอมยังจำได้ติดตา ปลาตะเพียนมีมากมาย แย่งกันกิน อาหารที่แม่ให้แล้วมันก็ค่อยตายไปทีละตัวสองตัวเมื่อน้ำเสีย ครอบครัวของรอมไม่เคยกินปลาเหล่านั้นเลยเพราะถือว่า มันเป็นสัตว์เลี้ยงเหมือนหมาหรือแมวเห็นหน้าตามันอยู่ทุกวัน จะกินลงได้ยังไง แม้ว่าอย่างนั้นรอมชอบปลาตะเพียนเหล่านั้นเหลือเกิน...สิมันสวยสดตรงกลางห้องเมื่อมันว่ายพลิกตัวจะเป็นสีเงินขาบปลายหางแดงครีบกแดง ตาของมันกลมสวย (30)

อีกตอนหนึ่งบรรยายว่า

ต้นบอทเทิลบริช หรือต้นที่มีดอกเหมือนแปลงล้างขวดนั้นขึ้นอยู่ริมสระ...ไม่ใช่...มัน ไม่ได้ขึ้นเองอย่างแน่นอน...พ่อปลูกไว้ แม่เห็นว่ามันเกะกะ หรืออาจจะเป็นเพราะอารมณ์ค้างก็อาจจะเป็นได้ แม่ฟันมันจนเหลือแต่คอหลังบ้านที่เคยเป็นสนามเล็กๆ มีชบาขึ้นอยู่ริมรั้วปนไปกับดอกชองนางสีม่วง หลังจากทุเรียนกระดุมได้ตายไปเสียแล้วนั้น เต็มไปด้วยน้ำครำที่เอ่อขึ้นมาแม้สระก็ไม่อาจรับน้ำไว้ได้หมด หนักๆ เข้าก็มีบอนขึ้นเป็นกลุ่มใหญ่ปนไปกับกกฮิปปัด และกกญี่ปุ่นที่แข็งแรง ทนได้ทุกสภาวะ แม้จะอยู่ในน้ำเน่า หนักๆ เข้า หมูบ้านแถวนั้นก็แช่น้ำครำ แต่ยั้งคิที่มันไม่ส่งกลิ่นเหม็นทองกวาวที่หน้าบ้านโคขึ้นมาก มันทอดกิ่งช้อยลงไปในสระ แม่จอครดที่ใต้ต้นทองกวาวนี้ ที่นั่นปลูกเป็ดจวนได้ มันมีต้นไม้อีกต้นหนึ่งที่ขึ้นใกล้กัน อาจจะเป็ทองหลวงใบลายก็ได้ ตรงนี้ร่วมไปด้วยต้นไม้ (35-36)

ฉากธรรมชาติที่ผู้แต่งได้บรรยายไว้นี้เป็นสภาพธรรมชาติที่แวดล้อมตัวละคร ซึ่งเป็นตัวละครเอกในสมัยเด็กๆตอนที่ยังอยู่พร้อมหน้าพ่อแม่ ฉากธรรมชาติที่สวยงามเหล่านี้ส่งผลให้รอมมีความสุขไปกับการได้ชื่นชมธรรมชาติแสดงให้เห็นว่ารอมเป็นคนมีจิตใจที่ละเอียดอ่อนซึมซับกับความงดงามของธรรมชาติมีอารมณ์ศิลปิน นอกจากนั้นผู้อ่านก็สามารถทราบเรื่องราวได้ว่าเรื่องเหล่านั้นเกิดขึ้นที่ไหน โดยที่ผู้แต่งไม่ได้บอกกล่าวตรงๆ แต่ก็พอจะสังเกตได้จากฉากที่แวดล้อมตัวละครว่าเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในเมืองหลวงและในชุมชนสลัมแห่งหนึ่ง

การบรรยายฉากธรรมชาติยังปรากฏอีกหลายตอนด้วยกัน ดังเช่นตอนที่ได้บรรยายฉากรอบๆบ้านยาของรอมเอาไว้ว่า

ทะลุข้างบ้านย้ายออกไปที่ถนน มันสะอาดสะอาดอันด้วยลาตยงลีเทาสองฟาก
ข้างทางเป็นแมกไม้มานานาพันธุ์ ตรงริมถนนยังมีต้นไม้ยราพที่มีดอกม่วงอ่อนรูปร่าง
กลมเหมือนดอกกระถิน เมื่อถูกใบมันก็จะหดรูดอย่างน่าขัน รอมแกล้งให้มันหุบ
เกือบหมดทุกต้น... สักครู่มันก็จะคลี่ใบออกมาใหม่ตรงข้ามกับถนนมีคูน้ำ ก็ที่รอม
เห็นเมื่อคืนนี้เอง มีผักตบชวาขึ้นเบียดกันแน่น ถ้าทางด้านถนนใหม่ละก็พอจะมี
ช่องให้มองเห็นน้ำได้บ้าง แต่ทางด้านนี้ผักตบชวาแน่นหนาเขียวเป็นพืดเหมือนจะ
เดินไปบนนั้น ได้อย่างสบายสุดที่ของยายมีต้นไม้ใบละเอียดขึ้นเรียงกันเป็นแถว
เป็นต้นไม้ที่ไม่มีหนาม เรียกกันไม่เสียง หรือไม้ไม่เสียง ลูกคล้ายกับไม้รวกแต่ไม่ใช่
แม่เคยอธิบายรายละเอียดให้รอมฟังว่ามันแตกต่างกันอย่างไร (127)

เห็นได้ว่าฉากในตอนนี้เป็นสภาพธรรมชาติที่คงามซึ่งยังคงมีเหลืออยู่ในชนบท ซึ่ง
ภาพธรรมชาติที่สวยงามเหล่านี้จะส่งผลให้อารมณ์ของตัวละครมีความสุขไปด้วย หากรอมได้อยู่
ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่สงบร่มเย็นรอมก็คงไม่คิดยาเสพติด แต่เมื่อรอมได้ย้ายไปอยู่ที่ใหม่ในชุมชน
เมืองที่มีแต่ความรีบเร่ง และต้องทำงานแข่งกับเวลา ดังที่สวัสดิแม่ของรอมต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไป
กับการทำงาน สภาพแวดล้อมในเมืองหลวงจึงเป็นเหตุปัจจัยหนึ่งที่ทำให้รอมหันไปเสพยาเสพติดเพื่อ
ระบายความอัดอั้นคับข้องใจ

ส่วนฉากประเภทสิ่งประดิษฐ์นั้นส่วนใหญ่ผู้แต่งใช้เพื่อแสดงให้เห็นถึงฐานะความเป็นอยู่
ของตัวละคร ดังจะเห็นได้ว่าการบรรยายฉากประเภทนี้ ส่วนมากจะเป็นการบรรยายสภาพความเป็น
อยู่ ที่อยู่อาศัยของครอบครัวตัวละครเอก ซึ่งมีการบรรยายไว้ตั้งแต่ตัวละครยังเป็นเด็ก จนกระทั่ง
ตัวละครโตเป็นหนุ่ม ดังตัวอย่าง

บ้านหลังน้อยนั้นเป็นบ้านสองชั้นทำด้วยไม้ ชุกอยู่ในซอกหนึ่งของสลัมมีน้ำ
รอบๆบ้านเมื่อรอมยังเด็ก น้ำในคลองนั้นสะอาดดีเพราะถ่ายเทลงไปยังคลองใกล้
บ้านที่ไหลออกสู่อ่างน้ำใหญ่ได้ (30)

การบรรยายฉากในตอนนี้ช่วยให้ผู้อ่านทราบว่าในขณะที่ตัวละครยังเป็นเด็กพ่อแม่ฐานะ
ไม่ร่ำรวยเพราะอาศัยอยู่ในชุมชนสลัม

ส่วนฉากที่มีไว้เพื่อบ่งบอกฐานะของตัวละครจะมีอยู่โดยตลอดเรื่อง ซึ่งโดยมากจะ
บรรยายไว้เฉพาะครอบครัวตัวละครเอกตั้งแต่อาศัยอยู่ในชุมชนสลัม และก็ย้ายมาอยู่บ้านเช่าพร้อม
หน้าพ่อแม่ลูก จนกระทั่งสวัสดิหย่าขาดจากสามี สวัสดิไปอาศัยอยู่กับเพื่อนจนมีบ้านเป็นของตัวเอง

การบรรยายจากประเภทสิ่งประดิษฐ์นี้บ่งบอกให้ผู้อ่านรู้ว่าตัวละครมีฐานะดีขึ้นตามลำดับ ดังตัวอย่าง

ทุกๆคนชอบบ้านเช่าหลังใหม่นี้ ชอบหน้าต่างยาวๆที่เกือบจรดพื้นและมีโถยรอบเสียด้วย ชอบครัวที่ค่อนข้างใหญ่ ห้องนอนดูมากมายเกินความที่เราเคยนอนกันห้าคนในห้องเดียว ฉะนั้นเมื่อเพื่อนของแม่ที่มาช่วยย้ายบ้านกลับไปกันหมดแล้ว เราจึงเหงากันมาก...

หนอยหาที่วางที่นอนได้ในห้องที่กว้างที่สุด ข้าวของยังเกะกะ แม่ให้รวมปิดหน้าต่างใส่กลอนทุกบานรวมถึงประตูหน้าบ้านด้วย รถจอดอยู่เรียบร้อยแล้วในโรงรถเป็นหลักเป็นฐานดี แต่ก็ว่าเหว่ชอบกล ไม่มีน้ำเทพวิ้งขึ้นวิ้งลงไหลหน้าเข้าประตู ย่องเราอีกต่อไป ไม่มีการแจกเงินก่อนแม่ไปโรงพิมพ์ เมื่อจะซื้อข้าวมันไก่หรือข้าวผัดคนละห่อเป็นข้าวกลางวันอีก แต่อาจจะต้องทำกันเอาเอง

ในครัวแม่ซื้อเตาแก๊สเล็กๆอันหนึ่งใหม่เอี่ยมดี เราจะตั้งครัวกันใหม่และเริ่มเป็นครอบครัวหลังจากที่ได้บ้านแคบๆแคบๆกันอยู่นานกว่าสองปี

ที่ห้องกลางชั้นล่าง เราวางโทรทัศน์และเครื่องเล่นแผ่นเสียงเล็กๆยังมีห้องว่างอยู่สองห้อง...หรือสาม ถ้าเราจะนับห้องคนใช้ก็คิดกับครัว

แต่รวมชอบห้องนี้มากเป็นพิเศษ มีประตูเข้าออกได้เองโดยไม่ต้องรบกวนคนในบ้านเรียกว่าเหมาะที่จะเป็นห้องชายโสด ว่ายังงั้นเถอะ

ห้องว่างชั้นล่างอีกห้องหนึ่งนั้นแม่ชวนน้ำจ้องมาอยู่ด้วย เขาเคยเป็นลูกศิษย์แม่สนิทสนมกับน้ารันดี และสมัครที่จะมาอยู่เป็นเพื่อนเรา (284-285)

อีกตอนหนึ่งบรรยายว่า

ห้องรวมที่บ้านใหม่ สวยเป็นพิเศษ เติงนอนสี่ครามแก่ ผ้าที่นอนลงไปได้ได้ เติงกระดกขึ้นเก็บของได้ มีตู้เสื้อผ้าโดยเฉพาะ กระจกกลมมีพื้นและผ้าอย่างเก๋ทีเดียวกับเติงนอน มีไฟฟ้าส่องตรงพิเศษไม่เหมือนของใครเลยในบ้านเหมือนไฟฟ้าในเรือดำน้ำสมัยใหม่ โต๊ะเขียนหนังสือเท่านั้นที่ยังไม่มี เพราะการแต่งบ้านยังไม่บริบูรณ์เนื่องด้วยเงินตามเคย

เครื่องเล่นแผ่นเสียงที่บ้านเก่าตั้งแต่สมัยที่ยังอาศัยคุณชูลักษณ์อยู่ร้านหนังสือแม่เอามาด้วยและตั้งไว้ในห้องรวม

แม้ว่าห้องของรอม เป็นห้องของหนุ่มน้อยอยู่ชั้นล่าง รอมจะไปไหนมาไหนก็สะดวกดี โดยแถมบานหน้าต่างไว้ชนิดหนึ่งก็จะปีนเข้าได้โดยสบาย (590)

การบรรยายฉากประเภทสิ่งประดิษฐ์ช่วยให้ผู้อ่านทราบว่าฐานะความเป็นอยู่ของตัวละครเริ่มดีขึ้น หลังจากที่อยู่ออกมาจากชุมชนสลัมจนกระทั่งสวัสดิมีบ้านเป็นของตัวเอง โดยสังเกตจากของตกแต่งบ้าน และวัสดุอุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของตัวละครยังช่วยให้ผู้อ่านรู้ว่าสวัสดิเป็นคนที่ยืนยันแข็งพยายามสร้างฐานะเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของครอบครัว แม้ว่าเธอจะเป็นแม่ม่ายก็ตาม การที่ผู้แต่งใช้ฉากที่แสดงให้เห็นฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงช่วยเน้นให้ผู้อ่านเห็นถึงลักษณะนิสัยที่สำคัญของสวัสดิคือ เป็นคนที่ยืนหยัดอยู่ได้ด้วยตัวเองโดยไม่ต้องพึ่งพาสามี

ฉากประเภทสิ่งประดิษฐ์นอกจากจะบ่งบอกถึงฐานะความเป็นอยู่ของตัวละครแล้วยังบ่งบอกถึงรสนิยมของตัวละคร ได้อีกด้วย ดังตัวอย่าง

นอกจากรูปนางอัปสรนั้นแล้วยังมีรูปอื่นๆที่น่าทึ่งเขียนเองบ้าง เพื่อนบ้าง บางรูปก็สวยดี แต่ส่วนมากแล้วเป็นรูปที่รอมดูไม่ค่อยจะรู้เรื่อง แม่บอกว่ามันเป็นรูปประเภทแอ็บสแตรคหรือบางทีแม่ก็บอกถึงรูปเขียนชนิดอื่นๆ ซึ่งมีมากมายหลายชนิดหลายประเภท...

แม่ตั้งสำรับตรงเชิงบันได ล้อมรอบด้วยหนังสือ...และหนังสือ มันถูกตั้งให้สูงขึ้นไปจนรอมกลัวว่า วันหน้ามันจะโค่นลงมาทับอีตอนกำลังกินข้าว แล้ววันหน้ามันก็ล้มลงมาจริงๆ ทับเอาตาเขยลูกคุณชูลักษณ์เจ้าของบ้านจนแขนหัก (14)

การบรรยายฉากในตอนนี้บ่งบอกได้ว่าสวัสดิเป็นคนรักหนังสือแม้เนื้อที่ในบ้านจะคับแคบแต่ก็ยังมีหนังสือมากมาย สวัสดิอาจจะชอบอ่านหนังสือหรือไม่ก็ต้องทำงานที่เกี่ยวข้องกับหนังสือ และในเนื้อเรื่องสวัสดิ เป็นอาจารย์และเป็นนักเขียน การมีหนังสือจำนวนมากจึงมีความสมเหตุสมผลช่วยให้เนื้อเรื่องมีความสมจริง นอกจากนี้รูปภาพก็ยังบ่งบอกได้ว่าตัวละครเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับภาพเขียนต่างๆเป็นอย่างดีเพราะเรียนมาทางศิลปะ การสร้างฉากในตอนนี้จึงมีความสมจริง

การใช้ฉากประเภทสิ่งประดิษฐ์เหล่านี้ ผู้แต่งสามารถเลือกใช้ฉากในฐานะองค์ประกอบของเรื่องได้อย่างเหมาะสม ฉากแต่ละฉากที่ผู้แต่งสร้างขึ้นมีประโยชน์ต่อเรื่องในหลายลักษณะ ทั้งบ่งบอกถึงฐานะความเป็นอยู่ของตัวละครสร้างบรรยากาศอันสอดคล้องกับเหตุการณ์ในเรื่อง

นอกจากนี้ยังช่วยให้พฤติกรรมของตัวละครมีความสมเหตุสมผลและเนื้อเรื่องมีความสมจริงด้วย

5. บทสนทนา

บทสนทนาในนวนิยายเรื่อง พระจันทร์สีน้ำเงิน มีทั้งบทสนทนาที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง และบทสนทนาที่แสดงลักษณะนิสัยของตัวละคร

ผู้เขียนใช้บทสนทนาดำเนินเรื่องแทนการบรรยาย ดังตัวอย่างบทสนทนายาระหว่างรอมกับ สวัสดิ์ทำให้ผู้อ่านรู้ว่าที่สวัสดิ์บอกลูกว่าจะไปต่างประเทศสามเดือนในตอนต้นเรื่องแท้จริงแล้วสวัสดิ์ ไม่ได้ไป

“แม่เคยทำพาสปอร์ตแล้ว ไม่ใช่หรือฮะ”

“เคย... แต่นั่น” แม่หยุดไปนึกหนึ่งเหมือนจะทำสும்เสียงให้ดีที่สุด ปรกติที่สุดเมื่อ พุดต่อไปว่า “มันหมดอายุแล้ว ยังไม่ทันได้ใช้” (29-30)

บทสนทนาในตอนนี้ผู้แต่งขยายความในตอนต้นเรื่องที่บอกว่าสวัสดิ์จะไปต่างประเทศ โดยที่เพื่อนของสวัสดิ์คือน้ำเทพเคยบอกกล่าวให้รอมรู้ว่าแม่จะไปหาคนรัก แต่ความจริงสวัสดิ์ ไม่ได้ไป ผู้อ่านสามารถรู้ได้ว่าที่สวัสดิ์ไม่ได้ไปต่างประเทศเพราะว่าคนรักของสวัสดิ์ขาดการติดต่อ ไม่ส่งข่าวคราวมาให้สวัสดิ์รับรู้แม้บทสนทนาจะสั้นแต่เป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านคิด โดยใช้ท่วงทำนอง เขียนที่มีวรรณศิลป์แสดงโดยอ้อม

บทสนทนายาระหว่างรอมกับสวัสดิ์ที่นั่งพูดคุยปรึกษากันทำให้ผู้อ่านรู้ว่าสวัสดิ์ลาออกจากการเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัย เพราะสวัสดิ์ไปเที่ยวต่างประเทศโดยไม่ส่งใบลา

“แม่รู้สึกอย่างไรพิกล ที่ไม่มีงานทำ” แม่บ่นกับรอมว่าอย่างนั้น

“คือมันคงจะเคยนะ แม่ทำงานมาตั้งแต่ยังสาว”

“ทำไมแม่ออกกะฮะ”

แม่นิ่งไปนึกหนึ่ง

“ไม่ได้ส่งใบลาป่วยหรือฮะ” แม่หัวเราะแหๆ

“ใครเขาก็รู้ว่าแม่ไม่ได้ป่วยจริง เพราะแม่เขียนจดหมายมาลงหนังสือพิมพ์”

“ทำไมแม่เขียนกะฮะ”

“นั่นนะซี ที่มหาวิทยาลัยเขาก็บอกแม่อย่างนี้ เขาว่าถ้าอาจารย์ไปเฉยๆ โดยไม่เขียนหนังสือ ก็ไม่เป็นไร นี่ใครๆเขาก็รู้” แม่อ้า “แต่ก็ซังมันเถอะนะ ไม่มีงานทำเสีย

บ้างก็ตี ทำมานานแล้วนี่” (243)

บทสนทนาระหว่างหน้อยสวัสดิ์และพ่อของใหม่ช่วยให้ผู้อ่านรู้ว่ารอมถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมเนื่องจากนำพัสดุมและของใช้ บ้านพ่อของใหม่ไปจำหน่าย

“แม่จะไปโรงพัก”

“ไปคนเดียวหรือ...” หน้อยเป็นห่วง “หน้อยจะไปด้วยไม่ก็ให้น้ำรินไปหน้อยอยู่เอง”

ในที่สุดก็ออกไปกับน้ำริน หายไปสักสองชั่วโมงก็กลับมา

“เขาไม่ให้ประกัน” แม่บอก พยายามยิ้ม แต่เป็นยิ้มที่ไม่น่าดูเลยเหมือนร้องไห้มากกว่า “รอมถูกจับในบ้านพ่อของเพื่อน”

... “ผมบอกให้ตำรวจจับเอง ไอ้เด็กบ้านี่ทำเรื่องไม่ได้หยุด นี่ผมก็เพิ่งไปลากตัวมันกลับมาจากอุบล”

“เด็กพวกนี้ขนของของผมไปจำหน่าย”

“อะไรบ้างคะ”

“พัสดุม และของอื่นๆ” (466-467)

เนื้อหาในบทสนทนาดังกล่าว ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวที่ดำเนินไปว่ารอมถูกจับกุมด้วยสาเหตุใดโดยผู้แต่งไม่ต้องบรรยายซ้ำอีก

นอกจากบทสนทนาจะช่วยในการดำเนินเรื่องแล้ว ผู้อ่านยังได้ทราบถึงลักษณะนิสัยของตัวละครได้โดยพิจารณาจากบทสนทนาของตัวละคร เช่น บทสนทนาระหว่างรอมกับเบิ้มที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยของตัวละคร ได้ชัดเจนขึ้น

“แม่กูขี้บ่นชิบหายเลย”

“แม่ใครๆก็ขี้บ่นทั้งนั้น” รอมว่า “แม่เราก็เหมือนกัน” รอมคิดว่าแม่จะเป็นดังเช่นที่วาหรือ ไม่ก็จริงตามนั้น แม่ชอบสั่งสอนจนรอมแทบจะสลัดคำสั่งสอนตายอยู่แล้ว

“นี่แม่เราเขาไม่รู้ เขาไปเที่ยวเมืองนอก”

“เหรอ...” เบิ้มแปลกใจแกมทึ่ง “ไปทำไมนะ จันแม่ก็รวนนะซี”

“ไม่รวนหรอก แต่เขาก็ไปเที่ยวได้”

“ตอนกลับคงได้ของฝากจม” เบิ้มคาดคะเน

“ก็คงอย่างนั้น” รอมตอบแบ่งรับแบ่งสู้ ไม่กล้าเล่าเลยว่าแม่ไม่ได้เขียนจดหมายถึง แต่กลับเล่าว่า “แม่เขียนมาบอกเหมือนกัน ที่นั่นมีของสวยๆมากแต่แพงซะมิด”

“อย่างพ่อกู เขาได้ลดค่าเรือบิน รีไม่เสียเลขนี้แหละ เขาถึงได้ยอมให้ไปเรียนเมืองนอก”

“ไปหาพ่อมั่งหรือเปล่า”

“ไม่ค่อยไปหรอก ไปทีไร โคนค่าทุกที เขาว่ากูนะเลว...อย่างกับ...”

แล้วเบิ้มเอ่ยออกมาคำหนึ่งที่เป็นคำคำอย่างน่าแสบได้

“แม่กูก็ค่าเหมือนกัน มีแต่คนค่าทั้งนั้น” เบิ้มชักไหล่ “กูก็เลยทำตัวให้สมกับที่เขาค่า” เบิ้มดึงปอยผมออกมาปอยหนึ่ง “ไอ้ผมนี่ก็เหมือนกันค่าได้...ค่าเช่า ค่าเซ็น”

“ครูไม่ว่ารี”

“ว่า...ทำไมจะไม่ว่า แต่กูก็คือมันไปยั้งจั้น โรงเรียนก็ไปมั่งไม่ไปมั่ง กูจะเรียนไปทำไมกันวะ ...ฮิ...รอมอีกหน่อยก็เล่นดนตรี อนาคตก็เห็นอยู่แล้ว นักดนตรีรายได้ดีนะเพื่อนกูไปอยู่อุบลเงินเดือนเป็นหมื่น” (236-237)

ตัวอย่างที่ยกมานี้แสดงให้เห็นว่ารอมกับเบิ้มมีปัญหาเกี่ยวกับพ่อแม่ รอมนั้นน้อยใจที่แม่ไปต่างประเทศแล้วไม่เขียนจดหมายมาหา แสดงให้เห็นว่ารอมต้องการให้แม่เอาใจใส่รอม รอมปรารถนาความรักความอบอุ่นจากแม่ ต้องการให้เพื่อนรู้ว่าตนนั้นมีแม่คอยห่วงใยจึงไม่ยอมเล่าความจริงให้เบิ้มฟังว่าแม่ไม่ได้เขียนจดหมายมาหาส่วนเบิ้มนั้นถูกพ่อแม่ตำหนิอยู่เสมอทั้งเรื่องการเรียนและความประพฤติ

ส่วนบทสนทนาระหว่างรอมกับใหม่ และอ็อคนั้นแสดงให้เห็นว่าทั้งใหม่และอ็อคเป็นเพื่อนที่ดีของรอมแต่รอมไม่ให้หลงผิดเช่นเดียวกับตน ดังตัวอย่าง

“ขอลองมั่งซี”

“อย่า” ใหม่สั่นหน้าอย่างแข็งแรง

“เอ็งอย่าเป็นอันขาดเขี้ยวไอ้ก๊วก ถ้าเอ็งลองเป็นได้เห็นดีกัน” (428)

“ดีแล้วกลับบ้านไปเรียนหนังสือ แม่เอ็งนะ...ไอ้ก๊วก เขารักเอ็ง”

“รู้ได้ยังไง”

“รู้ซิหนา” ใหม่พึมพำ “มีแม่คนไหนบ้างที่ไม่รักลูก...นี่กูก็ว่าจะกลับ กลับไปอยู่กับแม่ที่ปักขี้ไต้” (423)

“กลับบ้านเถะรอม” อี๊ดอ้อนวอน “แม่เป็นห่วงรู้ไหมละ” (423)

บทสนทนาระหว่างรอมกับสวัสดิ ช่วยให้ผู้อ่านรู้ว่ารอมเป็นลูกที่ตามใจแม่ และรู้ว่าสวัสดิ เป็นแม่ที่บังคับและตัดสินใจแทนลูกโดยไม่คำนึงว่าลูกสมัครใจหรือไม่

“แม่จะให้รอมไปอยู่เชียงใหม่”

“เชียงใหม่หรืออะ”

“จะ...ไปอยู่กับป้า”

รอมนั่งไป

“รอมจะไปไหม คัดสินใจเองนะ แม่ไม่ได้บังคับหรอก”

แม่ไม่ได้บังคับก็จริง แต่รอมก็รู้...ว่าแม่มีวิธีบังคับรอมทางอ้อม

“ถ้ารอมตัดสินใจไป แม่จะเขียนจดหมายไปบอกเขาทางโน้น คิดว่าคงไม่รบกวน เขามากนัก แม่จะออกค่าเล่าเรียน ค่าหนังสือ ค่าเสื้อผ้าเอง ส่วนค่ากินอยู่นั้น...คง นำ เกลียดถ้าแม่จะให้เขา”

“ไปก็ได้อะ”

“รอมอยากไปหรือเปล่า”

“บอกไม่ถูกอะ...แม่”...

“แม่ไม่ยอมให้รอมเรียนเหมือนหน้อย อยากให้เรียน ม.ศ. สี่-ห้าต่อเรียนได้ไหม”

“แม่คงคิดว่าได้ก็ได้อะ” (455)

สวัสดิเป็นผู้หญิงที่ใจร้อนลักษณะนิสัยค่านี ผู้แตงนำเสนอผ่านบทสนทนาประกอบ คำบรรยายสั้นๆ เพื่อบอกเล่าหรือแสดงกิริยาอาการของตัวละครให้ผู้อ่านเห็นภาพได้เด่นชัดยิ่งขึ้น บทสนทนาในตอนนี้เป็นตอนที่สวัสดิสนทนากับรอมขณะขับรถแข่งรถคันข้างหน้า โดยสวัสดิไม่กลัวว่ารถจะถูกชนหรือว่ารถด้านตรงข้ามจะสวนทางมา

“แม่ไม่ตกใจเลยหรืออะ”

แม่หันมายิ้ม

“ตกใจเหมือนกัน”

“แม่แข่งทำไมอะ”

“โธ่...ก็รถพวกนั้นมันช้า แล้วจอกแซ่...ยังจอกไม่เข้าป้ายเสียอีกตั้งครึ่งถนน แม่

จี๋เกียจรอ” (1)

ผู้แต่งยังใช้บทสนทนาที่แสดงให้เห็นลักษณะนิสัยของสวัสดีที่เป็นแม่ที่รักลูกและขยันทำงานเพื่อให้ลูกๆ สุขสบายอันเป็นลักษณะที่ผู้เป็นแม่ทุกคนพึงมี ดังตัวอย่าง

“แม่ยังไม่นอนหรืออะ”

“ยัง...เดี๋ยวก็นอน” แม่ยังง่วนอยู่กับกระดาษตรงหน้า มองไปจากที่นี้กระดาษนั้น วาวจนแทบตา “แม่คิดโฆษณาสินค้าใหม่ไม่ออก”

“สินค้าอะไรอะ”

“แหมพู่สระผม บริษัทเขาจะออกใหม่” แม่นั่งกุมศีรษะ “ใช้ฟองมาก ฟองละเอียด ผมดำอะไรพรรคนี้มันก็เป็นคำดาษคืน” (251)

บทสนทนาที่ยกมานี้ จะเห็นได้ว่าเป็นบทสนทนาที่มีลักษณะสมจริงเหมาะกับลักษณะตัวละคร สามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวและรู้สึกรู้สีกว่าตัวละครเป็นมนุษย์จริงๆ สำนวนภาษาที่ใช้มีชีวิตชีวาให้อารมณ์เป็นอย่างดี และบทสนทนาเหล่านี้ยังช่วยให้ผู้อ่านได้ทราบลักษณะนิสัยของตัวละครว่าเป็นคนเช่นไร โดยที่ผู้แต่งไม่ต้องบรรยาย แสดงให้เห็นว่า สุวรรณี สุคนธา มีความสามารถในการสร้างบทสนทนาเป็นอย่างดี ส่งผลให้นวนิยายของเธอ น่าอ่านยิ่งขึ้น